Bibliothèque Nationale
AUG 16 1977
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

B103/n/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
PUBLISHED WEEKLY BY THE
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING LIMITED

Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editoral Office: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx ,N.Y. 10466; California—Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

NR. 28 SESTDIENA, 1977. GADA 16. JŪLIJS 27. GADS SATURDAY, JULY 16, 1977

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 60 centu

Sāk darboties Informācijas centrs

DV KANADAS VALDES SĒDE

DV Kanadas valdes 9. jūlija sēdē ar klusuma brīdi pieminēja mūžībā aizgājušo DV Toronto nodaļas biedri Ludmillu Auguli.

Valdes priekšsēdis V. Plūdons piedalījies pārrunās ar DV vīru koŗi Kanadā par skaņu plašu fonda līdzekļu sadali, bet sarunas nav devušas panākumus, jo nav panākta vienošanās par nākotnē ieskaņojamo plašu peļņas sadali. V. Plūdons piedalījies arī LNAK un DV KV apvienotā sēdē, kuŗā latviešu valodas kursu koordinātors pie Mičigenas universitātes Dr. V. Muižnieks iepazīstināja ar šo kursu ideoloģisko pusi un Latviešu ģimnazijas Amerikā plānošanu (sk. rakstu LA šīsdienas numura 8. lappusē).

Ārējās informācijas centrā, sadarbībā ar LNAK politisko daļu, darbosies V. Cinis, I. Magons un A. Krūmiņš.

Kanadas vanadžu priekšniece I. Breikša ziņoja, ka viņas vietniece un sekretāre vanadžu valdē ir Baiba Šmita-Kalēja un kasiere Velta Liģere. Vanadžu loterija devusi 2055.50 dol. ienākumu ar 1460,08 dol. atlikumu. I. Breikša jūlija beigās piedalīsies DV CV sēdē Anglijā dziesmu svētku laikā. Valde pilnvaroja viņu runāt dažādos jautājumos, kuŗus apskatīja sēdē, un kas skaŗ organizācijas dzīvi, sedzot daļēji ar ceļa izdevumus.

Aprūpes daļas vadītāja Z. Masīte ziņoja, ka dziedātāja Ksenija Brante ļoti slima un ārstēšanas izdevumu segšanai nepieciešami lieli līdzekļi. Valde atvēlēja 500 dol. cerībā, ka ar to daļēji varēs palīdzēt. Z. Masīte, kopā ar E. Pulciņu kārto arī Ziemsvētku kartīšu iespiešanu. Māksliniecisko izpildījumu uzņēmies mūsu ievērojamais mākslinieks Ed. Dzenis.

DV KV sekretārs A.Kalupnieks ziņoja, ka par DV Teātŗa priekšnieku pēc viena gada pārtraukumu, atkal darbosies V. Martinsons. Par Jaunatnes un sporta svētku rīkošanu jūnija vidū izteikta neapmierinātība. Arī DV KV vairākus gadus nav bijusi apmierināta ar sarīkojuma datumiem aizvesto piemiņas sarīkojumu laikā.

Kičeneras-Vaterlū nodaļa ielūgusi DV Kanadas valdi savas nodaļas gadadienā 17. septembrī. Sekretārs A. Kalupnieks lūdz ziņas par meklēto Ludvigu Šmitu, dzim. 1908. g. 18. sept., kas izceļojis uz Angliju un vēlāk uz Kanadu. Viņa draugs Jānis Piklis (varbūt savādāk) ar sievu Lidiju un divām meitām iecelojis Kanadā. J. Šmits tiek meklēts ļoti svarīgā lietā, tādēļ A. Kalupnieks lūdz visus, kas par viņu ko zinātu, rakstīt viņam: 3 Beulah Ave., Hamilton, Ont. L8P 4G8.

Finanču daļas vad. R. Britāls ziņoja, ka no Bēŗu fonda izmaksāts Toronto nodaļai 300 dol. un Druvas nodaļai 300 dol. Saņemta pateicība no TLTA ģimnazijas direktrises V. Slaviešas par 100 dol. devumu. R. Britāla darbību apgrūtina nodaļu kūtrums naudas lietās. Savas maksas Kanadas valdei nokārtojušas tikai 3 nodaļas, divas daļēji un pārējās vēl nemaz, kaut saimniecības gads jau otrā pusē.

Saimniecības daļas vad. A. Šterns latviešu skolām Kanadā nosūtījis DV KV piešķīrumus.

Priekšsēža vietnieks E. Pulciņš piedalījies M. Vītolas godināšanā Sv. Katrīnās un sveicis DV KV vārdā.. Iekšējās informācijas vad. R. Alksnis apsveicis bij. DV KV priekšsēdi G. Brikmani 50 g. jubilejā un pasniedzis grāmatu.

Sporta daļas vad. J. Treijs pateicās valdes locekļiem par laba vēlējumiem slimības laikā. Viņš piedalījies Jaunatnes un sporta dienu izkārtošanā Sidrabenē un publiski pateicies visiem, kas ar darbu vai priekšnesumiem piedalījušies svētkos. 14. jūnija piemiņas akts māc. A. Čopa vadībā noticis brīvdabas baznīcā. J. Treijs saņēmis ielūgumu piedalīties sporta darbinieka Ž. Zentiņa 70 g. jubilejā 17. jūlijā Sidrabenē. Šaušanas sportā piešķira 2 bronzas medaļas.

Kultūras daļas vad. E. Treilons ziņoja par grāmatas Laiks, Telpa, Ļaudis 3 daļas sagatavošanu un nākotnes iespējām spiestuvē.

Ārējā informācijā notiek aktīva darbība. Izsūtīti vēstuļu paraugi un aptaujas lapas sakarā ar Belgradas konferenci. Nodaļu priekšnieki lūgti iesūtīt informācijas darbinieku vārdus. Apzināti cilvēki informācijas centram. Ar augusta mēnesi notiks rēgulāras inf. centra darbinieku sanāksmes. LNAK plāno septembrī rīkot politisko darbinieku kursus un 1. septembī paredzēta tikšanās ar Kanadas ārlietu ministrijas darbiniekiem Otavā.

DV Toronto nodaļas priekšsēdis Z. Akots ziņoja, ka DV jāpārņem telpu sagāde K. Ulmaņa 100 g. dzimšanas atceres rīkošanai, jo telpas īrē tikai likumīgi atzītai organizācijai. 14. jūnija akcijā jau ienākuši ap 2500 dol.

Sēdē piedalījās: A. Kalupnieks, R. Britāls, A. Šterns, E. Pulciņš, J. Treijs, P. Vasariņš, E. Treilons, I. Breikša, Z. Masīte, E. Putniņš, R. Alksnis, K. Bencons, V. Cinis, Z. Akots.

Nākošā valdes sēde, kā katru gadu, notiks DV Druvas nodaļas priekšsēža A. Kalniņa mājā 13. augustā pl. 11 no rīta. ot

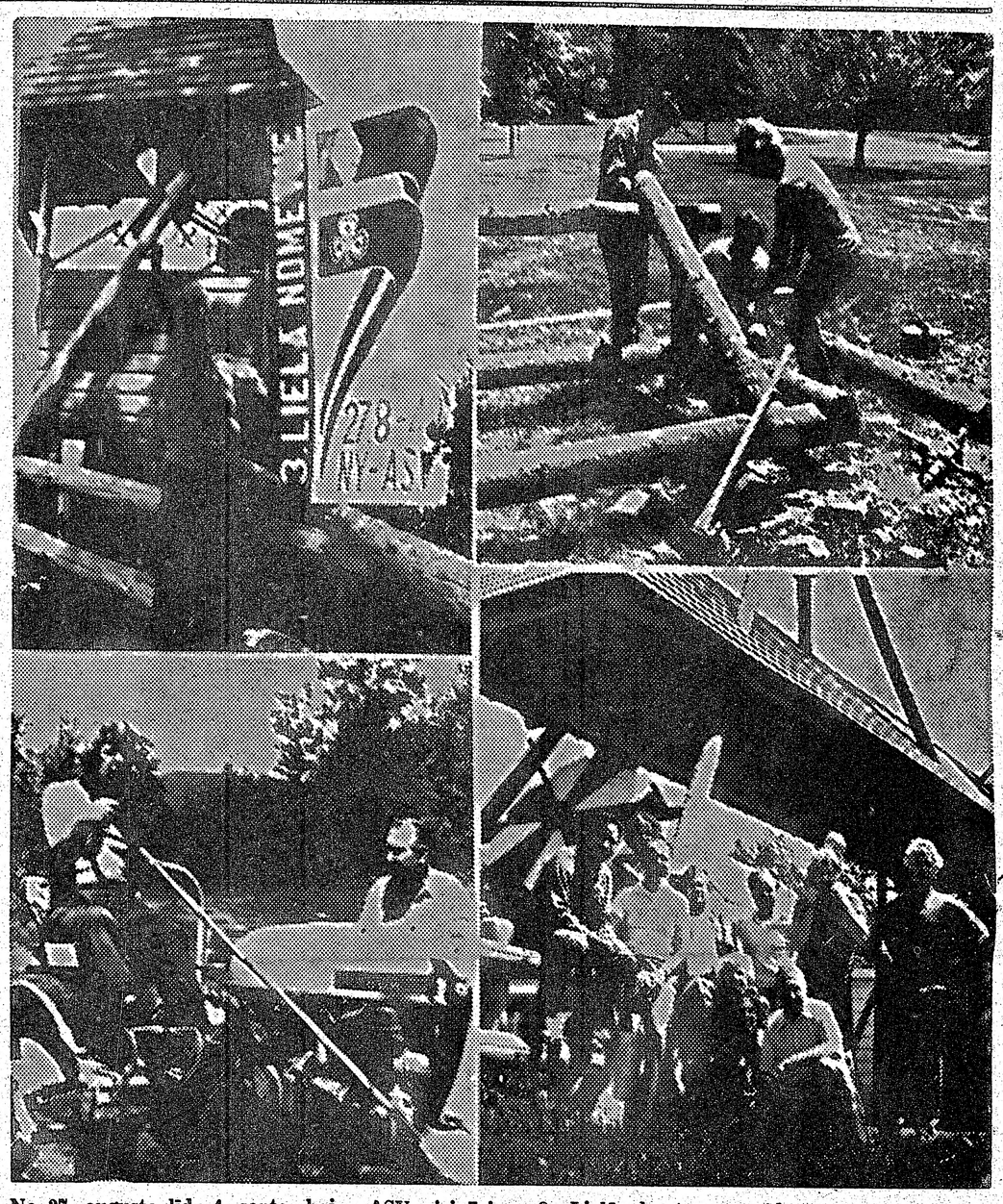

No 27. augusta līdz 4. septembrim ASV risināsies 3. Lielā skautu un gaidu nometne, kuŗai pieteikušies jau 633 dalībnieki no ASV, Austrālijas, Kanadas un Venecuelas. Augšējā attēlā pa kreisi vadītājs A. Gaujenieks pie nometnes vārtiem ar nometnes zīmi. Pa labi — top karogmastu platforma, kur strādā vad. J. Šķiņķis, A. Juzups un I. Zāmurs. Apakšā pa kreisi vadītāji A. Gaujenieks un E. Prieditis pārrunā lielā ugunskura vietas tīrīšanas darbus. Pa labi redzama taŗicinieku grupa pie nometnes vārtiem. Foto: A. V. Gōlts

Kas būs jaunie „nāves stari"?

Pagājušā nedēļā A. Ķegumnieka rakstā Latvija Amerikā lasījām par ASV visdārgākā bumbveža B-1 projekta pārtraukšanu un viņa komentāriem, kādēļ tas tā noticis.

Kad prezidents Kārters preses konferencē izklāstīja savus plānus, telpā sēdēja arī pamaza auguma vīrs ar acenēm — tagadējais aizsardzības ministrs Harolds Brauns, kas savā laikā, sešdesmitajos gados, bija šī projekta ierosinātājs un attīstītājs. Tagad izšķīries citādi, viņš sēdēja un vēroja sava darba publisku iznīcināšanu. Tā rīkoties var tikai atbildīgs un politiski elastīgs vīrs, kas stāv pāri savām personiskajām interesēm un prestižam valsts labā.

Tā relātīvi lētā un savādās formas Cruise raķete uzvarēja lielo, dārgo B-1, Pentagona kontroversālāko ieroci.

Liberālie kongresa locekļi un pretkaŗa sludinātāji jau no laika gala bija vērsušies pret B-1 projektu, bet šoreiz Kārters vadījies no militāriem apsvērumiem. Viņš arī jau vairākas nedēļas iepriekš dažiem kongresa locekļiem izteicies, ka atbrīvotie biļjoni netiks izlietoti sociālām un palīdzības darbam. Ar šo izšķiršanos Kārters un Brauns nav gribējuši izdabāt Maskavai, kas gan sacēlusi lielu brēku, bet labāk laikam redzētu ASV naudu izšķiežam dārgajā projektā, kas, kā tagad redzams, maksātu no 24 līdz 100 bilj. dol.

No mazā bezpilota džeta ražošanā ir divas versijas, kas būs gatavas 1980. g. sākumā.

Viena ir flotes Tomahawk raķete — izšaujama no zemūdenēm — 18 pēdu gaŗa, 21 collu diametrā, 3200 mārc., ar 1200 jūrasjūdžu darbības radiusu un 20 kilotonu atomgalvu.

Otra Cruise raķete, attīstīta no vācu V 1, ko lietoja Otrā pasaules kaŗā — 14 pēdu gaŗa, 25 collas diametrā, 2000 mārc., ar 1200 jūdžu darbību 550 jūdžu ātrumu stundā. Šīs raķetes varētu izšaut B-52 bumbveži ārpus ienaidnieka territorijas pret tās industriju un militāriem mērķiem.

Kārtera izšķiršanās nenozīmē tāllidotāju bumbvežu galu ASV stratēģiskajā plānošanā, bet nozīmē fundamentālas maiņas ASV aizsardzības sistēmā, kuŗas centrā būs Cruise raķetes.

Patlaban ASV aizsargāta trejādi — ar starpkontinentu raķetēm, zemūdeņu izšaujamām raģetēm un bumbvežiem, ko var lietot arī uzbrukumam. Starpkontinentu raķetēs ietelp Minutmen II, III un uzlabotā Minutmen III — M X.

Modernās ASV zemūdenes apbruņotas ar 16 raķetēm — katrai 10 atomgalvas un katra galva ir 3 reizes spēcīgāka par uz Hirošimu nomesto atombumbu Otrā pasaules kaŗa beigās un sasniedz mērķi 15 — 20 minūtēs. Pirmo atomzemūdeni Polaris ielaida ūdenī 1960. g. un ASV tās ir 41, no tām 31 uzla-

(Nobeigums 20. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1977. GADA 16. JŪLIJS, 28. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave. Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917. — Čikagas redakcijas vad. V. Jaunkalnietis 1805 Taylor Ave., Racine, Wis. 53403, Redaktors Austrālijā **Ed. Šmugajs, 22 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.**

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personisks uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 25 dol., 6 mēnešiem — 13 dol. 3 mēnešiem — 6.50 dol. Atsevišķa numura cena 60 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.50, tekstā $5.75, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1 par rindiņu, atkārtojot atlaide.

MEMBER ETHNIC PRESS ASSOCIATION ONTARIO

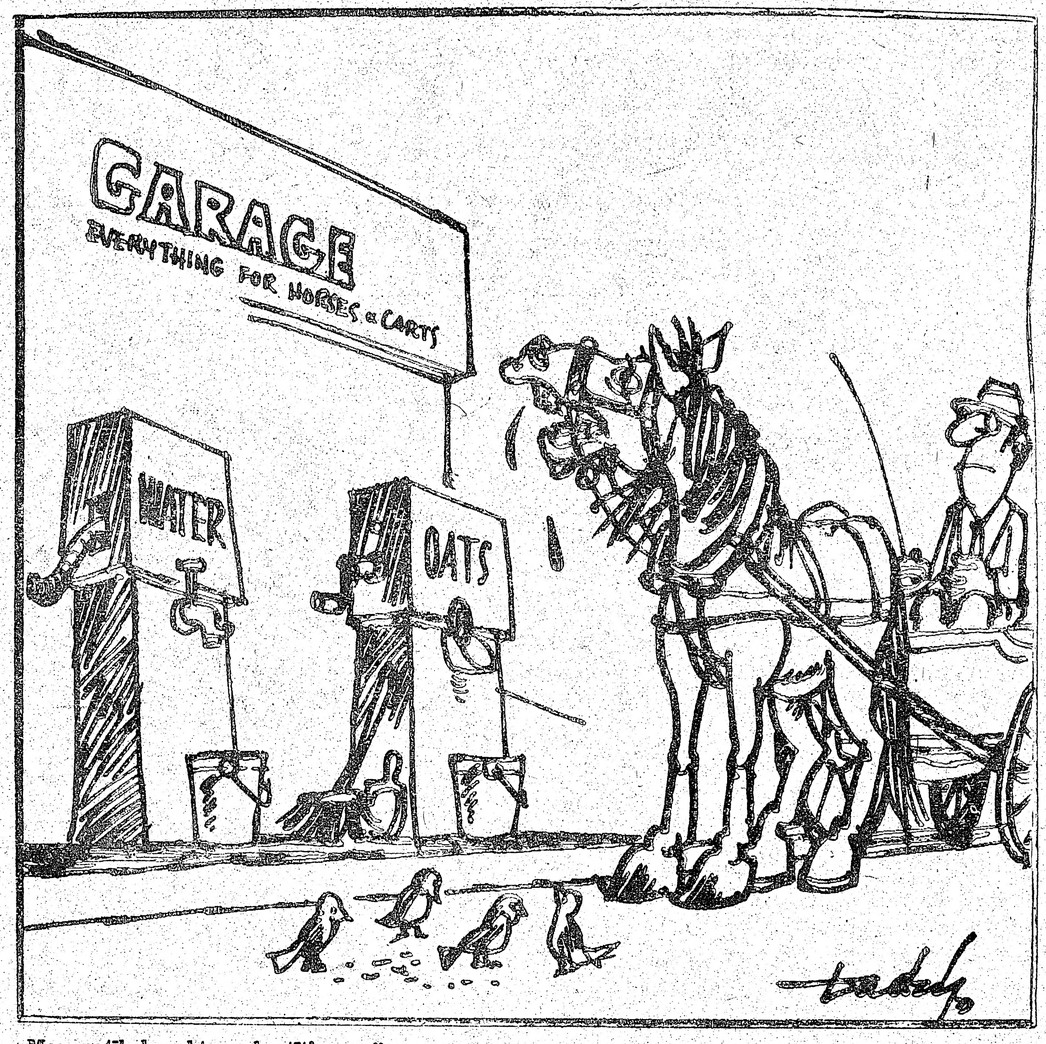

„Man patīk braukt un kratīties . . .”

Sēsim patiesības sēklu

PBLA PRIEKŠSĒDIS ATKLĀJ 7. RIETUMKRASTA LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKUS LOSANDŽELOSĀ

Atklājot 7. Rietumkrasta latviešu dziesmu svētkus Losandželosā, Pasaules brīvo latviešu apvienības priekšsēdis Dr. Ilgvars Spilners teica garāku runu, kuŗā viņš meta tiltu no pagātnes uz tagadni, no mūsu tautas traģiskās situācijas dzimtenē uz brīvo pasauli un mūsu kultūras pacelšanu nacionālās cīņas plāksnē. PBLA priekšsēdis teica:

„Latviešu dziesmu svētki ceļo gar Klusā okeana piekrasti — vienu gadu Vankuverā, citu Sietlā, Portlandē vai Sanfrancisko. Šodien dziesmu svētki ir nonākuši Losandželosā. Tiem seko līdzi vai arī tos sagaida savās mājās Rietumkrasta dziedātāji, dziesminieki, mākslinieki, dejotāji, organizētāji un klausītāji. Vēl citi pievienojas, braukuši un lidojuši pāri tuksnešainiem līdzenumiem, bagātiem laukiem, kalniem un jūrām.

Citās vietās un citā laikā notiek līdzīga ceļošana: tikai tur masveidīgai latviešu pārvietošanās ģeometrijai, braucot uz svētkiem, ir citādas ceļu galvenās līnijas. Uz Rīgu plūst īsāki svētku dalībnieku stari no visām Latvijas malām. Austrumpiekrastē, Kanadā, Eiropā un Austrālijā galvenie ceļu stari jau garāki. Uz Rietumkrasta dziesmu svētkiem tie ir visgarākie. Kas ir aicinājums un spēks, kas latviešiem pa laikam liek celties un posties, saplūst no malu malām kopā vienā vietā?

Cilvēki esot savu atmiņu un cerību radījumi. Ja arī gribētu un mēģinātu, mēs nevarētu aizmirst. Ja aizvilktu nākotnei priekšā tumšu aizkaru, mēs tomēr nebeigtu cerēt. Varētu mēģināt pievildīt savas dienas ar sīkumiem, bet gars prasa vairāk, un to nevar apmierināt ar garšīgu ēdienu un greznām drēbēm. Mēs esam Latvijas bērni, uzaudzināti latviešu tautas gara maizē. To mēs esam atbraukuši baudīt Losandželosā. Atbraucām, sadalīti pasniedzēju un saņēmēju lomās, aizbrauksim visi vienādi — kā ieguvēji.

Lai šodien mūsu atmiņu un vēstures skats slīd pāri latviešu dziesmu gadiem — pāri simts un četriem, kas pagājuši no pirmajiem vispārējiem dziesmu svētkiem Rīgā, pāri tālajai, bet zināmai vēsturei, pār vēl tālākam laikam, ko zināms tikai no gadu simteņos izbalējušiem nostāstiem. Dziesmas, mūsu tautas dziesmas, stāsta par šo visu latviešu tautas vēstures tecējumu. Tās stāsta latviešu dzīves vēsturi — prieku, bēdas, darbu, laimi un nelaimi. Darbs salieca muguras, darba augļus paņēma sveši kungi, bet gars palika dzīvs un brīvs. Zeme palika mūsu.

Kalnā kāpu lūkotiesi,
Kas aŗ manu tēvu zemi:
Vai aŗ krievi, vai vācieši,
Vai irbīte purināja.

Ne aŗ krievi, ne vācieši,
Vēl aŗ mani bālēliņi.
Dārga mana tēvu zeme,
Pirkta tā ar asinīm.
Tur gul brāļi karavīri,
Tur māsiņas rakstītājas.

Tālu pagātnē tauta kopa savus laukus un sētas, sargāja savu zemi un audzināja savas meitas un dēlus. Bet svešinieki latviešus nevērtēja par tautu, un latviešu zemi viņi nesauca par Latviju. Tad laiki uzlabojās, un dzīve kļuva vieglāka. Tauta atrada savu vēsturi, novērtēja to, tāpat arī kopa savu kultūru un meklēja brīvāku nākotni. Apzinoties savu kopību un darbojoties kā vienība, latvieši atdzima kā tauta.

Pirmie vispārējie dziesmu svētki Rīgā bija nacionālās apziņas manifestācija. Ja 1873. gadā dziesmu svētki būtu tikai mūzikāls priekšnesums, tam vēlāk nebūtu sekojusi tautiskā kustība un brīvības cīņas. Varbūt nebūtu sekojuši daudzi citi dziesmu svētki. Pirmie vispārējie dziesmu svētki bija svarīgākais latviešu tautas politiskais notikums pagājušā gadu simtenī. Tūkstošiem apzinī-

(Turpinājums 13. lp.)

Lasītāju vēstules

PENSIONĀRU DIENAS

Amerikas latvieši rīko „dienas” un „nedēļas”: jaunatnes dienas, rakstnieku dienas, baznīcas nedēļas . . . Tām ir svarīga idejiska jēga, kopt un veidot savu nākotnes „rožu dārzu”. Jaunatnes dienām ir cita, pārnacionāla misija, tur dažkārt latvietis atrod latvieti sev par dzīves draugu, lai kopsolī darinātu „nacionālo tērpu” mātei Latvijai.

Daļēji ir neskaidrs iecerēto pensionāru dienu mērķis un uzdevums, ko domā sarīkot 1978. g. Gaŗezerā, neņemot vērā pensionāru trūcīgo materiālo rocību, kāda caurmēra vīrietim ir ap 280 dol., bet sievietei 160 dol. mēnesī.

Jāpieņem, ka pensionāriem Gaŗezera apmeklēšana materiāli nebūs noteicošais, bet svarīgākā būs satiksme, sevišķi no attālākām vietām, kā Kalifornijas, Klīvlandes, Ņujorkas, kur darbojas aktīvākās pensionāru kopas. Cik būs to pensionāru, kas šo lielo ceļa gabalu varēs atļauties braukt divas dienas vienā virzienā savā mašīnā! Lidmašīnu, šķiet, retais atļausies. Galvenais tomēr būtu mērķis, bet kāds? Lai noklausītos divus vai trīs „ugunīgus” referātus, dzirdētu koncertu, apmeklētu gleznu izstādi? Šie kultūras augstvērtīgie augļi pensionāriem taču sasniedzami arī uz vietām, sevišķi lielajās kolonijās, kur par „gara maizi” nevarētu sūdzēties, arī pagātnē ir dzirdēts un redzēts daudz „maizes” ir uz vietas, „ēdēju” aptrūkst . . .

Kā vienīgo pozitīvo mērķi es saskatu, ka Gaŗezerā pensionāru sirdis varbūt varētu atkausēt, lai savus testamentus noraksta Gaŗezeram. Daļa pensionāru testamenta jautājumā ir ar īpatiem uzskatiem, vismaz savos izteicienos: „Visu vai daļu es atstātu savā testamentā tikai kādam lielam mērķim kā piemineklī trimdā . . .” Nuvat Jāņos Gaŗezerā dzirdēja kāda pensionāra — vieninieka izteicienu, runājot par testamentu: „Ja Gaŗezerā celtu internātu, to tukšā neatstātu.”

Domāju, ka pensionāru dienu rīkošana Gaŗezerā nevarētu būt pašmērķis. Pensionāru dienām varētu būt tikai tad nozīme, ja pensionāri, sapulcējušies Gaŗezerā, tur vienotos par kopēju domu — internāta iekārtošanu, ikvienam savā testamentā šim mērķim novēlot kādu daļiņu. Tā mēs varētu tikt pie sava internāta Gaŗezerā.

Jānis Dimants sen., Aijovā

VĀKSIM ATMIŅAS PAR KĀRLI ULMANI

Latvijas pēdējais valsts prezidents Kārlis Ulmanis dzīvo savas tautas atmiņās. Atskaitot pāris mūsu valstsvīru atmiņas par viņu, maz kas saglabājies par K. Ulmaņa saskari ar „mazo cilvēku” dzimtenē, laukos, pilsētās. Būdams nenogurstoši rosīgs, prezidents vienmēr kaut kur gāja un brauca, lai pabūtu savas tautas vidū, patērzētu ar ikdienas ļaudīm, ielūkotos dziļāk savas tautas sirdī. Tūkstošiem, kuriem bijusi izdevība ar viņu satikties, būs atmiņā uzglabājušies visai zīmīgi epizodi no šīs personiskās saskares. Tos būtu pēdējais laiks savākt un sakopot kā vienu no mūsu vēstures liecinājumiem jaunajām audzēm un paglābt no pazušanas, kad K. Ulmaņa laika līdzgaitnieki vairs nestaigās šīs zemes celus. Daudzi no tiem jau aizgājuši mūžībā, tādēļ glābjams vēl, kas iespējams. Tautiešiem savas atmiņas par mūsu valsts pēdējo prezidentu būtu jāuzraksta un jāiesūta Kārļa Ulmaņa piemiņas komitejai, pēc tam šo atmiņu mozaīku varētu sakārtot un publicēt, lai parādītu Ulmani arī ikdienas dzīvē kā nemirstīgu valsts un tautas darbinieku, ar viņa mūžīgajām rūpēm par savu zemi un tautu, lietišķību, vienkāršību un labdabīgu humoru. Neatļiksim šo pienākumu uz rītdienu!

K. V. Indianapolē

TAISNĪBAI JĀUZVAR

Nekad vēl latvieši nav tā apmeloti un nomelnoti kā pašreiz. Skarti ne tikai atsevišķi indivīdi, bet apmelojoši raksturotas arī vairākas mūsu organizācijas, tātad gandrīz ikviens no mums. Un kā mēs uz to reaģējam? Mēs klusējam, dziedam, priecājamies. Mums netrūkst skaistu ideju un nākotnes projektu jau gadiem uz priekšu — kur dziedāsim, kur dejosim, bet mums trūkst paša galvenā un arī grūtākā — aizstāvēšanās gribas.

Protams, tas neattiecas uz visiem, bet uz lielāko daļu tomēr. Goddevībā jāpateicas tiem, kas visu šo mūsu kopējo cīņu uzņēmušies: Patiesības fonda darbiniekiem, DV organizācijai un atsevišķiem individiem. Bet šī cīņa ir par smagu un prasa milzu līdzekļus. Pārāk maz tiek ziedots Patiesības fondam, kas būtu regulāri atbalstāms. Gribētos jautāt, kur nu paliek skaistās devīzes, kas vārdos skan visai aizkustinoši? Vai mēs varam ilgāk gaidīt un vienaldzībā paraustīt plecus, kad jāaizstāv patiesība? Neesam tik nabagi, ka nevarētu ziedot līdzekļus taisnības labā. Neaizmirsīsim, ka uz apsūdzēto sola var nomākt ikviens. Starp mūsu apmelotājiem darbojas arī bijušie nagu maucēji, tie nepazīst ļaunuma robežu.

Palīdzēsim paši sev, tad arī Dievs nāks palīgā. Jāsauc pie atbildības mūsu apmelotāji. Paliksim uzticīgi taisnības uzvarai, neliegsim līdzekļus tās atbalstam!

S. Grīsle. Montrealā

IZNĀK ARĪ VĒSTNESIS

Latvija Amerikā 4. jūnija numurā redakcijas ziņojumā lasītājiem par Olģerta Liepiņa atmiņu skicējuma — Tālos atspulgos raugoties — iespiešanas sākumā, sniegtas arī dažas ziņas par autora darbību agrāk dzimtenē un tagad svešumā. Cita starpā teikts, ka viņš savā laikā Bostonā izdevis laikrakstu Amerikas Vēstnesis, bet nav piemināts, ka viņš arī tagad turpat Bostonā izdod mēnešrakstu Vēstnesis. Tas regulāri iznāk jau piekto gadu. Nav domājams, ka Vēstneša nepieminēšana būtu bailes no „konkurences briesmām”, jo Vēstnesis ir īoatnējs, atšķirīgs no visiem pārējiem latviešu izdevumiem tiklab virziena, kā satura ziņā — tas sniedz tikai tādas ziņas un apceres, kādas nav citās mūsu publikācijās.

R. Karlsons Milvokos

Redakcijas piezīme: Nē, Vēstnesis nav konkurents. Olģerta Liepiņa mūžs un darbs ir tik plašs un daudzpusīgs, ka tam būtu veltījama plaša apcere, lai kaut tikai dalu no tā apskatītu. Par to lasītājs visoilnīgāk informēsies, lasot Latvija Amerikā viņa mūža atmiņas — Tālos atspulgas raugoties.

Jānis Klīdzējs

Schizofrenijas laika romāns

EDUARDS FREIMANIS — DIVAS PASAULES, 332 LP., AMBERA SPIESTUVES APGĀDĀ

Eksistenciālās ievirzes prozists un dzejnieks Eduards Freimanis pagājušajā gadā lasītājiem ir devis jaunu grāmatu, par kuŗu vieni teiks, ka romāns ir vienreizējs latviešu literātūrā ar savu iekšskata drosmi, redzību cilvēkos un notikumos, autora totālo godīgumu pret sevi, sabiedrību un laiku, kuŗā viņš dzīvo. Otri, turpretim, domās, ka šinī grāmatā ir traka ārdīšanās, svētumu un normu nonicināšana un totāla nihilisma slavināšana. Varbūt abiem būs sava taisnība. Šī Eduarda Freimaņa Grāmata ir rakstīta agresīvā stilā, krāsainā izteiksmē, ar izmisuma un bezcerības bungu dārdoņu „aiz skatuves". Autors savā 332. lappušu romānā vairākkārt stāsta par šo laikmetu un tā plūdumu, kas ir schizofrenisks.

Ja šo laikmetu apzīmējam par schizofrenisku, šis vārds jāizskaidro plašākā skatījumā. Sākotnēji vārds „schizofrenija" ir radies gara slimību grupas un ar to saistīto izpausmju apzīmēšanai un raksturošanai. Šis garīgais traucējums izteicas domu un jūtu jūklī, sašķeltā personībā, it kā vienā cilvēkā būtu „divi", kas katrs darbojas blakus, bet vēl biežāk viens otram pretī. Tā rezultātā cilvēks nedzīvo stabilā „reālitātē", kādu par labvēlīgu ir atzinusi visa apkārtnes sabiedrība, bet sevi redz paša pakāpeniski radītu vai pēkšņā impulsā radušos sapņu un rēgu pasaulē.

Jēdzienu par schizofrenijas dominanci lietā plašākā nozīmē. Nemaz nav jābūt speciāli sagatavotam psiholoģijas, psihiatrijas vai socioloģijas laukos, lai redzētu un justu līdz dvēseles kaulam, ka mēs esam un ik dienas dzīvojam izteiktā schizofrenijas laikā. Sašķeltību, nedrošību, jūkli, morāles un atbildības degradāciju redzam ik dienas garīgā, sabiedriskā, politiskā un ekonomiskā jomā. Redzam it kā pašnāvīgu bēgšanu un raisīšanos valā no visa, kas līdz šim cilvēku sugai ir devis drošību, paļāvību, sevis apziņu, piederību un cerību rītdienai. Dzirdam schizofrenisko dziesmu blaušanu visaokārt. Dzirdam „jauno" mūziku, kas ar savu troksni vien var jau padarīt cilvēku slimu. Mēs skatāmies gleznas, kas arvien vairāk mīl rēgonību. Lasām un klausāmies schizofrenisko dzeju, kas sagraiza prozas teikumu un domas gabalos un akcentos un tad deklarē sevi par — sirreālistisku. Visu to publikai izskaidro ar teicienu: ir iekšēja vajadzība, lai tā notiktu, darītu, gleznotu, dzejotu, teātri spēlētu, uzvestos, mīlētu, taisītu politiku, justu un domātu. Un vēl tālāk: šis laiks ir novecojis, sapiepējis, slims. Vecās mākslas, normas, domas, attieksmes, filozofijas, morāles ir kokainas, sastingušas, sevi pārdzīvojušas. To visu vajag noārdīt! Un noārdīts tiek pamatīgi. Mēdz teikt: Publika ir vienaldzīga, miegaina, mīl tikai gremot. To var atmodināt tikai ar koku pa galvu. Un ar koku arī dod!

Kā labi sinchronizētā kaleidoskopā parādās visas schizofreniskā laika ainavas, sejas, rīcība, reakcija. Nekur nav veseluma, pilnuma. Visur daļas, atlikumi, drumstalas. Un šo jūkli glorificē. Līdz šim cilvēku ciltij pazīstamās vadītājas zvaigznes tiek norautas, apsmietas, samīdītas. Tautu un individu dzīvēs. Dievs pasludināts par mirušu. Vairumam tas nekad īsti nebija dzimis.

Labsajūtas un varbūt pašapmierinājuma dēļ mēs mēdzam saukt cilvēku par — racionālu būti. Īstenībā redzam un esam liecinieki ik dienas, ka lielāko tiesu no sava eksistences laika cilvēks nerīkojas racionāli. Rīcībā, attiecībās, jūtās un domās ir vairāk irracionālā nekā racionālā. Vai tāpēc mums būtu jābrīnās, ja mākslā, rakstos, dzejā, mūzikā šī irracionālā cilvēka daļa tiek parādīta ar uzsvaru? No otras puses skatoties un domājot — šodien daudz domā un runā par dabas piesārņošanu, par dabas rezervju glabāšanu, tīrīšanu; visu to šodien sauc populārajā vārdā par ekoloģiju. Vai ir pienākums domāt par šo piesārņošanu un ekoloģiju cilvēku dzīvēs, dvēselēs, attieksmēs?

Šinī ziņā nav jāskatās pārāk tālu un jāvaino visa plašā pasaule. Mūsu pašu mazā, daudz cietušā latviešu tauta, mūsu pašu trimdas saime ir pilna, ļoti pilna ar ievainotās dzīves schizofreniju. Skaļas un blaustīgas grupas bieži vien uzspiež savu „taisnību" vairākumam, kas ir klusāks un cenšas lietas izdomāt dziļāk. Ja mēs tā turpināsim, tad par mūsu galveno aktīvitāti kļūs — neklausīties un nedzirdēt vienam otru, pašam savu taisnību blaut arvien skaļāk, lai varētu nozūmēt to, otru latvieti, kas nedomā un nedzīvo tā kā — Es. Tas — ar lielo burtu. Ienaidniekiem nemaz nebūs pārāk jāpūlas pret mums. Tautas mīlestības vārdā mēs nositīsim viens otru pašī!

Garais ievads šinī gadījumā bija vajadzīgs, lai varētu skaidrāk iezīmēt to ainavu apvāršņus, ko redzēja un juta Eduards Freimanis, rakstot šo savu romānu, kuŗa zemstrāvā ir daudz izmisuma un bezcerības. „Galīgā tumsā cilvēks pat akmeņiem redz cauri." (8) Savā romānā un, jādomā, arī savā dzīvē Eduards Freimanis ir paspējis redzēt cauri daudziem cilvēkos un šinī laikā iebūvētajiem akmeņiem.

Romāna centrālā persona ir Guntis Auduls, kuŗš varētu būt autora sāpju un sapņu nesējs no dzimtenes dienām cauri bargajai un cementainajai dzīvei svešumā. Romāns ir stāstīts pirmajā personā — kā vēstule Īrisai. Šo „vēstuli" viņš raksta gan no cietuma, gan slimnīcas, ar gaisotni, balsīm, jūtām, sejām, kas šinīs dzīves cela gala vietās satikušies. Īrisa, vietām pieminēta jaunības dienu mīlestība, kas satikta vidusskolas gados Latvijā. Būtībā šī romāna psiholoģiskajā sastatnē viņa autoram ir simbols, kuŗā apvienots ideālais, sapņi, ieceres, labais. Īrisa ir tā Gaisma, tā Cerība, ka varbūt būs vēl rītdiena, būs vēl dzīve. Cilvēka dzīves un eksistences sāpi izgleznodams, Eduards Freimanis ved lasītāju pa visiem cilvēka būtības stāviem un zemapziņas katakombām. Bieži vien Guntī Audulī strīdas, plēšas un diskutē „divi", kuŗus autors sastāda vienu pret otru: cinismu pret vientiesību, reālo pret sirreālo, racionālo pret irracionālo. Šo patiesību konfliktā rodas daudz domu un prātulu par cilvēkiem, tautām, sabiedrību, politiku, mākslu, rakstiem un par visu dzīves un pasaules gājumu, kuŗā ir tik daudz absurda un muļķīga. Tas viss tikai lieku reizi rāda, ka cilvēks ir nepilnīgs, tāpēc viņš nespēj būt radības un universa kronis, par kādu viņš jo sevišķi pēdējos gadu desmitos sevi pasludinājis. Ar šo iedomību, ka cilvēks pats var būt savas „paradīzes" radītājs un noteicējs par to, viņš ir izdzinis sevi un savas paaudzes no minimālās saskaņas ar dabu, no pazemības pret universu un no pieņēmuma, ka varētu būt kāds augstāks par viņu. Cilvēks ir pazaudējis sapņu un cerību laimi un atbildes meklē tikai lielākas technoloģijas mašīnas būvēšanā. Sevi vien slavēdams par centru, bet zemapziņā tam īsti neticēdams, viņš ir radījis šo schizofrenijas laikmetu.

„Man savi ideāli: tradicijas jāpārpotē ar brīvības pumpuriem. — Veči brīnīsies, cik spēcīgs būs jaunais cilvēcības dzinums. — Jaunu pasauli vairs necels ar šautenēm, nevis ar rikšām, nesaslies no kauliem — nebūs ne stradnieku diktātūras, ne lielkungu karaļvalstis."

„No idejām tu ej uz kastītēm un tad nāc uz šo būri? Tikai uz mērķi tu skaties?"

„Visādi gājieni palīdz. No izmantotāja zagt nav noziegums; krietnam domātājam nav jābaidās no cietuma."

„Esmu paguris no lidošanas pa taisnības un ideālu trapezām. Palaižos un krītu. Mani uztver ikdienišķības tīkls. Vai tāda mana schizofrenija: lēkāšana no dziļuma uz seklumu, aulošana no lejas kalnā un atkal lejup — miers un trakošana — domu mudžināšanās, ačgārnība?" (156)

(Turpinājums 17. lp.)

Līga Marsona

York universitātē ieguvusi B.A. (hon.) gradu psiholoģijā un turpinās studijas Toronto universitātes Montessori skolā. Pieder pie studenšu korporācijas Spīdola.

Laila Marsona

Toronto universitātē ieguvusi B.A. gradu ekonomijā un franču valodā.

Lielmanes koncerti Eiropā

Vijolniece Rasma Lielmane Londonā iespēlējusi BBC raidījumam Tartini, Prokovjeva un Sibeliusa darbus, ko pārraidīs, domājams, BBC trešā programmā rudenī. Mākslinieces jūnijā spēlējusi arī Parīzes radiofonā divās programmās. Pagājušā gadā iespēlēto programmu Parīzes radio noraidījis š. g. pavasarī — martā un maijā. Eiropā būdama, Rasma Lielmane ievadījusi sarunas par vairāku koncertu rīkošanu Francijā, Vācijā un, iespējams, arī vēl citur, kā arī uzņēmusi sakarus ar vairākiem mūzikas ansambļiem.

Lielmane spēlēja Ķeniņa vijoļkoncertu Latviešu dziesmu svētkos Losandželosā; pēc tam paredzēti vairāki koncerti tagadējā dzīvesvietā — Meksikā.

BIBLIOGRAFIJA

Mazputniņs, 220 nr. Jaunatnes literārās biedrības Ceļinieks izdevums. Žurnāls iznāk jau 19 gadus. Redakcijas padomē darbojas Inta Purva, Ēriks Preiss, Astra Roze un Biruta Rubesa, redakcijā — Sarma un Uldis Puriņi, Baiba Kaugara, Juris un Zuze Sili. 36 lp.

Zeme un Tauta, 17. nr., Latviešu agronomu biedrības izdevums agr. J. Mierkalna redakcijā. 48 lp.

Zelta Vārtu Vēstis, 6. nr. (1977. g. jūnijs). Ziemeļkalifornijas latviešu ev. lut. draudzes mēnešraksts. Redaktors Arturs Reinvalds. 52 lp.

Kristīgā Balss, 6. nr., Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts. Redaktors Uldis Ukstiņš, redakcijas kollēģijā Arnolds Ūsis un Ernests Spūgulis. 16 lp.

Kur rast mierinājumu ciešanās? — Priesteris Juris Pudāns Londonā, Ont. Apcere par ciešanām un mierinājumu. 16 lp.

ELJA Informācija 82, 1977. g. jūnijs. Eiropas latviešu jaunatnes apvienības periodisks izdevums. Atb. redaktors Māris Bite. 80 lp.

Vēstnesis 6. (43.) nr. Olģerta Liepiņa izdevums Bostonā. Šim numuram divus zīmējumus devis arī Dadzis: Iznāk jau piekto gadu, katra mēneša 15. datumā. 8 lp.

Čikagas Ziņas ,14. nr., 1977. g. aprīlis. Čikagas latviešu organizāciju apvienības izdevums. Atb. redaktors Ilmārs Bergmanis. 20 lp.

4. VLJK Ziņas, Ceturtās vispasaules latviešu jaun. kongresa rīcības komitejas izdevums, 1. nr., 1977. g. aprīlis. Kongress risināsies nākošgad, no 18. līdz 25. augustam Lawrence kolledžā Viskonsinā. Kongresa gavenaiņi rīkotāji Amerikā: Juris Lazdiņš, Uldis Roze, Jānis Pūtelis un Uģis Sprūdžs; Kanadā sazināties ar Imantu Purvu un Paulu Miniatu. Sakarnieks Bostonās dziesmu svētkiem Akselis Mangulis.

The Korean Journal of International Studies Nr. 4, ar Ķiles tiesību zinātņu profesora Rietumvācijā Dītricha A. Lēbera apceri par Baltijas valstīm, 1918. — 1940., 4. sējums, 33 — 46 lp.

Lietuvju Dienos, lietuviešu izdevums Kalifornijā, 1977. g. jūnijs. 22 lp.

Brīvība, 5. (278.) nr., 1977. g. maijs. Redaktori Bruno Kalniņš un Jānis Ritums. Latvijas soc. dem. strādnieku partijas mēnešraksts Stokholmā. 12 lp.

IZNĀKUSI

MAG. PHIL. AL. KALNIŅA

rakstu izlase (1.25 dol) un papildinājumi pārskatam „Par latviešu valodas pareizrakstību" (kopā ar pārskatu 1 dol.). Grāmatiņas pasūtināmas grāmatu galdiem vai tieši autoram (Al. Kalniņš; 1711 N. Rose St., Kalamazoo, Mi. 49007, U.S.A.). Grāmatu galdiem, ņemot grāmatiņas komisijā, 30 — 50% atlaide. Tā pati atlaide, pērkot reizē vismaz 5 eksemplārus.

Belgradas konference un Rietumu kautrība

VIDUSEIROPAS FEDERĀLISTU SANĀKSME LONDONĀ

Belgradas konferences priekšvakarā — 14. jūnijā — Viduseiropas federālistu valdība bija rīkojusi preses konferenci poļu „Ģenerāļa Sikorska institūta" telpās, Londonā.

Sanāksmē bija klāt angļu un apspiesto tautu diplomāti, organizāciju pārstāvji, politiķi un preses darbinieki. Tos apsveica Viduseiropas federālistu kustības prezidents F. Skoumals, Kā galvenie runātāji bija aicināti britu parlamenta loceklis sērs Fredriks Bennets un pretkomūnisma cīnītājs politiķis Džefrijs StjuartsSmits.

Sērs Frederiks Bennets pieminēja nesen Londonā atklāto Katinas upuru pieminekli, kas pasaulei vienmēr atgādinās komūnistu noziegumus pret cilvēcību. Viņš uzsvēra, ka Helsinku vienošanās nenosakot galīgi nobežas Austrumeiropā, kā Pad. savienība to cenšoties izskaidrot. Tur paredzēta tikai šo robežu negrozīšana varas ceļā, bet citi veidi ir atļauti. Ir svarīgi uzturēt apspiestajās tautās ticību un cerību, bet nedrīkst tās mudināt uz pārsteidzīgu un neapdomātu cīņu, ja mēs paši esam šeit drošībā. Mums vienmēr jāpatur prātā, ka nedrīkstam nodarīt ļaunu tiem, kas atrodas aiz dzelzs aizkara. Liela nozīme ir psiholoģiskā „kaŗa" kāpinājumam, jo tas iedarbojas iespaidīgi uz padomju varu, kas pamazām sāk pāriet no agresīvā uz defensīvu stāvokli. Ir jānorāda uz katru gadījumu, kad Pad. savienība pārkāpj cilvēku tiesības, bet tas jādara Helsinku lēmuma robežās, kas, vismaz pagaidām, ir vienīgā kopīgā „platforma" rietumiem un austrumiem. Runātājs salīdzināja Helsinku konferenci ar grieķu mītoloģijas Pandoras kastīti, kuŗu atvērot, Pandora palaidusi pasaulē visus ļaunumus. Pad. savienības „Pandoras kastīte" ir Helsingu konference, kuŗu atklājot izlaisti klajā daudzi labi principi; tos atpakaļ ieslodzīt kastītē Kremlis vairs nevar. Sērs Frederiks ierosināja Londonā izveidot kopīgu svētnīcu, kur visas apspiestās tautas novietotu savus nacionālos karogus un citus simbolus. „Ja Kārlim Marksam ir Londonas kapsētā piemineklis, kāpēc nevarētu būt brīvību zaudējušo tautu svētnīca?"

Tā runāja Dž. Stjuarts-Smits, ļoti koncentrēti izteikdams savu nostāju: tiem, kas cīnās par tiesībām un taisnību, nevajaga meklēt popularitāti; tiem jāpaliek pie saviem principiem bez kompromisa, bez tirgošanās; tie nedrīkst klusēt, ja jārunā, jo klusēšana šādos gadījumos ir grēks; vienmēr ir jāsaglabā likumība, jo likums aizsargā vājākos; vienmēr ir jāmeklē taisnība, kaut arī tā reizēm būtu nepatīkama un tās meklētāju sāktu ienīst kā miermīlīgās sadzīves jaucēju; Eiropas parlamentā ir jābūt arī Grieķijai, Spānijai, Čechoslovakijai, Ungārijai, Baltijas valstīm. Mēs esam atbildīgi tikai Dievam, Austrumeiropas tautām un — taisnībai. Ja arī Helsinku konferencei citu panākumu nebija, tad tā tomēr atmodināja ļaužu prātus un lika domāt par cilvēka tiesībām. Būtu saskaņojama atsevišķo Helsinku lēmumu īstenošanas rezultātu izvērtēšanas komiteju darbība, kas dotu skaidrāku ieskatu šai jautājumā.

Sekoja apspiesto tautu pārstāvju runas, kas katrs kopīgai Belgradas konferences temai bija atradis savdabīgu pieeju.

Čechoslovaku Rietumeiropas padomes loceklis prof. Dr. St. Velenskis analizēja „Čartes 77" gadījumu. Ungāru Rietumeiropas padomes loceklis Z. Glatters izteica pateicību Anglijas karalienei, jo šajā zemē—tikpat ilgi, cik valda tagadējā karaliene Elizabete, nodibināta un darbojas Federālistu kustība — jau 25 gadus. Angļu . rumāņu apvienības prezidents I. Ratiu norādīja uz amerikāņu žurnālista Tota (Toth) aizturēšanu un pratināšanu Maskavā, pretēji Helsinkos dotajiem solījumiem par preses darbības atvieglinājumiem. Ar gandarījumu viņš norādīja uz Pirmo brīvās pasaules rumāņu konferences norisi Londonā aprīlī un iepazīstināja ar sagatavoto iesniegumu visām pasaules valstīm, norādot uz cilvēka tiesību pārkāpumiem tagadējā Rumānijā. Viņš aicināja arī citas apspiestās tautas darīt to pašu, lai „gruzdošā dzirksts reiz izlaužas uz āru spožā liesmā!"

LAK EC ārlietu daļas vadītājs Pauls Reinhards runāja viņu baltiešu vārdā. Viņš norādīja, ka jūnijā ir dienas, kas Baltijas valstīm bijušas liktenīgas: 16., 17. un 18. jūnijs, kad padomju vara iebruka brīvo un neatkarīgo zemju territorijā, un 14. jūnijs — masu deportāciju diena. Jau ilgus gadus turpinās Baltijas valstu industriālizācija, kas būtībā ir kolonizācija, jo ieved krievu un citu tautu strādnieku masas. Baltieši ir eiropieši un grib tās pašas demokratiskās tiesības, kādas ir citām tautām. Brīvās pasaules sabiedriskā doma tagad bez bailēm atklāj taisnību un prasa Maskavas policejiskās valdības izdarīto netaisnību izlabošanu. Ja šie protesti un uzskati tiktu deklarēti tādā veidā, ka padomju varai nevarētu būt ne mazāko šaubu, ka tas nav tikai taktisks gājiens, bet dziļa morāla pārliecība, tad tie būtu spēcīgs faktors cīņā par taisnību. Tikai tad, kad rietumi atmetīs kautrību un nedrošību, ir sagaidāmi pozitīvi panākumi Belgradas konferencē. Tādēļ mēs prasām, lai pasaules sabiedriskā doma skaidri un nepārprotami pastāv uz cilvēka tiesību piemērošanu ne tikai Afrikā, bet arī tajā Eiropas daļā, kur tās tagad ir tikai uz papīra.

Vēl runāja kroātu pārstāvis G. Tomičs, norādīdams uz Dienvidslavijas tagadējās valdības nelikumīgo nostāju pret kroātiem; poļu sociālistu pārstāvis S. Vasiks runāja par poļu strādnieku nemieriem: ierosinājumu nodot nemieru noskaidrošanu sevišķai komisijai poļu parlaments noraidījis un individa aizstāvēšana neesot iespējama, jo arodbiedrības nedarbojas. Poļu apvienību Anglijā pārstāvis A. Rinkjevičs norādīja, ka baznīcas un ticīgie joprojām Polijā tiek apspiesti un vajāti, neskatoties uz runām par stāvokļa „normālizēšanu".

Ļoti iespaidīgu runu teica poļu studentu apvienības pārstāvis T. Musjols. Atgādinādams poļu studenta Stanislava Piasa traģisko nāvi un tai sekojošās tautas demonstrācijas, viņš teica: „Mēs atsakāmies ciest klusu! Nevar būt atsprindzinājuma, ja nerespektē cilvēka tiesības!"

Sanāksmi nobeidza F. Skoumala pārskats par federālistu kustības darbību un čechu sagatavotā memoranda Belgradas konferencei lasījums. Godinot visu cilvēka tiesību un brīvības aizstāvju piemiņu, ar klusuma brīdi pieminēja divus jauniešus — čechu Palachu un poļu Piasu.

Preses konferencē bija klāt arī Latvijas konsuls E. Žilinskis un laikraksta Latvija Amerikā Anglijas redaktrise.

A. L.

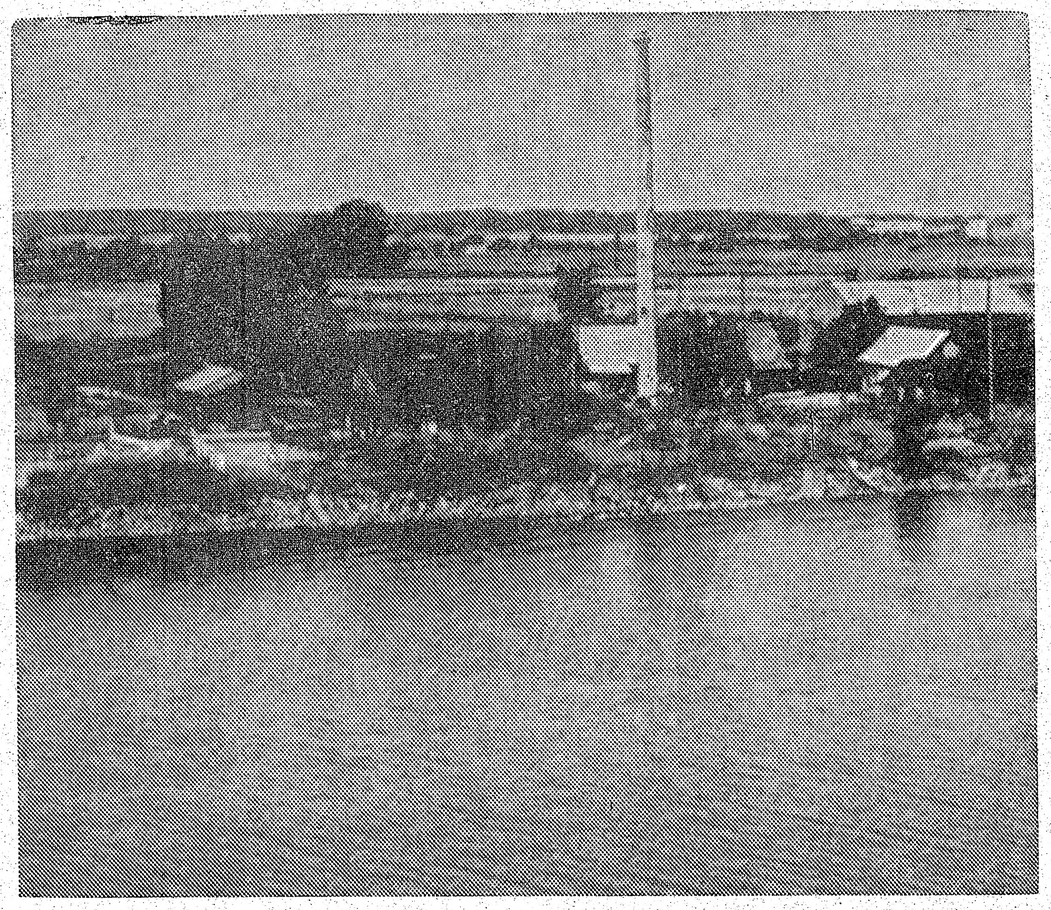

Nolaistie ļaužu mitekļi Spilves pļavās Rīgā. LNF archīvs

Vārdi par brīvību vēl neko nenozīmē

RIETUMVĀCIJAS PRESES ATBALSIS

Par 37 g. vecā rīdzinieka pārdrošo lidojumu uz Zviedriju ar Rīgas—Daugavpils līnijas lidmašīnu, par ko jau agrāk ziņots Latvija Amerikā, plaši rakstījuši arī Rietumvācijas laikraksti. Frankfurter Allgemeine Zeitung jautājumam veltījis pat vienu no saviem ievadrakstiem. Vācu laikraksts neapstrīd, ka notikums ir smags noziegums, par ko rīdziniekam var iznākt pavadīt gadiņus „aiz zviedru aizkariem", t.i. cietumā. Tai pašā laikā avīze tomēr norāda, ka padomju apstākļos uz tik drastiskiem soļiem cilvēkus bieži vien spiež vienkāršs izmisums vai pašaizsardzības tieksmes, ne noziedzība. FAZ uzsver, ka rīdzinieks, saņemot sodu Zviedrijā, tomēr var būt drošs, ka to neizdos atpakaļ Pad. savienībai, kur to sagaidītu nesalīdzināmi bargāks soda mērs.

Tai pašā FAZ n-rā vācu laikraksta Stokholmas korespondents pareģo, ka lidmašīnas incidenta rezultātā paredzama zviedru-padomju jau tā ne pārāk sirsnīgo attieksmju tālāka atvēsināšanās. Laikraksts atgādināja, ka bija paredzēta padomju zvejniecības ministra Išakova ierašanās Stokholmā, lai sarunās ar zviedru lauksaimniecība ministru Dālgrenu vienotos par zvejas tiesību noteikšanu Baltijas jūrā. Tagad vizīte — vismaz uz laiku — atsaukta.

Ļoti interesantu rakstu šai pašā Rīgas lidmašīnas sakarībā sniedz otrs liels rietumvācu laikraksts Hamburgas Die Zeit. To nodarbina jautājums par cilvēka tiesībām Padomju savienībā, ieskaitot ceļošanas un izceļošanas brīvību. Par šo jautājumu Die Zeit aicinājis izteikties ievērojamu slavenību un lietpratēju, lasītājiem sniedzot Michaila Vosļenskija rakstu — Ceļošana padomju gaumē (Reisen auf sowjetisch), kura apakšvirsraksts skan: Līgumi par bīvību vien vēl neko nenozīmē.

Michails Vosļenskijs ir agrākais Padomju savienības Zinātņu akadēmijas loceklis Maskavā, ar speciālitāti politiskajās zinātnēs un vēsturē. Pēdējo gadu laikā padomju akadēmija viņu nosūtīja kā viesu profesoru darbam dažās Austrijas un Rietumvācijas universitātēs. Tad, 1977. gada 31. janvārī, prof. Vosļenskijs negaidot saņēma paziņojumu no padomju vēstniecības Vīnē, ka padomju valdība tam atņēmusi padomju pavalstniecību. Šī soļa iemesli, neraugoties uz vairākiem pieprasījumiem, Vosļenskijam nekad nav paskaidroti. Dažus mēnešus vēlāk Austrijas valdība viņam piešķīra Austrijas pavalstniecību.

LATVIETIS — GODA BIEDRS ŅUJORKAS ZINĀTŅU AKADĒMIJĀ

Britu Kolumbijas universitātes ķīmijas nozares inženierzinātņu mācībspēks Vankuverā prof. Jānis Lielmežs ievēlēts par goda biedru (Fellow) Ņujorkas zinātņu akadēmijā. Prof. J. Lielmežs jau no 1957. gada bijis biedrs Ņujorkas zinātņu akadēmijā, un šis viņam ir otrs šāda veida pagodinājums: pirmais bija 1975. gadā, kad J. Lielmežu ievēlēja par biedru Kanadas ķīmijas institūtā.

Tālavā

pārdodama vasarnīca.

Zvanīt 368-8458, Toronto.

AIZRĀDĪJUMS:

Minsteres latviešu ģimnazijas vasaras brīvdienās no 7. jūlija līdz 19. augustam no pirmdienas līdz piektdienai pl. 10—11 skolas birojā allaž dažūrēs kāds skolotājs, atskaitot Londonas dziesmu svētku nedēļu no 25. līdz 29. jūlijam. Skolas telefons 0251-23475. Zvanot norādītajos laikos, iespējams izkārtot vēlīnus skolēnu pieteikumus jaunajam mācību gadam, kā arī ārzemju tautiešiem, kas vasarā apceļos Vāciju, sarunāt skolas telpu apskati.

Rīga, skatīta citām acīm

VĒSTULE NO VĀCIJAS PAR PIEDZĪVOJUMIEM LATVIJAS APMEKLĒJUMĀ

Man arvien bija bail braukt uz dzimteni satikties ar savējiem, jo vecāki ir miruši un brāļa E. vairs nav . . . Mani mīļie man nelika miera, arvien rakstīja — brauc, brauc! Tā beidzot saņēmos un aizbraucu. Braucu ar tūristu grupu, jo vienai bija bail braukt. Rīgā biju 10 dienas. Cieši apņēmos par neko neuztraukties, — neraudāt. Ārsts parakstīja nomierināšanās tabletes. Es tā priecājos tikties, mēs tiešām neviens neraudājām. Atvadoties gan zaudēju pašsavaldīšanos, kad viņi visi stāvēja man apkārt un dziedāja kādu sēru atvadu dziesmu. Kas tā par dziesmu bija — nezinu. Tad neko vairāk nejaudāju darīt kā ātri skriet projām.

Lidoju no Hanoveras uz Frankfurti, kur tūristi satikās ar grupu vadītāju. No Frankfurtes izlidojām pl 1 dienā un bijām Maskavā pl. 6.10 pēc Maskavas laika. Kamēr nokārtoja visas muitas formālitātes, pagāja vairākas stundas. Manu koferi par laimi nekontrolēja, kontrolēja katru otru, trešo. Ar autobusu mūs visus aizveda uz citu lidostu, kur pl. 9 vak. ēdām vakariņas un tad līdz pl. 12.30 nīkām lidostā. Ārā lija lietus. Uzgaidāmās telpas šauras, tās cilvēku pārpilnas, jāstāv kājās.

Pl. 2 naktī bijā laimīgi Rīgā. Rīgas viesnīcu (agrākā Romas), kur mums atņēma pases un iedeva mazu papīrīti. Kamēr dabūjām kofeŗus un visu nokārtojām, pulkstenis bija jau 3 no rīta. Es domāju, ka nemaz negulēšu, bet taču biju aizmigusi. Miegā dzirdēju vīriešu balsis krievu valodā, tūliņ zināju, kur esmu. Te uzreizi dzirdu, sāk spēlēt mūzika. Attaisu acis un redzu — spēlē rādio. Istabas tīrītājas nebija rādio izslēgušas. Pulkstenis bija seši no rīta; tā vairs neva rēju aizmigt. Pus desmitos bija brokastis, tad vēl jāiet konferences istabā saņemt instrukcijas.

Es jau savējiem biju rakstījusi, lai man nenāk pretīm uz lidlauku, jo nezināju, kad un kuŗā lidlaukā ieradīsimies, taču visi bija nākuši uz viesnīcu mani sagaidīt. Es viņus gaidīju apakšā vestibilā, šie, nabadziņi, augšā sestā stāvā, kur mana istaba. Pirmo ieraudzīju brāli, tas bija nonācis lejā un gaidīja savu dēlu. Skatos un domāju: Tas taču ir mans brālis, bet šis iet man garām. Saku: „Neskrien taču garām!" Tad viņš mani arī pazina. Liels bija prieks! Es jautāju, kur citi? Augšā. Pie celtņa tik daudz cilvēku. Jautāju viņam, vai šis var kāpt pa trepēm? Tā mēs visas sešas trepes kāpām uz augšu. Brāļi, brāļu sievas, brāļu dēli ar sievām un bērniem — visi bija ieradušies mani sagaidīt, — katrs ar sarkanu rozes ziedu. Bija ļoti sirsnīga un priecīga atkalredzēšanās. Biju ļoti laimīgi pārsteigta, ieraudzīdama vēl dzīvus un veselus. No viesnīcas gājām uz vecākā brāļa dēla dzīvokli, kur mēs tad visi ciemojāmies.

Paldies Dievam, diviem brāļu dēliem sievas ir latvietes, bērniem latviski vārdi — skaisti, jauni, latviski cilvēki. Brālim V. sieva un dēli ASV. Ikviens bija paņēmis kaut kādu atvaļinājumu, izmainījušies ar citiem darbā, un tā vecākais brālis ar sievu visu laiku varēja arī nodzīvot Rīgā. Tā kā es Rīgā skaitījos kā tūriste, tad man arī bija jāiet un jābrauc visur līdz ar grupu. Vecākais brālis ar sievu mani tad visur pavadīja, reiz man bija līdz 9 personas. Tā kā man galvenā vēlēšanās bija satikties ar radiem, katru dienu tūristiem līdz nebraucu. Viņi tūristus vadā kā bērndārzniekus pie rociņas, stāsta visādas pasakas; cilvēks, kam pašam ir acis un saprāts, redz pavisam citu ainu.

Augšējā attēlā redzami latviešu tautības un citu zemju tūristu dzīvojamie Rīgas Inturista viesnīcā tagadējā Padomju, agrāk Aspazijas bulvārī. LNF archīvs

Rīga manās atmiņās daudz pārvērtusies. Mājas no ārpuses nav koptas. Nevarētu teikt, ka ielas būtu netīras, bet sētas gan. Biju tirgū. No gaļas ne vēsts. Lielais Centrāltirgus, kur agrāk karājās govs pie govs, cūka pie cūkas — desas, šķiņķi, tagad bija tukšs kā izslaucīts. Pa visu lielo halli redzēju vienu puscūku, un to pašu bija atveduši privāti pārdevēji. Gājām tālāk. Tur bija tāds kubls ar sasaldētu gaļu, kas izskatījās ļoti neglīta, aizdomīga — teicu māsīcai, ka es to gan negribētu pirkt. Viņa arī nepirka. Bija pāris zilas, nobadējušās vistas un dažas pīlītes. Pēdējās labākas. Mēs jau arī gaļu nedomājām pirkt, es tikai gribēju redzēt, kā tur izskatās. Visur cilvēki stāv trīs rindās. Biezpiens gan bija dabūjams, bet visur izskatījās nelāga, netīrs — kaktā stāvēja saslaucīti mēsli ar slotu virsū. Māsīca gribēja pirkt siļķes, nebija. Bija kaut kādas sasalušas zivis — tās nepirkām. Nopirkām tomātus. Pārdevējs bija māsīcai pazīstams, tas lamājās ar krieviem. Māsīcai parasti jābrauc iepirkties uz jūrmalu, jo kamēr viņa nāk no darba (strādā slimnīcā), Rīgā nekā vairs nevarot dabūt.

Jau vairāk nekā veselu gadu viņi nevarējuši dabūt gaļu. Ja kas ienācis, tiekot pārdots zem rokas par dārgu naudu, ko var atļauties biedri funkcionāri. Pāris reizes biju līdz uz Vidzemes tirgu, kur tuvumā dzīvo mans brāļadēls. Tur nebija ne kripatiņas gaļas, pat neviena pārdevēja neredzēja. Visi galdi tukši. Vecenītes, kā jau vasarā, bija ar saknītēm no saviem dārziņiem. Burkāni, sīpoli ar visiem lokiem maziņi; dažas galviņas kāpostu, jāņogas, stiķenes, ķirši un daži gurķīši. Cilvēki jau pirka. Vecās māmiņas stāvēja arī ar gailenītēm, bet tās bija ļoti dārgas. Skārņus vai gaļas tirgotavas, kā agrāk Rīgā, nekur neredzēju. Daudzi brauc uz Igauniju un Lietuvu iepirkties. Krieviski gan nedrīkstot runāt, tad neko nevarot dabūt. Satiksmes līdzekli sa. mērā lēti, tādēļ arī viņi tur var braukt. Drēbes — dažas tekstilijas var pirkt, bet kvalitāte vāja. Daudzu mums pašsaprotamu un nepieciešamu lietu nevar tur dabūt. Garšvielu nav nekādu. Vai tu vari iedomāties, ka mans brāļadēls (pieaudzis cilvēks) nezināja, kā kanēlis un krustnagliņas izskatās. Es jau daudz aizvedu līdz, zināmā, ka nav, bet baidījos, ka kontrolēs un atņems. Man tik daudz radiņu, katram pa drusciņai, un tāpat tas izskatās tik maz.

Paņēmu līdz daudz kleitu, pulloveru, zeķbikšu un citu lietu, tā ka bija pārsvars un bija jāpiemaksā 108 DM. Lidmašīnā atļauj ņemt līdz tikai 20 kilogramu. Gandrīz vai visu, kas man bija mugurā, atstāju. Kurpes viņiem ļoti sliktas. Četrus pārus biju paņēmusi līdz, bet katram jau citāds mērs. Ja iziet uz ielas, tad jau pēc kurpēm vien var pazīt, kuŗš ir tūrists. Iegājām dolaru veikalā, gribēju brāļasievai nopirkt kurpes, nekā lāga nebija. Tai vietā nopirku rudens mēteli, par ko viņa ļoti priecājās.

Tanī laikā Rīgā bija daudz tūristu, tāpēc arī dolaru veikals izpirkts tukšs. Mani mīļie gan bija rūpējušies par ēdienu, — kāds aizbraucis uz Lietuvu nopirkt gaļu, brāļadēls nošāvis stirnu (nemanīts), brālis ar sievu atdevuši nožāvētu mežcūkas gaļu un saknes. Māsīca no laukiem savu cūkas gaļu un zemeņu ievārījumu no pašas dārziņa. Gribēja ļoti, lai es ņemot līdz. Atteicu: „Ēdīsim visi tepat, — vedot būs smagi nest." Otrs brāļadēls vasarā strādā jūrmalā, tas no zvejniekiem šo to bija dabūjis nopirkt, protams, nelegāli. Atnesa tikko nožāvētus lucīšus un žāvētas butes. Tā viņi tur dzīvo, cits citam palīdzot. Mani cienāja, cik vien iespējams, hotelī nevienu dienu neēdu, izņemot brokastis.

Māsīca A. bija tikai divas dienas Rīgā viena pati, vīrs palicis kustonīšus kopt. Māsīca E. bija kopā ar vīru, bet īsā laika dēļ neko daudz nedabūjām parunāties. Par tavējiem daudz nerunājām, dzirdēju tikai, ka vecākā māsa aizejot dzīvot pie meitas, bet brālis un jaunākā māsa spiesti pārcelties uz kolchoza centru, jo kādreizējās 256 pūrvietu lielās saimniecības dzīvojamā māja paredzēta nojaukšanai. Tā redzi, viss ir pārvērties.

Rīgā visur krievu uzraksti, reti var redzēt kādu uzrakstu latviski. Ir sajūta, it kā tu būtu dziļi Krievijā. Uz ielas un veikalos dzird tikai krievu valodu. Latvieši klusē. Ja prot, runā krieviski, jo visiem ir bail. Divas trešdaļas no iedzīvotājiem Rīgā esot krievi, un arvien vēl nāk klāt. Viņi esot gribējuši latviešu valodu skolās pavisam atmest, pāriet uz krievu valodu, bet vecāki esot protestējuši. Cik ilgi šāds stāvoklis turpināsies? Vēl divas, lielākais trīs paaudzes, un latviešu vairs nebūt, viņi visus pārkrievinās. Tikai ārzemēs vēl būs latvieši. Mūsu māsīca A. jau 1944. g. ar māti un puisīti bija izbēgusi uz Vāciju — dalā, ko pārņēma krievi. Tie viņus sūtījuši atpakaļ. Baidīdamies no izsūtīšanas, aizgājuši dzimtenē uz citu novadu. Māsīcas E. vīrs jau arī bijis 8 gadus spaidu darbos iz-

(Turpinājums 16. lp.)

24. JAUNATNES UN DRAUDZĪBAS DIENAS NIAGARĀ 23./24. JŪLIJĀ

SESTDIEN, 23. jūlijā, plkst. 6.00

Sheraton Brock hotelī — „Grand Ball Room"— svētbrīdis — māc. J. Prauliņš. Svētku atklāšana — Rīc. kom. pr-dis J. Barkans.

Programmā — mūzikāli priekšnesumi — Lilija Gleške, Laimdota Gleške - Anšmite. Solo dziesmas, dueti. Pie klavierēm — P. Zariņš.

Vasaras nakts ziedu un draudzības balle

Spēlēs Runči no Hamiltonas

SVĒTDIEN, 24. jūlijā, plkst. 10

Garden City Beach, Port Weller, Ontario ezera krastā pie St. Catharines.

Niagaras kausa izcīņa volejbolā vīriešu un sieviešu vienībām, Latvijas Sporta Apv. Kanadā, volejbola sekcijas vadībā.

Svētki zaļumos — pludmalē ar dažādām izdarībām LNJAK izkārtojumā. Noslēgumā ATVADU BALLE dārza pāviljonā.

Visus laipni ielūdz

LSAK un Rīc. kom.

Aicinājums volejbolistiem

Jaunatnes un Draudzības dienu volejbola turnīrs Draudzības balvu izcīņai vīriešu un sieviešu vienībām notiks 24. jūlijā Garden City Beach ,Port Weller, Ont. Turnīru organizē LSAK, vadītājs Ivars Leja. Sacensības tiesās licencēti tiesneši. Komandas turnīram lūdz pieteikt pie Ivara Lejas 671 — 7th Ave., Hamilton, Ont. L8V 1Z1, tel. (416) 383-6038, līdz 21. jūlijam. Vienību vadītāji lūgti ierasties 24. jūlijā pl. 10 no rīta laukumā, lai saņemtu sacensību noteikumus. Tad pat turnīra sākums.

Rīcības komiteja

Pie mums Austrālijā

Lai aprakstītu kaut daļu no tā, kas pie mums Austrālijā notiek mūsu — dienvidu puslodes — ziemā, tad būtu jāaizpilda puse no šī laikraksta. Tādēļ, rakstot katru ziņojumu par to, kas notiek pie mums Austrālijā, vienmēr jādomā — cik būs tādu, kas šo rakstu lasīs un kas būtu tas, par ko lasītāji Kanadā un Amerikā varētu interesēties. Šķiet, ka Kanadā un ASV dzīvojošos latviešus sevišķi nevarētu interesēt tas, cik un kādi sarīkojumi notiek Adelaidē, Brisbanē, Melburnā, Pertā vai Sidnejā. Tādi jau notiek visur un tiem vairāk vai mazāk lokāla nozīme. Par tiem arī raksta mūsu pašu avīze Austrālijas Latvietis. Tāpat nedomāju, ka tautiešus ASV un Kanadā sevišķi interesētu, cik un kādi latvieši Austrālijā saprecējušies savā starpā, cik ar cittautiešiem un cik daudzi jau pēc gada vai diviem paspējuši izšķirties. Garām ejot varu gan piezīmēt, ka šķiršanās diezgan populāra gan starp „tīro", gan jaukto laulību partneriem. Nevar jau padoties rīdziniekiem...

Domāju, ka svarīga gan informācija par mūsu liela vēriena sarīkojumiem, kā kultūras dienām, jaunatnes dienām, teātŗu festivāliem, rakstnieku dienām u.c. Tāpat svarīgi zināt, ko mēs darām tādos pasākumos, kas interesē mūs visus, lai kur mēs būtu savu mājvietu atraduši, kā gatavošanās Helsinku un tagad Belgradas konferencei, Apspiesto tautu nedēļas izdarības un citi līdzīga rakstura notikumi.

Kādēļ par visu to rakstu? Tādēļ, ka man tiešām reizēm uznāk šaubas, vai mans rakstītais Latvijai Amerikā ir tā papīra un pastmarku vērts, ko es rakstu par mums Austrālijā. Būtu interesanti dzirdēt lasītāju domas kādā no lasītāju vēstulēm, ko vēlētos zināt par Austrāliju un tur dzīvojošo latviešu izdarībām. Paldies par personīgi piesūtītām pateicības vēstulēm, bet tās jau vēl neatspoguļo visu lasītāju caurmēru.

Kad šis raksts parādīsies laikrakstā, Belgradas sagatavošanas konference jau būs beigusies un mēs visi arī zināsim „cīņas rezultātus". Lai mēs viens otram nepārmestu, ka kāds vai kādi pirms konferences neesam darījuši pietiekami, lai rezultāti kaut cik būtu mums labvēlīgi, tad cīnītāji šinī frontē lūdza mani pastāstīt LA lasītājiem, kas darīts Sidnejā. Notika trejādes izdarības.

Sabiedriskā tiesa Sidnejas pilsētas namā, kuŗā izlasītiem zvērinātiem bija jālemj par Austrumeiropas tautu sūdzībām pret Pad. savienību par cilvēku tiesību neievērošanu. Šai tiesā nevarēju piedalīties, bet no dalībnieku izteicieniem nomanāms, ka tā nav attaisnojusi cerības.

Apspiesto tautu komiteja rīkoja protesta demonstrāciju pie Pad. savienības konsulāta 15. jūnijā — konferences atklāšanas dienā. Latvieši sapulcējās pie Latviešu nama un pl. 2. pēcpusdienā īrētā autobusā devās uz padomju konsulātu. Par notikušo tuvāk pastāsta šīs demonstrācijas galvenā organizētāja P. Sakne: „Stāvēšanu pie konsulāta sāka latviešu demonstrantu grupa, kuŗai vēlāk pievienojās lietuvieši. Latviešu un lietuviešu grupa pie konsulāta ar plakātiem stāvēja 3½ stundas, tumsai iestājoties, lietoja sveces, elektriskās lampiņas un lāpas. Pl. 6.30 vakarā mūsu grupu nomainīja poļi, ukraiņi un igauņi. Mūs pie krievu konsulāta sagaidīja policija, radio un televīzijas reportieŗi ar saviem aparātiem, kā arī grupiņa austrāliešu. Runāja Jaundienvidvelsas parlamenta loceklis Darbijs, apsūdzot komūnistus viņu noziegumos. Es apgādāju skaļruni, kuŗā laiku pa laikam nosaucu mūsu plakātu saukļus un pastāstīju, kāpēc mēs te demonstrējam."

Parakstu vākšanas petīcijai Belgradas konferences dalībnieku valstu sūtņiem, lai prasītu humānitāro tiesību jautājumu uzņemšanu konferences darba kārtā. Savākti vairāki tūkstoši parakstu.

ED. ŠMUGAJS

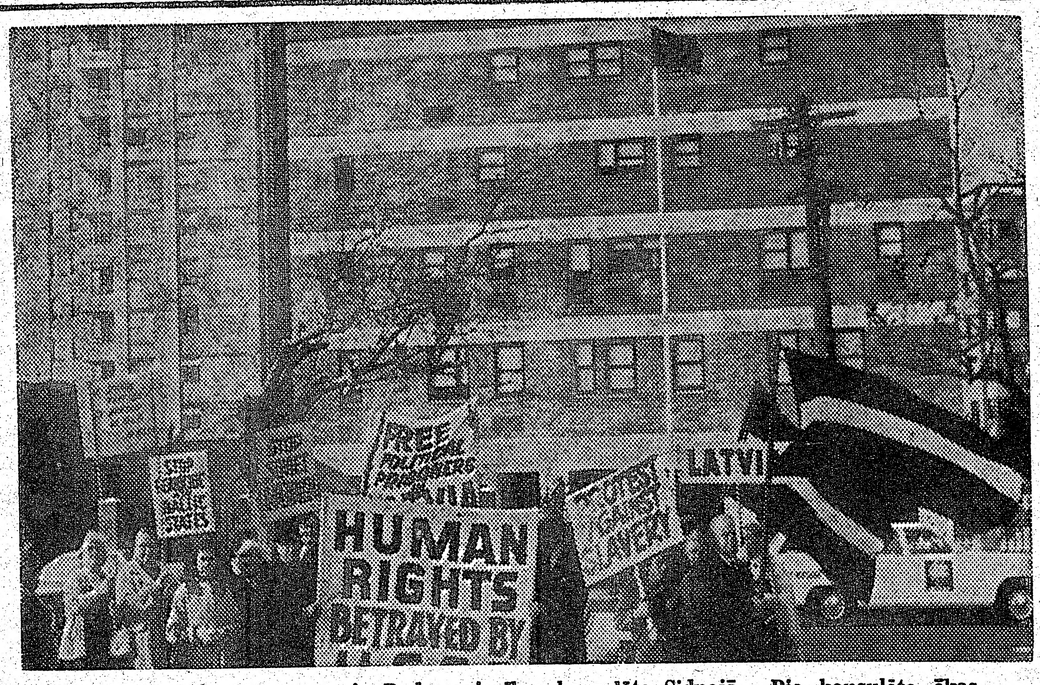

Latviešu demonstrantu grupa pie Pad. savienības konsulāta Sidnejā. Pie konsulāta ēkas, kas atgādina gandrīz cietumu, augstā mastā redzams sarkanais karogs, apakšā — demonstranti ar Latvijas karogiem un plakātiem prasa cilvēka tiesības Pad. savienībā un genocīda izbeigšanu Baltijas valstīs.

Piezīmes gaŗāmejot

Dienas presē lasām lielus virsrakstus par bij. ASV prezidenta ģen. D. Eizenhauera politiskām izteikām, kuŗas savā dienas grāmatā bija pierakstījis Augstākās tiesas priekšsēdis Erls Varrens (miris 1974. g.) un kas nule publicētas viņa memuāros. Eizenhauers 1953. g. iecēla Varrenu ASV augstākajā tiesā. Tā, piem., Varrena atzīmētā saruna ar Aiku 1965. g. notikusi atceļā no Čerčila bērēm Anglijā. Kad Aiks izteicis savu nepatiku par Augstākās tiesas liberālo lēmumu Kalifornijas komūnistu prāvā, Varrens viņam jautājis — ko tad tas vēlētos darīt ar komūnistiem Amerikā? Aiks īsi atteicis: „Nošaut tos suņa bērnus (SOB)"! Varrens sarunu nobeidzis ar vārdiem: „Varbūt tas tā iespējams armijā, bet ne civilizētās tiesās . . .".

Ir vērts iegaumēt, cik ļoti bagāta ar nozīmīgiem vēsturiskiem epizodiem ir mūsu pašu memuāru literātūra, kas palikusi bez plašākiem komentāriem. Tā Latvijas kreisās valdības ārlietu ministrs Cielēns 1940. g. jūlijā no Francijas atgriezies Rīgā, kad mūsu valsts bija sarkanarmijas okupēta. Velti viņš pie kompartijas dižvīra Spures lūdzis sev kādu amatiņu no „Ulmaņa diktātūras" tagad atbrīvotajā dzimtenē. Izbraucis uz sievas vecāku mājām Platones Zīlēnos, tas piedzīvojis šādu, pēc paša novērtējuma ārkārtīgu pārsteigumu (sk. F. Cielēna „Laikmeta maiņas" 3. d., 205 lp.): „Pēkšņi Zīlēnu sētā iebrauca elegants auto, no kuŗa izkāpa ģenerāļa formā tērpies cilvēks, ko pavadīja kāds virsnieks — adjutants! Pārsteigums tikai daļēji mazinājās, kad atbraukušajā ģenerālī uzzīmējām Bruno Kalniņu, kuŗu Kirchenšteina valdība bija paaugstinājusi no armijas rezerves leitnanta par ģenerāli un iecēlusi par armijas politisko vadītāju!". Citā vietā Cielēns stāsta (turpat 45. lp.), ka 1939. g. vasarā viņam Parīzē paziņots, ka Rīgā Atis Ķeniņš organizē militāru sazvērestību K. Ulmaņa režīma gāšanai. Tā kā sākumā vajadzēšot „stingru varu" (acīm redzot stingrāku par „diktātora Ulmaņa iecietīgo valdību), tad šai vajadzībai paredzēts triumvirāts, ko vadīšot ģen. Dambītis; Cielēnam būšot jābūt vienam no trim „stiprās varas" īstenotājiem!

Ne mazāk interesantas ir Ad. Klīves atmiņas (Latvijas neatkarības gadi), kur atklātas tiri neticamas lietas, piem. (sk. 37. lp.), kad 1920. g. rudenī ministru prezidents K. Ulmanis apmeklējis satversmes sapulces priekšsēdi J. Čaksti, pēdējais nav devis viņam krēslu kur apsēsties, bet pamācījis, ka „augstākam valsts vadītājam jāpaliek sēdot un ministru prezidentam savs ziņojums jāsniedz kājās stāvot"; uz ko K. Ulmanis pateicis: „Sēdiet vesels!" un, ne vārda neteicis, aizgājis prom. Klīves memuāri plaši atstāsta mūsu sociāldemokratu darbību Latvijas politiskajā un saimniecīskajā dzīvē. Jau satversmes sapulces priekšsēdis J. Čakste esot sirdījies par sociķu nevērību pret demokratiskās Latvijas simboliem, par viņu gājieniem bez nacionāliem karogiem u. t. t.

Sensācionālas ziņas varam sameklēt arī Latvijas vēstures apcerējumos. Tā Ādolfa Šildes „Latvijas vēsture 1914.—40. g." 677. lp lasām, ka kalpakletim LKO Gustavam Celmiņam, kas vadīja plašāko pretestības kustību pret 15. maija varu, pēc 15. maija piedāvāta Latvijas sūtņa vieta Parīzē! Tie tad nu gan būtu īsti vēsturiski pigori, ka tur pēc sociķa Cielēna iesēstos pērkoņkrustietis Celmiņš...

Lai nu kā, ja kāds meklē sev saistošu lasāmvielu vasaras novakarēm, lai latviešu pagastu bibliotēku grāmatu plauktos paņem publicētos atmiņu klāstus — memuārus. Tur viņš atradīs daudz jauna, nezināma, un dziļāk ieaugs savas tautas un tēvzemes likteņgaitās!

★

Latvijā šopavasar esot reģistrēta viegla zemestrīce. Maza „zemestrīce" notikusi arī pie mums ALAs 26. kongresā Čikagā, kad tur radies neliels chaoss parlamentāriskās manierēs. Vēlāk pieņemts lēmums par nepieciešamību pārveidot ALA uzbūvi un līdz ar to arī statūtus, par piemēru ņemot Kanadas latviešu „parlamentu"— LNAK, kuŗā tautas pārstāvjus ievēl tiešās, vispārējās, aizklātās vēlēšanās. Tagadējā ALA struktūra ir neloģiska, pat bezjēdzīga. Lielākajos centros organizācijās pa lielākai daļai darbojas vienas un tās pašas personas, bet katra no tām sūta savu delegātu ALA kongresā; tie, kam šie delegāti nepatīk, nopērk zināmu ALA biedru karšu skaitu un deleģē savējo no „autonomās biedru grupas". Tālumnieki savukārt kongresos pārstāvēti ar delegātiem, kas savākti no kongresu vietai tuvākiem latviešu pagastiem. Tie nu reprezentē latviešu novadus, kuŗos paši savā mūžā nekad nav bijuši, nemaz nerunājot par kongreša norises atskaiti saviem fiktīviem konstituentiem. Salīdzinot ar Kanadas latviešu „parlamentu", ALAi būtu neērti sauktīes par Amerikas latviešu „tautas balsi". Tagadējās mistrojuma struktūras maiņa ALA runas vīriem diez kā gan nepatīk un jau pasākta apgaismība, ka sva-

(Turpinājums 9. lp.)

Roberta Krūkliša grāmatnīca un izdevniecība GAUJA

P. O. Box 1594 East Lansing, Mich. 48823, U.S.A.

PIEDĀVĀ

K. Ieviņš. Grēcīgie svētceļnieki. Noveles. (Saturā: Grēcīgie svētceļnieki, Svētā Vendelina kalpones nāve, Vecais latvietis Stokholmas šķērās)	$9.50
Latviešu folklora. Žanri un stils	4.00
K. Ancītis. Aknīstes izloksne. Izloksnes statika un dinamika. Fonētika. Morfoloģija.	5.00
S. Cielava. Latviešu tēlotāja māksla (1977)	4.00
J. V. Gēte. Poēzija un īstenība	4.50
V. Kangare. Dārzeņu, augļu un sēņu konservēšana	2.00
Centrālās Indijas pasakas	4.50
No antīkvāra	
J. Akurāters. Virsaiša galva. Stāsti	0.30
Apsīšu Jēkabs. Svešos ļaudīs. Stāsts	0.05
Apsīšu Jākabs. Pie pagasta tiesas. Stāsts	0.05
Apsīšu Jēkabs. Bagāti radi. Stāsts	0.15
Akurāters J. Noveles (Kalpa zēna vasara, Degošā sala, Mūžības tuvumā)	0.30
Aigars, P. Labais malums. Stāsts	0.20
Aspazija. Ilgu zeme. Dzejoļi	0.20
Aistars, Ernests. Vēja saucējs. Stāsts	0.10
Akmentiņš, Arnis. Mūsdienu Itālija. Ceļojuma piezīmes	0.10

Samaksu iepriekš lūdzu nesūtīt, jo dažu grāmatu krājumi ierobežoti.

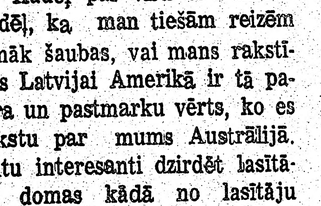

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums

YONGE MEMORIAL LTD.

2019 Yonge St., Toronto

Starp Eglinton un Davisville

Prasīt pēc E. J. Hopp

487-2147, vakaros 445-8955

Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Toronto latviešu kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5
T. L. Kred. sab.

HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North, Hamilton, Ont. L8R 2T8
T. L. Kred. sab.

LONDONAS NODAĻA
R. Bērziņa mājā

MAKSĀ

A) 8% pensionāriem par ne mazāk kā $2000.00 noguldījumu bez dzīvības apdrošinājuma, aprēķinot procentus katru mēnesi.

B) 8% par 1 gada termiņa noguldījumu ne mazāk par $1000.00.

8% par 3 gadu termiņa noguldījumiem ne mazāk par $1000.00.

Procentus aprēķina par ceturkšņiem, dzīvības apdrošinājums līdz $2000.- procentuāli atkarīgs no biedra vecuma iemaksāšanas brīdī. Naudu var izņemt pirms termiņa, maksājot 1% sodu par izņemto naudas daļu.

9% par 3 gadu termiņa noguldījumu ne mazāk par $1000.00 (% saņemot termiņa beigās). Dzīvības apdrošinājums ar tiem pašiem noteikumiem kā iepriekšējiem noguldījumiem.

C) 8,5% par 1 gada termiņa noguldījumu ne mazāk kā $2000.00.

8,5% par 3 gadu termiņa noguld. ne mazāk kā $1000.00.

9,25% par 5 g. termiņa noguldījumu ne mazāk par $1000.00. Procentus pieskaita vienreiz gadā bez dzīvības apdrošinājuma. Noguldījumus var izņemt tikai pēc termiņa izbeigšanās.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10.000,00, māju obligācijas līdz $75.000.

Toronto birojs atvērts no pirmdienas — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vak., piektd. no 10 rītā — 8.00 vakarā. Sestdienās no pl. 10 rītā līdz 1 pēcp. Vasaras brīvlaikā, no 15. jūnija līdz 15. sept., birojs sestdienās slēgts.

Tālrunis 922-2551

Hamiltonas birojs atvērts otrd. un ceturtd. no 6.30 vak.—9 vak.

TĀLRUNIS 529-7939

Londonas birojs atvērts trešd. no pl. 7 vak. — 9 vak.

Laikraksts

LATVIJA AMERIKA

atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā 491 College St. kā arī spiestuvē

(6. turpinājums

Miera dzīvei iestājoties, V. Beķers atvadījās no kara dienesta un visiem valsts sākuma gadu organizēšanas uzdevumiem un pārgāja uz mierīgāku tiesībnieka darbu — par advokātu un juriskonsultu. Par saviem pieredzējumiem revolūciju, juku un kara laikos viņš sarakstīja brošūru, kas vēlākajā laikā jau bija bibliografisks retums. Tur viņš valsirdīgi sauca vārdā starptautisko konspirāciju, kas stāv aiz boļševisma, raksturoja tās destruktīvo darbību. Attiecīgie „smadzeņu centri" un cilvēces iznīcināšanai ierīkotās bazes Maskavā un citur viņam to neaizmirsa un nepiedeva...

1939. gada rudenī, kad vispār jau bija skaidrs, kas Latvijai var draudēt, V. Beķers apsvēra iespēju „repatriēties" uz Vāciju, jo viņa dzīvesbiedre pa pusei bija ar igauņu, pa pusei ar vācu asinīm. Tas būtu bijis pareizais ceļš — vesela virkne mūsu augstu, spējīgu virsnieku tādā kārtā izglābās no nāves, bet viņa priekšnieks un kalpakietis satiksmes ministrs B. Einbergs (Beķers bija tieslietu ministrijas padomnieks) to atrunāja, acinādams neatstāt Latvijas zemi.

Kirchenšteina un Lāča valdība patriotu apcietināja, un pēc komūnistu padzīšanas viņa līķi atrada Baltezerā. Kā jau „paradīzes nodibinātājiem" parasts, V. Beķers bija nogalināts ar šāvienu pakausī.

Skaistās Audzāru mājas tagad ir īstas Postāres: viss atkal nolīdzināts ar zemi, ēkas nojauktas, dārzi nocirsti, saimnieks ar saviem radiem atdusas dzimtīpašuma kapu kalniņā.

AUGSTSKOLAS BIEZAJĀS,
PELĒKAJĀS SIENĀS

Tēva, mātes rados visi augstāko izglītību ieguvušie, atskaitot agronomu Mierkalnu, bija vai nu tiesībnieki vai teologi. Tēvs bērnībā vēlējās, lai kļūstu par dievvārdnieku. Viņu kā pērminderi droši vien saistīja Cēsu iecirkņa prāvesta Kārļa Avota spēcīgā personība, kas bija viens no trim Kārļiem, pirmajiem latviešu mācītājiem 19. g.s. — pārējie divi: Irbe, vēlākais bīskaps un „Smiltenes vecais" Kundziņš. Sevišķi tēvam imponēja Avota aristokratiskā uzvedība, smalkie žesti, nostājoties altārī un dziedot liturģiju. Saprotams, mācītājiem toreiz bija arī izcils sabiedriskais un materiālais stāvoklis.

Izvēlējot tiesību zinību studijas, kopā ar draugiem un skolas biedriem Andreju Jansonu un Kārli Zvirgzdiņu. No klases biedriem vēl tajā pašā fakultātē iestājās kreisie Oto Brikšķis un Oto Grīnbergs, kā arī Bērziņš, kas vidusskolā nelikās sevišķi apdāvināts, bet vēlāk izvērtās par labu nodokļu speciālistu.

Interesanta sieviete fakultātē bija Konstance Grīnberga ar pseudonimu Asma Vilka; staigāja sarkanā tērpā, nāca no Rīgas pilsētas 4. ģimnazijas, kur savā laikā izmeklēja kādu viņas tēlojumu — fantaziju skolēnu žurnālā it kā par „seksuālu sadismu". Tālāk: Alīne Vilde, privātdocenta māsa, kreisa, apprecējās ar tagadējo marksisma „profesoru" O. Grīnbergu, Rīgas pilsētas valdes locekli pirmajā bolševiku gadā.

No vīriešiem par mani 19 gadus vecākais Jānis Breikšs, vēlākais saeimas deputāts, vēl pirmos gados skaitījās students, bet drīz, kā jau piedzīvojis vīrs, fakultātei izskrēja cauri. Turpretim Dr. Armīns Rūsis, tikai vienu gadu jaunāks, pievienojās tiesībnieku saimei labu tiesu vēlāk. Iespējams, ka arī soc. dem. deputāts Andrejs Petrevics ap to laiku kaut kad studēja.

Daži vārdi par profesoriem. Mūsu pašu, latviešu, mācībspēki vēl tikai vingrinājās, tikai iegūva gradus, tie nāca no citiem arodiem. A. Švābe ar tādu kā smīnu savā autobiografijā piemin, ka vecākais docents Roberts Akmentiņš, kas labi un saticīgi lasīja tiesības zinību ievadu, pēc aroda bijis mērnieks. Mērniecības skolu viņš beidza gan, bet arī Kazaņas universitāti. Dzimis Igaunijā, Ar Krieviju mieru līgstot, bija Latvijas delegācijas sekretārs.

Kārlis Dišlers, viens no pazīstamākiem fakultātes profesoriem, nāca no Pēterpils universitātes, kur vadīja tiesību teorētiķa poļa Petražicka gars. Viņš ļoti cienīja angļu parlamentārismu, iesāka pie Gulbja rediģēt Pirmā pasaules kara vēsturi. Aizvests, tāpat kā vec. doc. H. Albāts, kas universitāti nebija beidzis, bet strādājis redakcijās un ārlietu ministrijā.

DAUDZŠĶAUTNAINAIS SPĪDEKLIS

Pieminot latviešu mācībspēkus, atsevišķu nodaļu prasa Arveds Švābe, rakstnieks, vēsturnieks, tiesību doktors, teātŗa direktors, Preses biedrības viceprieķšsēdis, Vēstures institūta vicedirektors, trimdas politiķis, enciklopēdijas redaktors. Viņš, dažādu laikmetu ierobežots, pret agresiju spārdījies ar lapsenes niknumu, īsos, kaislīgos pretuzbrukumos pats guvis panākumus, nereti runājis sev pretim, uz augšu kāpis, laikmeta chaoss un nežēlības viņu nav žēlojušas, ar cieņu aizgājis, bet beigās dēlam veltītajā dzejolī atzinies: „Maz ticams dēku stāsts ir dzīve mana".

Kā jauneklis piektgadnieks, Lielstraupes muižas stārasta dēls, jūsmojis par revolūciju, ar ne visai izcilām sekmēm kopā ar Jāni Kārkliņu mēģinājis iestādīt latviešiem, kas jūsmojuši tikai par puķītēm, putniņiem un strautiņiem, pilsētas dzeju, sarakstījis pamfletu par „apzinīgo" laukstrādnieku, „kuŗā Dobulis kliedzīgais bij varons", Pēteŗa Ērmaņa vārdiem runājot — „Kā Dobulis brauca pie pelēkā barona viesos", 1911. gadā.

Tad kaŗš, aizklīšana Sibirijā, darbošanās turienes latviešu padomē, studijas un raksti par latviešu folkloru un kultūras vēsturi. Atgriezušos sociāldemokrati viņu ievēl Satversmes sapulcē; sāk studēt jaunajā Latvijas universitātē. To dara vēl trīs tā laika redzami intelliģences pārstāvji: Jānis Grīns, Arturs Bērziņš un Pāvils Rozītis. Nevienam no viņiem nav vidusskolas gatavības apliecības, un izglītības ministrija tos ielaiž augstskolā ar īpašu lēmumu.

Taču Arveds ir pašos intellektuālā spēka gados. Plašo dažādo priekšmetu mācību vielu viņš samaļ kā nieku. Viņam ir priekšrocība, kas citiem nav — pēc dainām un cittautu folkloras studijām pievērsis uzmanību par tiesību elementu senču gara mantās. Viņš kļūst par docentu Latvijas tiesību vēsturē, tad par vēstures profesoru filoloģijas fakultātē. Gadījās būt klāt, kad Švābe aizstāvēja doktora disertāciju par tezi bruņinieku tiesībās. Oficiālais oponents bija sirmais vācietis Benedikts Frēze, pēc kuŗa Švābe bija tēlojis „sēklu kataloga" tipa profesoru stāstu krājumā „Salauztais gredzens". Katrs runāja savā valodā. Oponents bija samērā saudzīgs, doktoranda atbildes vidēji piesardzīgas. Savu gradu jaunais latviešu zinātnieks dabūja, bet viņa krasi nacionālā ievirze ilgus gadus līdz Otram pasaules kaŗam izpelnījās aizrobežas vācu oficiālo zinātnieku dusmas un noraidījumu.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Toronto vanadžu korim Zīle, pēc šās sezonas pēdējā koncerta Gaŗezerā 21. jūnijā, notika gada sapulce, piedaloties 29 koristēm un diriģentam Arvīdam Purvam. Koŗa priekšniece M. Jonāne sniedza īsu kopsavilkumu par koŗa darbību. Pēc pērngada 23. novembŗa koŗa sapulces, septiņu mēnešu laikā zīles pulcējušās 46 mēģinājumos, divās sapulcēs, koŗa eglītes vakarā un 9 koncertos, no tiem pieci ASV, viens Saulainē un trīs Toronto. Pašreiz korī dzied 39 dziedātājas. Par koŗa priekšnieci ar aklamāciju ievēlēja līdzšinējo M. Jonāni, bet valdē ievēlēja līdzšinējās S. Koruli, V. Jomu un no jauna R. Rēvaldi un V. Uisku. M. Jonāne pateicās koŗa diriģentam Purvam, līdzšinējai koŗa priekšnieces vietniecei S. Treilonai un sekretārei A. Plūdonei par ilggadēju darbību koŗa valdē un pasniedza veltes — H. Lapiņa kokgriezumus. Koris pēc vasaras pārtraukuma mēģinājumus A. Purva vadībā atsāks 6. septembrī, lai gatavotos trīs koncertiem Toronto un citur, līdztekus gatavojoties savam gadskārtējam koncertam 1. aprīlī Toronto un dziesmu svētkiem nākošgad Bostonā. Diriģents A. Purvs pavēstīja, ka nākošā koncerta repertuāram jaunas kompozicijas korim soļījuši komponisti Jānis Norvilis un Viktors Baštiks. Sapulce nolēma izgatavot koŗa monogrammu, vēstuļlapas, kā arī sazināties ar māksliniekiem par koŗa karoga metu. Sapulci vadīja M. Lapiņa, protokolējot I. Spēlītei. Koŗa valdes sēdē priekšnieces M. Jonānes vadībā valde konstruējās šādi: priekšnieces vietniece — V. Joma, kasiere — S. Korule, sekretāre — R. Rēvalde un saimniecības vadītāja V. Uiska. Zīles iedziedāto skaņu plati var iegādāties pie visām koristēm, puķu veikalos: Gardenia un Vēnus, Broadview un Pavasara delikatešu veikalos un DV grāmatnīcā, kā arī pasūtināt pie koŗa priekšnieces M. Jonānes, 271 Rusholme Rd., Toronto, Ont. M6H 2Y9, tālr. (416) 536-5235.

● Par Kanadas latviešu gaidu jendas priekšnieci nākamajiem četriem gadiem ievēlēta vadītāja Inta Kalniņa. Vēlēšanas notika rakstveidā un tajās piedalījās 18 gaidu vadītājas Kanadā. Pārējās jendas vadības locekles izraudzīs jendas priekšniece.

● Toronto latviešu pensionāru apvienības 43 biedru grupa M. Prikuļa vadībā 7. jūlijā īrētā autobusā izbrauca ekskursijā uz Maskokas ezeriem, kur Grēvenherstā autobusu apmainīja pret ekskursantu kuģi Lady Muskoka. Izbraukums pa ezeriem ilga trīs ar pus stundas, piestājot pie Karlinga saliņas. Tur nebija ilga uzkavēšanās, jo diena bija apmākusies un līņāja sīks lietutiņš. Vēl autobusa braucienā apskatīja Grēvenherstas apkārtni un atceļā uz Toronto devās pa 12. un 48. lielceļu. Sutonas restorānā izbraukuma dalībniekiem bija sagatavotas siltas vakariņas. Ekskursijas vadītājs paredzējis vēl vienu izbraukumu uz Džordženbeju trešdien, 10. augustā, no pl. 9.30 no rīta līdz 9.30 vakarā.

● Māc. A Briedis kristīja Marku Balsdonu, Roberta un Zaigas, dzim Siļniece, dēlu.

● Ontario etniskās preses gadskārtējais izbraukums šogad notika nō -2. — 17. jūnijam uz Otavu, Kingstonu, Belevilu un Haliburtonu. Ekskursijā piedalījās 35 etniskās preses pārstāvji, un to jau 14 gadus atbalsta Ontario provinces valdības tūrisma un rūpniecības ministrija.

● Pie katoļu draudzes lauku īpašuma Mežciema pārvaldes izveidota jaunatnes grupa Pētera Stīvriņa vadībā, kas 23. jūlijā pl. 7 vak. rīko jautru sabiedrisko vakaru ar dejām un dziesmām, lai iesaistītu latviskajā vidē vairāk aktīvu jaunie-

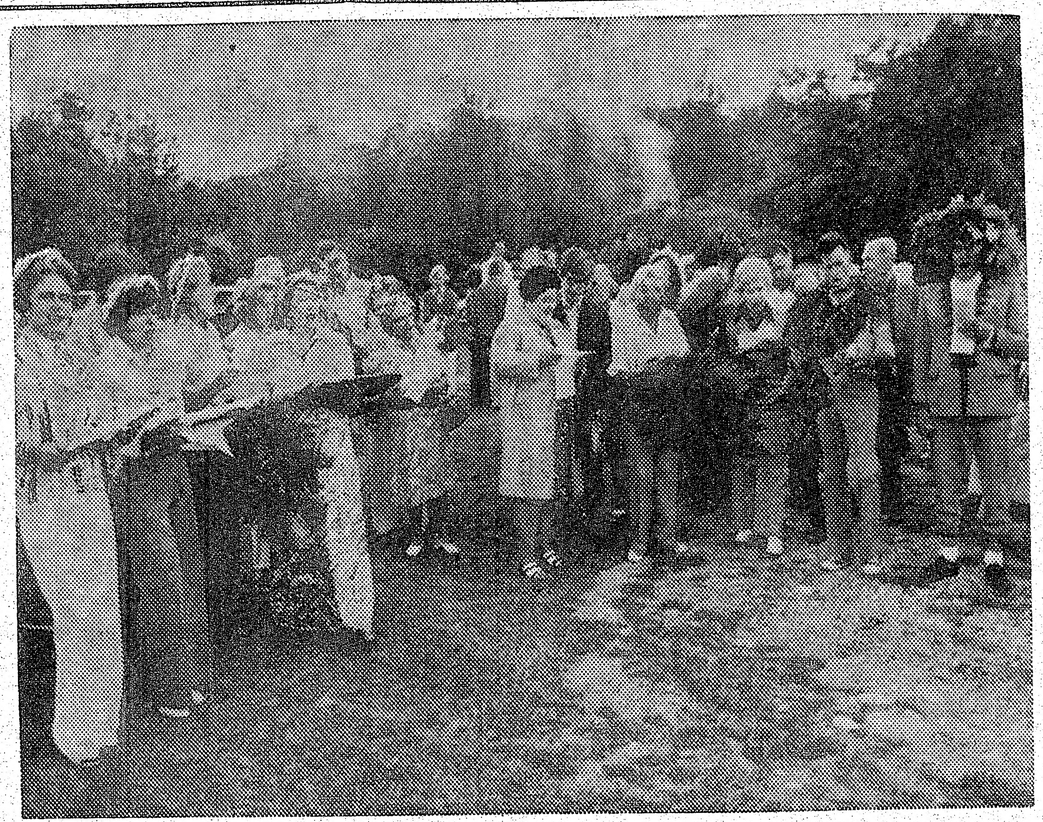

Priecīgie līgotāji ar vainagiem Saulainē. Saimnieces jau gatavojas izdalīt sieru, bet līgotāji vēl apdzied Jāni, kas kavējas ar putojošo miestiņu. Foto: Jānis Tannis

šu. Nākošais sarīkojums Mežciemā — tradicionālaie Rudzu puķu svētki nedēļas nogalē: sestdien, 30. jūlijā, pl. 5 vak. vakariņas ar atspirdzinošiem dzērieniem, par ko rūpēsies Mežciema dāmas Jadvigas Pērkones vadībā. Priekšnesumos 4 pāŗi dejos tautiskās dejas Birutas Niedras vadībā, kas arī vadīs tautiskās un modernās dejas. Svētdien, 31. jūlijā, pl. 1 dienā dievkalpojums pie Mežciema krusta.

Kā mēs pavadīsim brīvdienas

Daļa Minsteres latviešu ģimnazistu, vaicāti, kur un kā viņi pavadīs skolas brīvdienas līdz 22. augustam, atbild:

Gunārs Pīlägers: „Apceļošu Skandinaviju, tad Somiju. Gulēšu teltī." Ovens un Spīdola Šneideri: „Dzīvosim Karlsrūē, lasīsim grāmatas, apmeklēsim brīvdabas koncertus." Elmārs Baltgalvis: „Strādāšu, pelnīšu naudu Etlingenā, nedēļas nogalēs makšķerēšu švarcvaldē." Renāte Rūsiņa: „Būšu vispirms Ulmā, vēlāk apciemošu Spāniju." Jānis Burmeisters: „Dzīvošu Ludvigsburgā, lasīšu, makšķerēšu, iešu uz Štutgartes mūzejiem." Rūdolfs Auens, Gunārs Rempēters, K. un V. Ferris: „Vasaru pavadīsim latviešu bērnu nometnē Zviedrijā." Zintis un Sarma Muižnieki: „Brauksim atpakaļ uz ASV." Rolfs Deveris: „Palikšu Hanoverā un strādāšu kabatai." Ausma Leimane: „Brīvdienas pavadīšu Memingenā un Alpos." Andrejs Salmiņš: „Sākumā būšu Kaizerslauternā, tad braukšu uz Londonas dziesmu svētkiem." Daina Šembele: „Palikšu visu vasaru Hamburgā." Viktors Brenners: „Būšu Londonas dziesmu svētkos, decembrī došos atpakaļ uz Austrāliju." Velta Dāboliņa: „Lidošu uz Kanadu, uz mājām." Gunārs Balodis: „Braukšu uz Londonas dziesmu svētkiem." Petra Pētersone: „Strādāšu Oldenburgā, tāpat kā pag. gadā." Jānis Berklāvs: „Padzīvošu Ingolštatē, tad braukšu uz dziesmu svētkiem Londonā. Pēc svētkiem strādāšu." Pēteris Politājs: „Apceļošu ar skolas biedru Gunāru Pīlägeru Skandinaviju un Somiju." Edīte Rantiņa: „Vienu nedēļu pavadīšu Oldenburgā, tad braukšu ciemos pie māsas Zviedrijā." Andrejs Neimanis: „Padzīvošu Minsterē, tad došos uz Londonas dziesmu svētkiem." Klāvs Balodis: „Braukšu uz Londonas dziesmu svētkiem." Volfgangs Jeibmanis: „Vasaru pavadīšu Heidelbergā, mājās." Andrejs Kalns: „Vispirms būšu mājās Hanoverā, tad braukšu uz dziesmu svētkiem Londonā. Abitūriente Rita Baltgalve: „Palikšu Minsterē, strādāšu pie latviešu zobārstes Mirjamas Strantes, pulkveža Aleksandra Plensnera meitas."

—lb—

„Nāves sitiens Minsterei?"

Tādas domas LNAK un DV Kanadas valdes kopējā 7. jūlija sēdē Toronto izteica DV Kanadas valdes priekšsēdis V. Plūdons, ja nodibinātos Amerikas latviešu ģimnazija. Sēdē bija ieradies Amerikas latviešu ģimnazijas plānošanas komitejas un Rietummičigenas universitātes latviešu valodas studiju vadītājs Dr. Valdis Muižnieks. Par projektēto latviešu pilna mācības laika ģimnaziju Amerikā izteicās vairāki runātāji, atzīstot ideju par labu, bet šaubījās, vai šīs skolas uzturēšana latviešu sabiedrībai būs iespējama, jo gadā vajadzīgs 300.000 dolaru, skolotāju algas svārstās no 8500 līdz 16.500 dol. gadā. Vairāki runātāji šaubījās arī, vai Amerikas ģimnāzija nebūs „gulbja dziesma" Minsteres latviešu ģimnazijai, kas jau pilnīgi nostabilizējusies un darbojusies gadu desmitiem. Izteiktie vēlējumi bija, ka jaunajai ģimnazijai jābūt nacionālai un reliģiski morālai mācību iestādei un sabiedrībai jādod iespēja skolu kontrolēt. Bija arī pārrunas par Rīgas uztic:bas dzejnieka Jāņa Petera un čekista J. Anerauda viesošanos V. Muižnieka mājā, kas radīja sabiedrībā plašas diskusijas un iedragājis uzticību jaunajai ģimnazijai. Plašāku atreferējumu par sēdi sniegsim mūsu laikraksta nākošajā numurā. **E. E.**

Bumbošana vecākiem ļaudīm ieteicama nodarbošanās

„Toronto latviešu pensionāru apvienība 1974. gada rudenī sāka bumbošanas nodarbības ar vairāk nekā 20 spēlētājiem, bet pāris gadu laikā pensionāru interese par tām mazinājās, un šī gada sākumā vairs bija tikai 8 spēlētāji, lai gan apvienības biedru skaits sniedzās ap 700," sacīja pensionārs Eduards Tiltiņš, kas iestājies par biedru pensionāru centrā (Old Adults Centre, 761 Queen St. West) un par bumbošanu šogad jau saņēmis divas godalgas.

Eduards Tiltiņš

„Šai centrā biedru maksa ir 3 dol. gadā, bet tad iespējams piedalīties dažādās nodarbībās instruktoru vadībā, piecas dienas nedēļā, no pl. 10.30 līdz 3 pēcp. Katru otrdienu strādā arī pašu pensionāru frizieris, par katru pakalpojumu prasot tikai vienu dolaru," saka Ed. Tiltiņš. „Centrs apvieno dažādu tautību pensionārus. Mani visvairāk interesē bumbotāju kopa. Sacensības, kas sākās pērngada rudenī, piedaloties četrām vīriešu un sieviešu jauktām komandām un pulcējoties uz spēlēm reizi nedēļā, risinājās 7 mēnešus. Pēc tam notika visu dalībnieku sarīkojums ar izcīnīto godalgu pasniegšanu un kopēju mielastu, piedaloties arī viesiem. Protams, sasniegtie rezultāti nav salīdzināmi ar bumbotājiem spēka gados, bet šīs sporta veids ir ieteicama fiziska nodarbība vecākos gados un neļauj ievīsties dažādām kaulu sāpēm, no kuŗām cieš daudz veco ļaužu," spriež Ed. Tiltiņš, kam jau pāri septiņdesmitiem.

—ls—

Latviska lelle leļļu mūzejam

Teklenburgas pilsētas leļļu mūzejs Rietumvācijā (pie Teutoburgas meža) kļuvis bagātāks ar daiļu, gaišmatainu, zilacainu latviešu tautisku lelli. Latvisko dāvanu mūzejam pasniedza Minsteres DV priekšnieks un MLG skolotājs Dainis Pavasars no ASV kā velti no latviešiem brīvajā pasaulē un MLG skolotājas Dzintras Straubergas (no Zviedrijas).

—ib—

„DRAUGAS" — MŪSU DRAUGS

Lietuviešu dienas laikraksts Draugas, kas iznāk Čikagā, rēgulāri ievieto plašus un vispusīgus redaktora Br. Kvikļa pārskatus par latviešu dzīvi un darbību trimdā un arī okupētajā dzimtenē. Tā šī laikraksta 25. maija un 28. jūnija numuros bija plaši divslejīgi raksti par baznīcas stāvokli un reliģisko dzīvi okupētajā Latvijā, kuŗos izmantoti archibīskapa A. Lūša sakopotie fakti un ziņas, it sevišķi viņa plašais raksts Vācijā izdotajā Acta Baltica XVI sējumā. **rč**

RUDZU PUĶU SVĒTKI MEŽCIEMĀ
sestdien, 30. jūlijā

PL. 17 VAKARIŅAS ar piemērotiem atspirdzinājumiem dāmu komitejas gādībā,

PL. 20 SAVIESĪGS VAKARS ar tautas un modernām dejām. Tautas dejas kuplinās Toronto tautas deju kopu pārstāvji.

Cita pasaule

Klusajā okeanā, tūkstoš kilometru rietumos no Ekvadoras, abpus akvātoram atrodas Galapagos archipelags. No piekrastes pilsētas Gvajakilas kuģītis divu diennakts braucienā atved mūs līdz pirmajai tuvākajai salai. Pagriežam pulksteņus vienu stundu atpakaļ, bet staigājot pa salām ir sajūta, ka laika rats ir pagriezies miljonu gadu atpakaļ. Staigājām starp aizvēsturiska izskata dzīvniekiem, inguānām, kas izskatās pēc maziem dinozauriem; putniem, kādi nekur citur pasaulē nav atrodami. Ir neparasti, ka tie no mums nebaidās. Visur, kur acis raugās, redz vientulīgas salas ar pirmatnēju skaistumu. Dažas ainavas drūmas kā mēness. No krāteŗu virsotnēm melna lava kā milzīgas virves stiepjas zemē līdz jurai, un liekas, ka tā tikai nesen būtu sacietējusi, kaut dažās salās ir tropiska veģetācija un īpatnēji, tikai te sastopami augi.

Galapagos salas sastāv no 13 galvenajām salām un simtiem mazu saliņu un klinšu monolītiem, aizņemot platību ap 240 diametrā. Tās tagad ir Ekvadoras nacionālais parks. Tas nozīmē, ka tās tiks saglabātas un pasargātas nākošajām paaudzēm pētīšanai un skatīšanai kā dabas brīnums. Būtībā šīs salas ir tādas pašas, kādas tās redzēja Čarls Darvins 1835. gadā. Viņš te visu pamatīgi vēroja un pierakstīja, un vēlāk no tā radās viņa teorija par sugas attīstību dabiskas izlases ceļā. Savā laikā tas sacēla lielu vētru Anglijas valdošās un arī zinātnieku aprindās.

Mūsu kuģītis nav liels, trijos klājos 34 kabīnēs var saiet 68 cilvēki. Mūsu kabīne ir pati zemākā, pirmā virs ūdens līmeņa, tomēr esam pateicīgi arī par to, jo vietas rezervē pat 2 gadus uz priekšu un tikai gadījuma dēļ varējām izkārtot piedalīšanos mēneša laikā.

Kuģa brauciens līdz salām ilgst divi dienas, tas ir jauks un patīkams. Dienā var gozēties uz sauļošanās klāja akvātora saulē, un apdedzināties ir pavisam viegli. Gluži sveikā neizgāja arī šo rindu rakstītājs un viņa sieva.

Šad un tad redzami delfinu bari, kas savā savdabīgajā skrējienā pārmaiņus ir zem ūdens un tad atkal lēcienā virs tā. Dažreiz tie barā seko visapkārt cieši kuģim. Pavīd arī kāda valzivs. Jūra rāma. Vakarā tumsā no guļamkrēsla var vērot zvaigznes. Ēdienu reizēs tiek pasniegts samērā daudz zivju un tropisko augļu, bet pietiekami daudz arī gaļas ēdienu.

Diena sākas ar brokastīm pl. 7. Kuģis pa nakti piebraucis pie kādas salas un izmetis enkuru. Uz salu braucam motorlaivās, katrā pa 17 cilvēku. Visi sadalīti 2 grupās, katrā pa 34 — vienā angliski runājošie, otrā vāciski. Tūristu sastāvā ir dažādas izcelsmes ļaudis, bet šīs divas valodas te ir pārsvarā, un katrs var pievienoties vienai vai otrai grupai. Katrai grupai ir savs gīds. Tie rūpīgi seko, lai neviens neko nedarītu, kas varētu ietekmēt salu dabisko veidošanos. Piemēram, nedrīkst dzīvniekus aizkart ar roku, jo tas maina specifisko smaku, pēc kuŗas „radinieki" cits citu pazīst. Nedrīkst neko nosviest zemē, pat ne cigaretes galu. Vāciešu grupa taisīja dažus izlēcienus, par ko tie tika pamatīgi strostēti.

Gīdi ir biologi un zoologi ar plašām un pamatīgām zināšanām savā laukā, sevišķi par Galapagos salām. Katru rītu staigājam dažas stundas pa taciņām, netālu no piekrastes. Gīds iepazīstina ar dzīvniekiem, putniem, augiem, insektiem un klinšu formācijām. Daži no dzīvniekiem vēro cilvēkus. Ap pl vienpadsmitiem, kad ekvātoriālā saule paliek par daudz karsta, atgriežamies atpakaļ uz kuģa. Te aukstais Ekvadoras alus garšo lieliski. Pirms atgriešanās uz kuģa daždien peldamies brīnišķīgi jaukajā pludmalē, kuŗā nemana nekādu piemēslojumu. Daži nirst okeana ūdenī un vēro krāšņo zivju barus, kas no cilvēkiem nemaz nebēg.

Pēcpusdienā kuģis noenkurojas pie kādas citas salas, mēs esam atkal krastā, pastaigas notiek pa citām takām. Pulksten piecos esam atpakaļ uz kuģa. Septiņos ir pusdienas, pēc tam kopā ar gīdiem iztirzājam dienā redzēto un saņemam pārskatu par nākamās dienas aktivitātēm, ko papildina slīdītes, kartes un diagrammas. Nav jābūt ne zoologam, ne biologam, lai visu to aptvertu, bet materiālu ir tik daudz, ka visu paturēt prātā nav iespējams, lai gan visu stāsta ļoti interesentā veidā.

Tūristi ir noguruši pēc tik darbīgi pavadītas dienas, bet pirms došanās pie miera daudzi vēl kāpj uz augšējā klāja, lai pajūsmotu par zvaigžņu klāstu, kas skaidrās debesīs liekas pavisam tuvu virs galvas. Šeit ir patīkami vēss Humbolta strāvas dēļ, kas nāk no Antarktikas, kaut salas atrodas uz nulle platuma grada (ekvātora).

Galapagos brauciena interesantākā daļa ir vērot putnus un dzīvniekus. No cilvēkiem tie nebaidās. Mēs ejam tiem klāt, ir vēlēšanās tos aizkart vai paglaudīt, ja tas nebūtu noliegts. Viņu uzticēšanās cilvēkiem ir aizkustinoša. Pirms vairāk nekā simt gadiem jūras laupītāji, roņu un valzivju mednieki šo dzīvnieku uzticēšanos atmaksāja ar briesmīgu izkaušanu. Darvins rakstīja, ka viena fregāte vienā dienā pievākusi 200 milzīgos bruņurupučus. Iecienītās gaļas un eļļas dēļ toreiz katrs kuģis, kas atradās Galapagos ūdeņos, turēja tos ieslēgtus dzīvus kravas telpās. Tādā veidā vienmēr bija svaiga gaļa, jo bruņurupucis var iztikt bez barības veselu gadu. Darvins zinājis, ka viena kuģa apkalpe nogalinājusi 5000 kažokādu roņu.

No putniem sevišķi interesants ir zilkājainais būbijs (Booby), liels, brūns, ar baltu priekšu un smieklīga izskata lielām, zilām pleznām. Kā izbrīnā tie skatās uz cilvēkiem ar savām dzeltenajām acīm un atgādina laipnu, bet izklaidīgu profesoru. Būbijs, šķiet, priecājas par mūsu apmeklējumu. Sastājamies apkārt vīriešu kārtas putnam, un gīds mums viņu skaidro. Nojautis, ka atrodas uzmanības centrā, tas kā kareivis nostājas miera stāvoklī un ar šķietami lielu pašapziņu klausās runātājā. Komiski. Kad virzāmies atkal tālāk, tam šķiet, ka viņa uzstāšanās bijusi par īsu. Putns vairākas reizes aplido mūsu grupu, gandrīz skardams mūsu galvas, tad nosēžas uz akmens, kas ir tieši mūsu ceļā, liekas, cerēdams, ka priekšnesums varētu atkārtoties.

Bezdalīgastainā kaija ir viens no neparastākiem un skaistākiem putniem Galapagos salās, baltpelēka, ap acīm tai sarkans riņķis. Šī ir vienīgā kaija pasaulē, kas meklē barību tikai naktī. Putna melnās acis naktī atstaro gaismu, līdzīgi kaķa acīm. Balts fosforizējošs laukumiņš pie knābja rāda mazuļiem vietu, kur meklējama barība, ko vecie putni tiem atnes, parasti kādu zivtiņu vai tārpu. Kaijas kājas ir koši sarkanas. Nenoskaidrotu iemeslu dēļ tā katru dienu, acis stundām nenovērsdama, skatās uz tām. Lielākā daļa Galapagos putnu nav sastopami nekur citur pasaulē, piemēram, brūnganais Galapagos vanags, niecīgi mazais pingvins, kas nav daudz lielāks par dzeni, un kormorants, kas ar laiku ērtas dzīves dēļ pazaudējis lidošanas spējas, kaut šad tad savicina savus spārnus.

Katrā salā ir sava veida žubītes. Džeima salā šie putni ir lieliski lizdu būvētāji, parasti vīriešu kārtas, pie kam katrs taisa trīs dažādas lizdas. Kad lizdas gatavas, tas uzaicina pretēja dzimuma žubīti to apskatīt. Ja kāda no lizdām patīk, izveidojas kopdzīve, lai radītu un audzinātu ģimeni.

Daudzi no putniem vēlas sevi parādīt un, šķiet, grib, lai tos fotografē. Pēc pamatīgas knuzināšanās un grozīšanās tie vairākas minūtes paliek miera stāvoklī, ļaudami knipsēt, līdz filma izbeidzas.

Galapagos iguānas, šķiet, nākušas no kāda sevišķi nejauka

(Turpinājums 12. lp.)

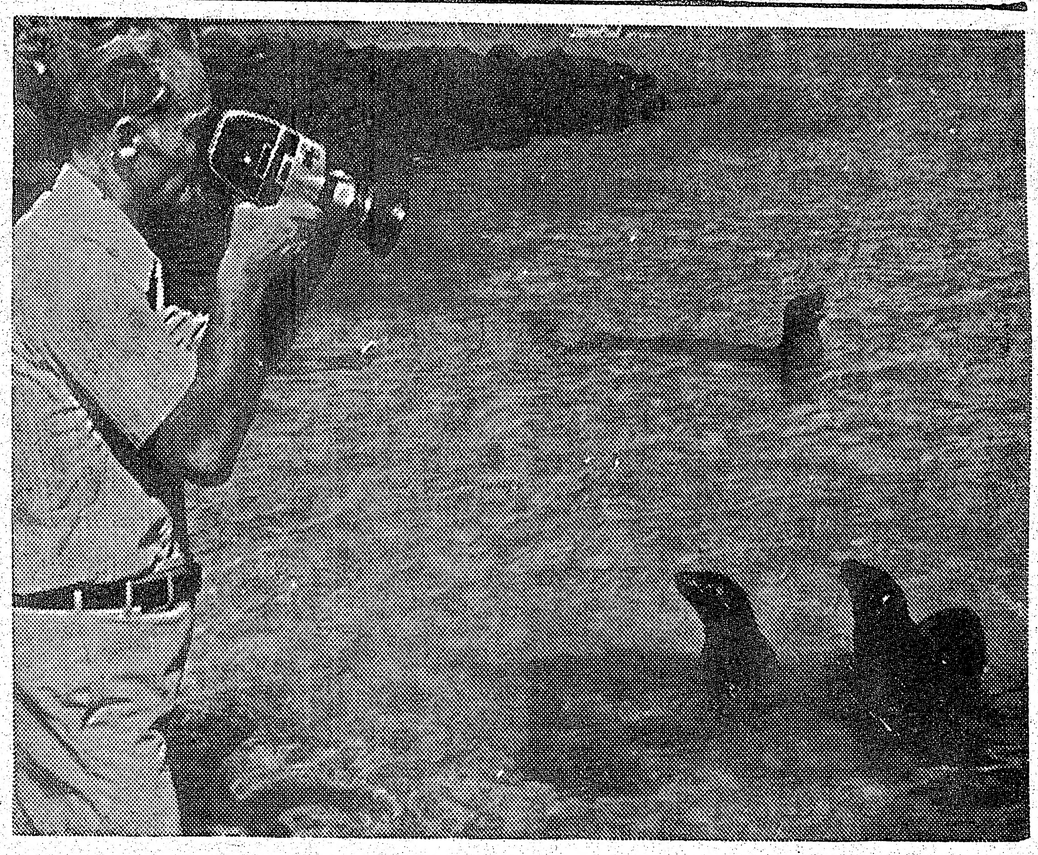

Roņi pozē autora foto kamerai

Piezīmes garāmejot

(Turpinājums no 6. lp.)

rīgāks par ALA uzbūvi esot pats darbs. Ka tiešās „tautas vēlēšanās" pilnvarota vadība spētu būt daudz sekmīgāka, to gan nepiemin. Pagājušās vēlēšanās Kanadas latvieši pierādīja, ka šeit trimdas latviešu pārstāvībai ir veselīgāks un parlamentāriskāks pamats nekā sābriem ASV pusē. Lai tad nu ALA struktūras pārmaiņas ierosinātāji naski vien brauc šeit ciemos papētīt, kā šīs lietas labāk paveicamas! Kaimiņš kaimiņam padomiņu neliegs...

☆

1936. g. Staļina konstitūcijai, kuŗas „saulītē" „nokalta" ziedošās Baltijas valstis, tagad pienācis gals. Komūnisma tiranni Kremlī jau izperinājuši jaunu konstitūciju, kuŗas paspārnē padomju zemēm jāiet pretī pilnīgam komūnismam. Par izredzēm „pilnīga komūnisma" sasniegšanai šajā saulē gan stipri vien jāšaubās . . . Brežņeva vadītās jaunās satversmes komisijas gara bērns, kas noteiks Padomijas sociālo un politisko dzīvi un ārpolitiku, ar urravām un visu sociālistisko tautu gavilēm tiks pieņemts padomju vergu valsts 60. gadasvētkos oktobrī. Pēc jaunās satversmes, kas būs jau ceturtā kopš boļševiki sagrāba varu (ar līdzšinējām trim visu pasauli Kremlim apmuļkot vēl nav izdevies. PSRS vairs nebūs tikai darbaļaužu proletāriāta valsts, bet „visu brīvu ļaužu valsts"!

Pēc tautu nacionālitātēm veidotās turienes padomju republikas paredzēts „saliedēt ciešākā kopībā" (praktiski tas būs iespējams, dubultojot čekas kadrus un nesaudzīgi vēršoties pret nacionāletniskiem „kontrrevolūcionāriem" izpaudumiem). Jaunajā satversmē kompartijas vara vēl vairāk nostiprināta nekā tas bija Staļina konstitūcijā, kaut gan kompartijas diktātūra visus šos 60 gadus neierobežoti un netraucēti vadīja un kontrolēja varen plašo padomju vergu valsti. Cilvēku tiesību jomās tiek atkārtota vecā nolietotā Staļina konstitūcijas grammafona plate, kas garantē runas, preses un biedrošanās brīvības, personas un mājvietas neaizskaramību, u.t.t., gan norādot, ka šīs tiesības uz brīvību „nedrīkst vērsties pret sociālistiskās valsts, sociālistiskās sabiedr. un pārējo padomju pilsoņu interesēm"! Arī jaunajā satversmē norādīts, ka pilnīgā komūnisma iekārtā ikvienam jāstrādā pēc viņa spējām, lai tas saņemtu atlīdzību pēc viņa vajadzībām. Jācer, ka šo vajadzību apmierināšanai Kanada un ASV joprojām nāks pretim ar izdevīgiem un lētiem preču piegādes līgumiem! Reizē ar Brežņeva konstitūciju tiks pieņemta arī jauna PSRS himna!

Lai kādos vārdos būtu izteikta jaunā PSRS satversme, tā būs „tie paši vēži, tikai citā kulītē". Vārdi „sociālisms" tāpat nozīmēs — tikai komūnismu. „Padomju tautas gribā" nozīmēs kompartijas gribu. Padomju cilvēka „brīvība" tāpat būs atkarīga no aklas paklausības kompartijai. „Brīvas domas izpausme" tāpat tiks pielauta tikai tad, ja tā saskanēs ar kompartijas līniju. Tautas noziedznieki joprojām būs visi, kuŗu rosmes apdraud komūnisma diktātūru. Brīvās vēlēšanas, tāpat kā līdz šim, būs „vēlēšanas", kuŗās kompartija iegūst uzvaru. Miermīlīgas koeksistences formula arī nemainīsies (kas ir mūsu ķetnās, tas pieder mums, pamazām vien paplašinoties uz citu rēķina). Pašnoteikšanās un nacionālisms, ja par to runā Padomijā, nozīmēs noslāpējamas fašisma tendences, bet ja citās zemēs — cilvēku dabiskās tiesības atbrīvoties no imperiālistu virskundzības. Kompartijas gala mērķis par proletāriāta diktātūru visā pasaulē paliek nemainīgs, bet mēs, kas Baigajā gadā izbaudījām Staļina konstitūcijas laimi un taisnīgumu, joprojām paliksim reakcionāri fašisti, sa vas komūnistu važās iekaltās „laimīgās" tēvzemes un tautas nodevēji.

Kārlis Krauja

Mums nav jāpieņem Rigas valodas reformas

Gaŗezera vidusskola šīs vasaras mācības uzsāka ar 172 audzēkņiem, kas pārsniedz iepriekš paredzēto skaitu. Tāpēc Gaŗezera pārvaldei nepieciešams vēl papildus īrēt 6 pārvietojamās mājas skolēnu izvietošanai.

„Kāds labvēlis Gaŗezeram ierosinājis Svētozolu birzs vārdu, bet vai šāda birzs nav kļuvusi visa latviešu tauta, arī ar saviem dažādu citu Latvijas koku nosaukumiem, kas pārņemti ģimenes vārdiem?" jautāja Ojārs Jēgens, 26. jūnijā atklājot vidusskolas mācību ievadījumu brīvdabas baznīcā, kur bija pulcējušies ap 400 jauniešu, vecāku un viesu. Viņš arī minēja, ka šovasar vidusskolā mācīsies 6 jaunieši, kuŗu ģimenes vārds ir Bērziņš.

Pēc māc. V. Vārsberga lūgšanas un A. Rubenes solo dziedājuma, uzrunu teica vidusskolas direktors A. Bolšteins. Ar klusuma brīdi un O. Jēgena lasījumu, pieminēja šinī gadā mirušo rakstnieku un skolotāju Hugo Puriņu. Kā ziņoja skolas direktors, vidusskolā no jauna ieradušies 53 audzēkņi, kas šinī skolā nav vēl mācījušies. No 3. klases uz 4. klasi pārgājuši visi 20 skolēni. Mārcis Grundmanis no Mineapoles ieradies skolā, nobraucot vairāk nekā 600 jūdzes ar velosipedu.

„Bet rekordi nav svarīgākie", teica A. Bolšteins un turpinājumā uzsvēra, ka skola strādās nacionāli kristīgā garā. „Mums nav jāpieņem latviešu valodas reformas, kādas uzspiež sveša vara. Ja mēs paļausimies uz miega zālēm, tad zaudēsim savus spēkus un būsim padarīti nekaitīgi," brīdināja direktors. Pēc viņa patriotiskās uzrunas visi nodziedāja Dievs, svētī Latviju.

Apsveikumos pirmais runāja Gaŗezera padomes priekšsēdis J. Meija, nododot arī LELBA atsūtīto 200 dol. čeku un Sv. Jāņa draudzes Kalamazū dāvinātās 2 bībeles. E. Brože runāja prof. K. Dzelzīša vārdā un nodeva mākslinieka A. Sildega izgatavotu ielogu ar K. Dzelzīša dzejoli — Gaŗezerā un paziņoja, ka autors nodibinājis stipendiju, no kuŗas katru gadu izmaksās 500 dol. Gaŗezera vidusskolēnu godalgošanai par labāko literāro darbu. Gaŗezera prezidents A. Tīdemanis sveicināja skolas saimi administrācijas vārdā un pasniedza pateicības rakstus K. Smukulim, J. Gatartam, P. Priedem, K. Pīpastei un I. Caunei par visveiksmīgāko Draudzīgā aicinājuma ziedojumu savākšanu, kas šogad bijuši viskuplākie. Korporācija Tervetia bija atsūtījusi 200 dol., Gaujmalietes — 1050 dol. stipendiju fondam un Ēvalda Freivalda fonds — 500 dol. Martis Pones ierosmē savākti 960 dol. mūzikas skaņu sistēmas iekārtošanai. Absolventu vārdā vidusskolēnus sveicināja L. Vūda, bet absolventu trio — A. Krastiņa, I. Norgello un L. Vūda — dziedāja tautasdziesmas.

Pēc plašā sarīkojuma, turpat brīvdabas baznīcā, piedalotīes tuvu pie 200 vecākiem, notika skolēnu vecāku sapulce, ko vadīja Pūliņš, protokolēja V. Zeps. Skolas direktors informēja par skolotāju un audzinātāju sastāvu. No jauna klāt nākuši inspektors P. Siliņš, skolotāji A. Braunfelds, G. Sika un citi. Gaŗezera padome izstrādājusi un pieņēmusi kārtības un disciplīnas noteikumus un nodibinājusi īpašu Audzināšanas padomi 10 locekļu sastāvā. A. Tīdemanis cildināja bērnu vecākus, kas aktīvi piedalījušies Gaŗezera talkās, vai arī iemaksām no tām atpirkušies.

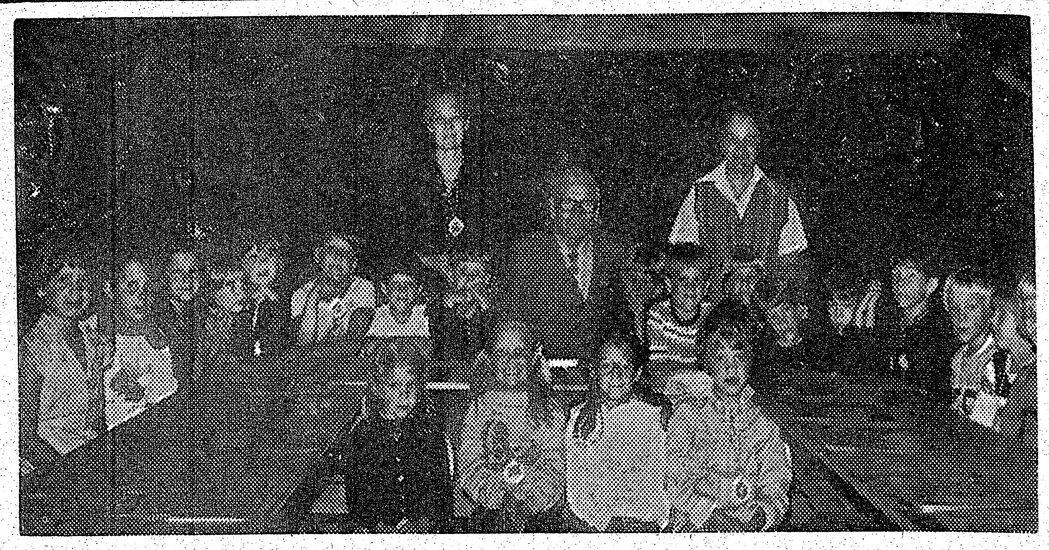

Pēc Gaŗezera vidusskolas un bērnu nometnes atklāšanas māc. M. Grīvāns iepazinās ar jaunatni, apmeklējot to novietojumos. Attēlā māc. M. Grīvāns mazo nometņotāju vidū Sprīdīšos.
Foto: V. Namatēvs

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

20. — 28. augustam Saulainē Latviešu draudžu dienas 77.

22. oktobrī ALT Vašingtonas ansambļa dives viesizrādes, R. Blaumaņa Trīnes grēki, Bickford Park vidusskolā.

4. nov. DV teātŗa pirmizrāde, Neila Simona komēdija — Trīs dienas Plazas viesnīcā.

5. nov. pl. 7.30 vak. Latviešu namā Preses balle, rakstu un mākslu jampamps. Informācija, ieejas un galda kartes tel. 766-0806.

27. novembrī Dainas koŗa tautasdziesmu koncerta atkārtojums.

TORONTO KONCERTU APVIENĪBAS 1977./1978. G. SEZONAS KONCERTI

25. oktobrī pl. 8 vak. Town Hall bass-baritons Kārlis Bauers-Zemgalis, no Šveices.

13. novembrī pl. 2 Sv. Andreja baznīcā Bruno Skultes Daugava. 120 izpildītāju. Apvienots Ņujorkas latviešu un Rotas koris Konektikatā, solisti, teicēji, ērģeles. Diriģents — Andrejs Jansons.

26. janvārī, 1978. g., pl. 8 vak. Town Hall, čelliste Linda Aļļe no Filadelfijas, ASV

1978. GADĀ

14. janvārī komp. Imanta Saksa JUBILEJAS KONCERTS.

SV. KATRINAS (St. Catharines)

16. jūlijā pl. 9 no rīta Bērzainē DV Toronto nodaļas internās meistarsacīkstes šaušanā. Vakarā zaļumballe. Deja.

NIAGARA

23. un 24. jūlijā Jaunatnes un draudzības dienas.

ŠELBURNA

13. augustā DV Druvas un Bramptonas nodaļas rīko šaušanas sacensības un zaļumu balli M. Kalniņa saimniecībā.

5. novembrī Šelburnā Leģionā zālē DV Druvas nod. rīko Varoņu piemiņu un nodaļas 15 gadu darbības atceri.

Viriešī ar meitu vainadziņiem galvā

VĒSTULE NO ANGLIJAS

„Līst kā pa Jāņiem!" sūrojās līgotāji Straumēnos 25. jūnija pievakarē, kad debesīs klejoja patumši mākoņi un sīks, nepatīkams lietutiņš sāka smidzināt tieši tad, kad visa kuplā jāņubērnu saime uzsāka līgošanu. Pļaviņā aiz staltās Straumēnu mājas jau plīvoja Latvijas un Lielbritanijas karogs, jāņubērniem jau bija kupli ozollapu un puķu vainagi galvā; jāņuguns sagatavota, alus krūzes piepildītas, bet lietutiņš turējās pie senā likuma: Jāņu vakarā jālīst, kaut arī tos svēta divi dienas vēlāk!

Pēc DVF valdes priekšsēža L. Rumbas uzrunas, kuŗā viņš izteica prieku par kuplo līgotāju pulku un nodeva Latvijas lietveža T.V. Ozoliņa un LNPL prezidija priekšsēža A. Abakuka sveicienus, reizē teikdams paldies visiem Straumēnu labvēļiem, smidzināšana pārvērtās īstā lietū. DVF Līdzsas tautas deju kopa Kamoliņš turējās varonīgi un savu uzvedumu veica līdz galam — izmirkušām kājām un salijušiem krekliem.

Jāņu uzvedumu vērojot, radās pārdomas, vai tiešām vēl tagad, kad tik daudz runāts un rakstīts par tautas tērpu valkāšanu un mūsu tautas tradicijām, ir attaisnojams viss tas, ko Jāņu vakarā redzējām. Vai tiešām meitenēm nebūtu norādīts, ka vainadziņu tautu meita neliek uz vaļā atlaistiem matiem: „Gludu galvu i saglaužu, Cieti spiedu vainadziņu; Es nedevu vējiņam, savu matu purināt", dzied mūsu dainas; tās saka arī: „Pie māmiņas dzīvodama, Gaŗus matus audzināju; Es sapinu gaŗu pīni, deviņiem žuburiem". Pie tautas tērpiem nepiederas arī „modernās" biezzoļu kurpes, kas dejošanu padara neveiklu un smagu.

Izbrīnu izsauca jaunie puiši ar, liekas, Alsungas meitu vainadziņiem galvā. Ja tas bija domāts kaut kādā simboliskā nozīmē, tad to grūti bija izprast. Jādomā, ka ar zināmu humoru bija iecerēta jāņuguns aizdedzināšana gandrīz olimpiskā veidā: tautu meita (domāta, liekas, Saules meita) pasniedza modernu lāpu jauneklim (ar vainagu galvā), kas to nodeva tālāk DVF Kultūras daļas vadītājam, kas savukārt aizdedzināja muciņu. Tāpat arī mistiskā paparde šogad ziedēja ar „brīnumsvecītes" sprēgājošu liesmu. Arī kuplie nopļautās zāles klēpji gluži neatbilda dainās minētām jāņu zālēm.

Varētu vēlēties no vidējās paaudzes, kas, liekas, šo uzvedumu bija iecerējuši un sagatavojuši, mazliet vairāk cienības un izpratnes mūsu tautas tradiciju attēlošanā, sevišķi tad, kad to uzvedumos iesaista jaunatni. Un — vairāk dzīvības un kustību tēlotājos!

Kad nu arī paši dūšīgākie līgotāji bija līdz ādai izmērcēti, lietus apstājās, Jāņu nakts bija skaidra un silta. Kam tomēr vēl sala, tie varēja sasildīties pie lielā ugunskura pļavā, dziedot Jāņu dziesmu virkni un cepot desiņas, vai arī baudīja putojošo alutiņu pārpildītajā

(Turpinājums 11. lp.)

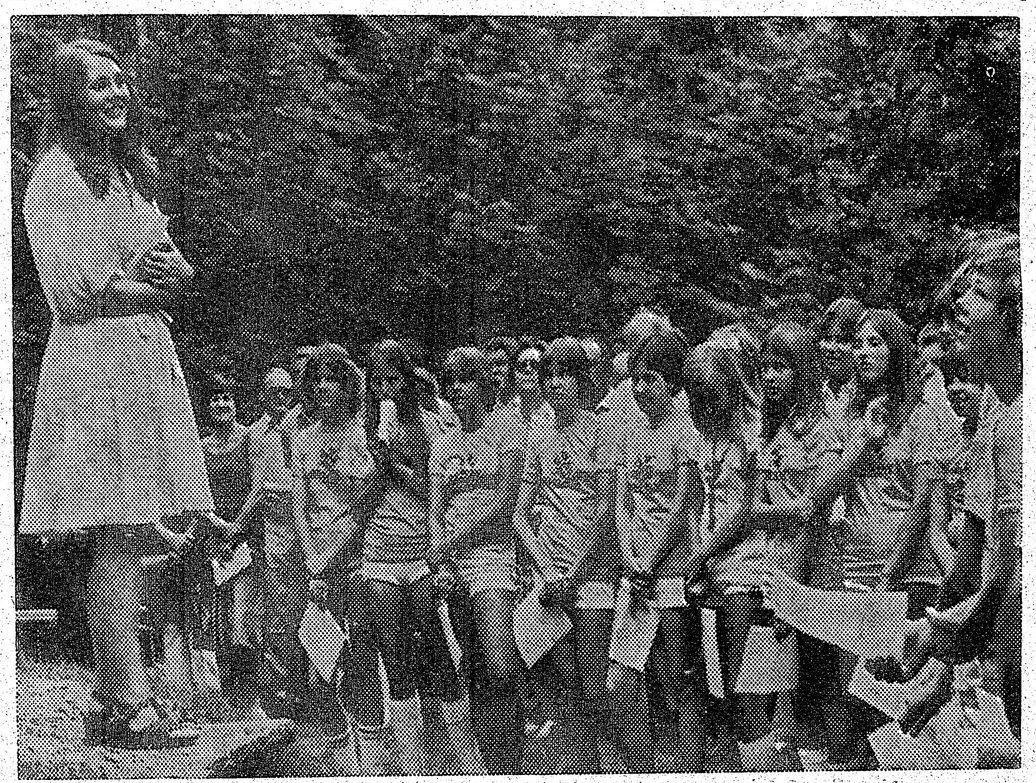

Saulaines bērnu un jauniešu vasaras nometni atklāja 3. jūlijā. Augšējā attēlā teoloģijas studente Lauma Lagzdiņa no ASV uzrunā nometņotājus, kas tērpušies balļajos Saulaines krekļos ar sauļiti uz krūtīm.
Foto: Jānis Tannis

Atklāta Siguldas 2x2 nometne Kalifornijā

Ainas no 2 x 2 nometnes Kalifornijā. Kreisajā pusē no labās: nometnes vadītājs P. Berkolds, mūzikas ievirzes vadītāja Loma Sprūde un diriģents Andrejs Jansons. Labajā pusē reģistrēšanās „Siguldas rakstnieku pilī".

15. Divreiz divi nometne darbību uzsāka 25. jūnijā, kad nometnes mastā uzvijās Latvijas karogs, klātesošiem dziedot Latvijas himnu. Nometne atrodas ap 70 jūdžu no Sanfrancisko, skaistajā sarkankoku mežu apkārtnē. Caur nometni tek upīte ar aizsprostu laivošanai un makšķerēšanai. Pārnakšņošanas kabīnes rindojas uz upītes kraujas meža ēnā, bet galvenā ēka ar sanāksmju zāli atspoguļojas kā aizsprosta, tā peldbaseina zilumā.

„Man te patīk," saka kāda meitene no tikko atbraukušo grupas, kas uz upītes tilta vēro gleznaino ainu ar laivu rindu upē. Kāds piebilst: „Es jau šeit no vakardienas. Latviešu saimniece Olga Visvare gatavo garšīgus ēdienus. Te būs dzīve kā paradīzē." — „Tu tik uz ēšanu, kur paliek mācīšanās, bučošanās un citi prieki," atjoko kāds cits zēns un rokas izpletis aptur pār tiltu ejošo meiteņu grupu, teikdams: „Lēnāk, lēnāk pār tiltu, šis ir slavenais Siguldas tilts un apakšā slapjš Gaujas ūdens."

Arvien ierodas jaunas grupas. Par to sagaidīšanu lidlaukos un stacijās rūpējas nometnes saimnieks Uģis Ziemelis ar palīgiem. Skan prieka izsaucieni, satiekoties agrāko nometņu draugiem. Ar jaunības sajūsmu skaļās balsis pārskan pār upi un atbalsojas mežu galotnēs. Latviešu valoda sāk skanēt malu malās. Tiek nestas kokles, ģitaras, somas un guļammaisi. Pie reģistrācijas galdiem veidojas rindas, kur visus nomuito finanču pārstāvis Jānis Ābelīte. Informāciju sniedz administrātore Rasma Āva, kurai palīdz skolotāju semināra vadītāja Līga Ruperte.

Pa reģistrācijas laiku visa nometne jau pārvērtusies par Siguldas pilsētu. Dalībnieki atskārst, ka nometnes birojs ierīkots Siguldas rakstnieku pilī un ka uz kabīnēm ar latviskiem nosaukumiem var aiziet pa Pulkveža Brieža ielu gar Gūtmaņa alu, pēc tam iegriežoties Baznīcas ielā, kas nobeidzas pie Velna alas. Pie rokdarbu darbnīcām parādījies liels uzraksts „Valmieras darba nams", Siguldas pagaidu nodaļa. Jaunieši stāv un brīnās, kāpēc tieši Valmieras? Kāds zinātājs nosaka: „Tas par brīdinājumu, tur mūsu „senči" baigi smagi kultstījuši linus."

Jauniešu burzma pieaug ap „rakstnieku pili" un tuvumā esošo volejbola laukumu un peldbaseinu. Jauniešu drūzmā redzams arī „vecais inventārs" — Jāzeps Lelis, Juris Kļaviņš, Jānis Trapāns, Andrejs Jansons, Ivars Lindbergs, Ilga Grava un pavisam jaunie — vienmēr draudzīgā lokā ielenktais nometnes vadītājs Paulis Berkolds, mūzikas ievirzes vadītāja Loma Sprūde, tautiskā mantojuma ievirzes vadītāja Ilze Valdmane un vēstures — politiskās ievirzes vad. Pēteris Graube. Jauniešus interesē, cik dalībnieku katrā ievirzē un kādi būs lektori, kas līdz šim nav izpausts. Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, visvairāk dalībnieku pieteikušies tautiskā mantojuma un vēstures — politikas ieviržu puduros, katrā pāri par divdesmit. Tāpat latviešu valodas un mūzikas ievirzēs katrā pa 16, literātūras un drāmas ievirzē 12, bet skolotāju seminārā 7 dalībnieki. Kā J. Lelis pastāsta, mācības seminārā notiks divās grupās, sadalot dalībniekus pēc zināšanām, vadoties pēc pārbaudījuma rezultātiem. Vienu grupu vadīšot viņa palīdze Ilga Grava, un abi darbošoties par lektoriem arī skolotāju seminārā. „Slinkošana nebūs, visiem būs ko rauties. Esam gatavi palīdzēt arī ārpus lekcijām, ja vien nopietni gribēs mācīties."

Rūpes redzamas arī Andreja Jansona sejā, sarunājoties ar mūzikas ievirzes vadītāju Lomu Sprūdi un nometnes vad. P. Berkoldu, kā izkārtot Bruno Skultes rapsodijas „Ganiņš biju" iestudēšanu. Tas paredzēts īpašā koncertā sniegt Rietumkrasta dziesmu svētkos Losandžolesā. Iestudējumā piedalīties vēlēšanos izteikuši gandrīz vai puse no nometnes dalībniekiem. No tiem jāizveido koris un koklētāju ansamblis. Saruna liecina, ka „Ganiņš biju" iestudēšanā ir nodoms iesaistīt pēc iespējas vairāk dalībnieku un ka tas būs visu nodarbību centrā. Iecerēts to iespējami labi sagatavot, lai koncerts dziesmu svētkos būtu kā jauniešu augstvērtīgs devums mūžībā aizgājušā komponista Bruno Skultes piemiņai, kas pats ir bijis daudz dziesmu svētku virsdiriģents.

Pie vakariņu galdiem visiem atgādina, ka pēc karoga nolaišanas visiem jānopin vainagi, jo pirmā iepazīšanās būs savienota ar Jāņu svinēšanu. Karoga nolaišanas jundā visi, sadevušies rokās, veido draudzības loku un dzied tradicionālo dziesmu: „Kalnā kāpu lūkoties, kas aŗ manu tēvu zemi"... Dalībnieku skaits rāda, ka no 110 reģistrētiem dalībniekiem vēl gaidāmi kādi 20. Administrātore R. Āva paskaidro, ka no rietumu krasta būs 42 dalībnieki, no vidienes apgabala — 32, austrumu — 19, Kanadas — 15 un no Brazilijas 3 dalībnieki. Lektoru un vadītāju kopskaits būšot ap 40. Pirmgadnieku esot 64, bet to, kas jau nometnē bijuši — 46.

Krēslai metoties, nometne jau sadalījusies „piebaldzēnos" un „trikatiešos", vainagiem galvā līgodami no divi pusēm tuvojas ugunskuram. Līgotājus sagaidīja Jāņutēvs Juris Kļaviņš ar Jāņu māti Ilgu Gravu un mājas puiši P. Berkolds un J. Trapāns. Līgotājiem saplūstot vienā saimē, līgo dziesma pieaug spēkā un aizskan pāri koku galotnēm. Pēc pamielošanās ar sieru un miestiņu, nometnes vadītājs. P. Berkolcs uzrunā atgādina, ka visi sabraukušie piederam pie latviešu tautas un tāpēc esam braukuši uz nometni. Beigās viņš teica: „Nākošās 10 dienās mēs vēl ciešāk ieaugsim latviešu kultūrā un sabiedrībā, kopā dzīvojot kā viena saime, mācoties, dziedot un priecājoties."

Nometnes vadītājs iepazīstināja visus ar nometnes administrāciju un ieviržu vadītājiem. Par lektoriem darbosies: Vaira Vīķe-Freiberga, Olafs Stumbrs, Laimonis Siliņš, Gvido Augusts, Elza Reinberga, Raimonds Slaidiņš, Andris Trapāns, Ojārs Celle, Uldis Nollendorfs, Ausma Jaunzeme, Ausma Savele, Alma Cēbere, Valda Dreimane-Melngaile, Ilze Šedrika-Levis, Daira Cilne, Ivars Dālbergs un A. Baumane. Tautas dejas mācīs Aija Turaida, bet rotu kalšanu un lekcijas par rotas lietām lasīs Juris Kļaviņš.

Braucot uz dziesmu svētkiem Losandželosā, nometnē sagaidīja iegriežamies arī PBLA priekšsēdi I. Spilneru un Uldi Gravu, lai sniegtu priekšlasījumus visu ieviržu dalībniekiem. Arī Jānis Peniķis uz vienu dienu ieradīsies no Rietummičigenas kursiem, lai lasītu lekcijas vēstures un politikas ievirzes puduŗiem. Vācijā aizkavēts, nometnē nav varējis ierasties Olafs Brūvers.

Pēc māc. Ed. Putniņa vadītā svētbrīža 26. jūnijā, sākās mācības, kas paredzētas 10 dienām visām ieviržu grupām, vienu dienu paredzot atpūtai Klusā okeana pludmalē. **T. Sīlis**

Līgo svētkos Saulainē jāņubērnus iepriecināja Čikagas Piecīšu ierašanās, kas Saulaines šķūnī, kas vairs šķūni nemaz neatgādina, „plēsa" savus asprātīgos jokus. Divas izrādes vienā vakarā pulcināja vairāk nekā 800 apmeklētāju. Augšējā attēlā publika noklausās Piecīšu prie kšnesumos.

Foto: Jānis Tannis

Viriesi ar . . .

(Turpinājums no 10. lp.)

bārā pie letes. Divas plašas teltis uzņēma tos, kam patika kājas palocīt dejās vai arī pasēdēt ar draugiem pie miestiņa kausa. Jāņu bērnu skaitu vērtē uz pāri par divi tūkstošiem, un raibās teltis, karavānas un automašīnas piepildīja visu lielo plavu mājas priekšā. Par atspirdzinājumiem Jāņubērniem bija rūpējušās Vidusanglijas kopu vanadzes arī tad vēl, kad Jāņu rīta saulīte jau bija uzlēkusi.

Nākamā dienā — svētdienā, 26. jūnijā, visiem līgotājiem bija iespējams pasildīties, ja ne pašu zemes saulītē, tad vismaz tajā, ko V. Lapenieka filmā iemūžinātu bija līdzi atvedis prof. E. Andersons no Karaibu jūras pērles — senās kurzemnieku kolonijas Tobago salas. Filma ir uzņemta ar profesionālu prasmi. Tā bija jauka viesošanās" salā, kur vēl tagad atrodamas kurzemnieku pēdas, kopā ar tautiešiem no citām zemēm piedaloties dievkalpojumos, apskatot vecos fortus un priecājoties par „mūsu melno brāļu un māsu" deju priekšnesumiem. Uz brīdi varēja paciemoties arī pie uzņēmīgajiem tautiešiem Venecuēlā un papriecāties par viņu sasniegumiem. Filma darīja vēl saprotamāku un interesantāku prof. Andersona paskaidrojumi un asprātīgie kometāri.

Jāņi bija nosvinēti, Tobāgo sala redzēta un līgotāji, cits spirgts, cits tā kā saguris, sāka izklīst uz visām Anglijas pusēm. **A. L.**

NO MAROKAS UZ MINSTERI

Priecīgs puiks jāņubērnu, galvās krāšņi ozollapu vainagi, bet rokās smaržīgas jāņuzāles un miestiņš, turpināja seno latviešu saulgriežu tradiciju, mielodamies ar Jāņu sieru un alu Minsteres latviešu studentu kopas rīkotā līgovakarā Viļuma augstienē. Pie spožas jāņuguns, zem Vestfāles vēsās vasaras nakts zvaigznāja, jāņubērni, galvenokārt mūsu ģimnazisti, skolotāji un studenti, dziedāja daudz skaistu līgo dziesmu.

Līgotāju pulkā bija arī mācītāji Paulis Kļaviņš no Bonnas un Fricis Kristbergs no ASV, DV ģenerālsekretārs Alfrēds Bērziņš, Minsteres latviešu studentu kopas priekšniece Baiba Lapiņa, MLĢ internāta vadītājs Imants Balodis, LCK biroja vadītāja Agita Ķiploka, DV Mēnešraksta bij. redaktors Pauls Strante, MLĢ direktori Eduards Silkalns un Andrejs Straubergs, Dr. Austra Rudzīte, Minsteres DV priekšnieks Dainis Pavasars, gleznotājs Pēteris Purmalis un Jānis Rozentāls, kas Rietumvācijā nesen ieradies no Marokas, lai studētu parapsīcholoģiju Minsteres universitātē. —ib—

Cita pasaule

(Turpinājums no 9. lp.)

elles stūŗa. Tām ir melnas ķepas, krēpes no cietām adatām, kas velkas no kakla pāri mugurai, un zvīņainu, gludu, tumši rūsganu ķermeni. Turpretīm jūras iguānas, kas sastopamas vienīgi Galapagos salās, ir netīri pelēkas vai piķa melnumā. Dažās salās to ir tūkstošiem. Lai gan iguānas ir pretīga izskata, tie ir neveikli un miermīlīgi rāpuļi.

Šķiet, ka maigākie radījumi šajās salās ir roņi. Uz zemes tie pat cilvēkiem liekas drusku aizdomīgi, bet ūdenī tie ar mieru plosīties un spēlēties ar cilvēku. Par to dabūjām pārliecināties. Lavas veidotās dziļas grotas malā gozējās bariņš roņu. Kad noģērbušies metāmies ūdenī, roņi dara to pašu un šaudās starp peldētājiem, tos pat skardami ar savām ūsām. Vienīgie bīstamie Galapagos dzīvnieki ir lielie vīriešu kārtas „jūras lauvas" (sea lions). Tiem ir savs harēms, territorija, un tie necieš nevienu, kas tuvojas, vai tas būtu cilvēks vai dzīvnieks. Nevar arī peldēties pārāk tuvu šādam „lauvu" baram.

Darvins picas nedēļas Galapagos salās pētīja visu iespējamo: ģeoloģiju, putnus, augus, insektus, glemežus, rāpuļus, jūras dzīvo radību, savācot lielu daudzumu paraugu. Studējot savāktos paraugus, viņš izveidoja atziņas par sugas attīstību: gadu tecējumā dzīvības formas mainās. Tas notiek vēl tagad, galvenokārt dabiskas izlases procesā. Pastāv stiprākais un spējīgākais.

Pēc piecām salās pavadītām dienām atgriežamies lidmašīnā uz cietzemes, pazīstamā pasaulē. Dzīvnieki atkal no mums bēg, putnus var redzēt tik iztālēm. Ceļojums pa aizvēsturisko pasauli beidzies.

E. Akerbergs

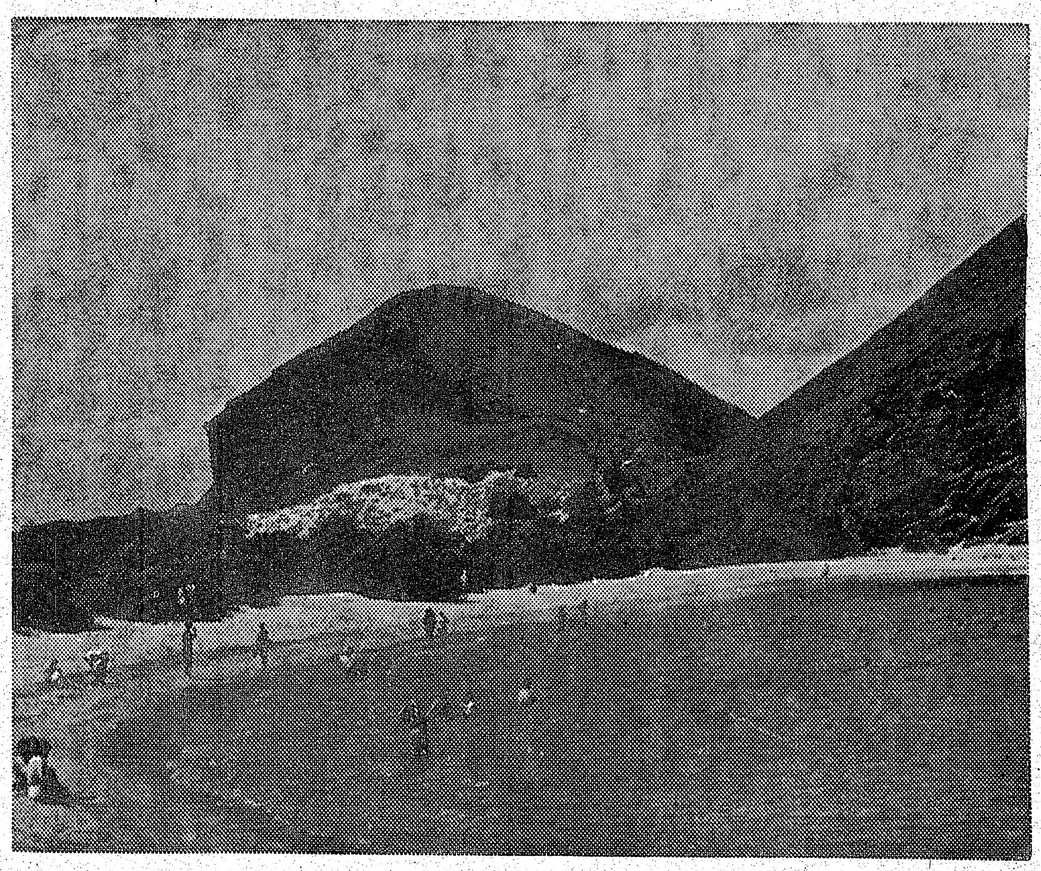

Peldētāji Bartolomeja salas līcī

Ģenerālis pie gūsta biedriem

VIKTORA IRBES ATMIŅU TĒLOJUMS PAR SENAJĀM GŪSTA DIENĀM

Kādā siltā jūlija pēcpusdienā pēc Otra pasaules kara beigām gūstekņu nometnē virsnieku vietnieks Ģirts ieskrēja latviešu barakā: „Ģenerālis Bangerskis vakar ievests nometnē", viņš vēstīja abiem pārējiem barakā — kaprālim Intam un Vilim. „Iesim ģenerāli apciemot," viņš aicināja.

„Es pie viņa neiešu," bija kaprāļa Viļa atbilde. „Viņš bija tas, kas mūs iegrūda nelaimē Krievijā, un viņa dēļ cīnījāmies Prūsijā. Viņa dēļ mana ģimene izjukusi."

„Paklau, Vili, viņš mēģināja latviešu jaunekļus dabūt laukā no elles, kur vācieši bija Leģionu iedzinuši. Ar viņu tagad varam justies drošāki, varbūt ātrāk tiksim brīvībā," mierināja otrs.

„Vai nu tiksim brīvībā?" Ints prātoja. „Varbūt ātrāk nosūtīs uz dzimteni pie vaņkām."

Latviešu leģiona ģenerālinspektors ģenerālis Rudolfs Bangerskis bija novietots virsnieku barakā Sandbosteles gūstekņu nometnē kopā ar dažiem vācu virsniekiem. Vai nu vācieši bija jutuši cieņību pret augsto dienesta pakāpi, vai arī pret cienījamo ģenerāļa vecumu, bet likās, ka Bangerskis dabūjis labāko guļas vietu. Viņš laikam bija dzirdējis, ka kāds no latviešu zēniem vācu virsniekam pie durvīm prasījis, kur atrodoties ģenerālis Bangerskis, jo no kāda barakas stūŗa atskanēja ģenerāļa balss: „Latviešu zēni, nāciet tikai te, esmu te nometināts."

Sākumā sarunas negribēja veikties. Tad ģenerālis nopūtās un sāka stāstīt:

„Mēģināju kārtot leģionāru un visu pārējo latviešu bēgļu lietas. Mums ir daudz komiteju un daudz darbinieku, kas dažreiz darbus dara paši pēc savas ierosmes. Latviešu lietas kārtojot, biju aizbraucis uz Goslaru un apmetos viesnīcā. Kādā pēcpusdienā pie viesnīcas piebrauca auto un mani aicināja braukt līdz. Nonācu Goslaras cietumā, bet pēc tam pārsūtīja uz Braunšveigu, pēc tam pa dažādām gūstekņu nometnēm, un tagad esmu šeit Sandbostelē. Mani moka išiass, bet šeit jāiztiek katram ar to, kas līdz. Man gandrīz nav nekādu mantu, jāguļ uz dēļiem un jāsedzas ar to, kas katram ir."

Abi latviešu karavīri klusēja, viņi jutās neērti, ka nevar ģenerālim palīdzēt. Kad instruktori gatavojās iet atpakaļ uz savu baraku, ģenerālis aicināja viņu atkal apmeklēt.

Izejot no virsnieku barakas, viens no instruktoriem teica: „Vēroju, ka arī ģenerāļiem pienākuši grūti laiki. Vai ievēroji Bangerska uzvalku. Likās, ka tas šūts kādam citam, tik liels tas izskatījās."

„Jā," domīgi atbildēja otrs, „Man liekas, ka viņam pēdējā laikā nav labi klājies. Visu jau viņš mums nestāstīja, ko zināja, un varbūt daļu arī nedrīkstēja stāstīt. Ģenerālim nebija gandrīz nekādu mantu. Kā būtu, ja mēs aizietu uz latviešu baraku un tur aprunātos, varbūt ka varam tur sameklēt kādas mantiņas."

Instruktori sameklēja latviešu barakas virsseržantu, kam plāns patika. Viņš sapulcināja barakas latviešu iemītniekus:

„Veči, mūsu nometnē kopš vakardienas atrodas ģenerālinspektors Bangerskis. Viņš ievests no Goslaras bez kādām mantiņām. Ja kāds var kaut ko pieciest, tas var kādu no savām mantām nodot ģenerālim. Un tagad, marš, pārmeklēt savas lizdas!"

Iebildumu nebija, leģionāri izklīda pa baraku. Tie nāca atkal atpakaļ, un vienam nu bija lieka stikla krūzīte, otram maza sega, trešajam balta bļodiņa.

„Mēs varētu pieciest vienu galdiņu un krēslu mazajā telpā, tos arī varētu nodot ģenerālim," noteica virsseržants. Garām gāja kāds kareivis, ko virsseržants apstādināja: „Sameklē un paplūc dažas puķes, ieliec skārda bundžā un pasniegsim ģenerālim." Savāktās mantas nogādāja ģenerālim.

Kad abi sūtņi atgriezās, tie teica: „Ģenerālis bija aizkustināts līdz asarām."

Kādu laiku latviešu karavīri ģenerāli Bangerski neredzēja, viņš bija ievietots nometnes slimnīcā. Arī nometnē radās pārmaiņas. Kādu dienu pienāca angļu rīkojums turpmāk pie gūstekņu vārdiem pievienot arī numurus. Varbūt angļu mēlēm nebija viegli izrunāt neparastos vārdus. Katrā barakā bija simts vīru, un saraksti jau agrāk bija izgatavoti alfabēta kārtībā ar kārtas numuriem. Tagad tikai katram numuram piekarināja barakas numuru, priekšpusē nometnes numuru, un nu iznāca ievērojams sešzīmju skaitlis. Špīss holandietis Irps dabūja aiz sava vārda divas nulles, jo sarakstā bija atzīmēts par barakas vadītāju.

„Tomiji ar savu mīksto angļu mēli nespēj izrunāt pareizrakstību, tāpēc drošāk mainīt pret numuriem," Ints izskaidroja jaunās pārmaiņas. „Vai kāds var saprast viņu vārdu izrunu, kad mēģina izrunāt uzvārdus. It kā nemaz nebūtu mācījušies lasīt."

„Katrai valodai sava īpatnība, nav ko smieties, ja viņi uzvārdus izrunā citādi," kāds iebilda.

„Ko tu aizstāvi uzvarētājus," sarunā piedalījās arī Vilis. „Varbūt tu gribi viņiem piesmērēties? Vai neredzi, ka numuri ir tikai ievadījums ilgstošam gūstam. Numurus nedalītu, ja gribētu laist mājās."

„Pareizi, Vili", iesaucās Ints, „tu esi iekļuvis kaŗa noziedznieku nometnē, izkļūt varēsi, kad būsi nolicis ķelli. Varbūt brīvībā palaidīs tikai tad, kad tev būs sirmi mati, un kad tu savai sievai arī vairs nederēsi. Labāk uztaisi testamentu un novēli savus loriņus kādam no puikām."

Bet Vilis atkal kļuva dusmīgs: „Paklausaities, vai reiz beigsit muļķoties," un viņš abiem pārējiem leģionāriem uzgrieza muguru.

Pēc numurēšanas notika atkal citas pārmaiņas gūstekņu ikdienā. Angļi bija sākuši noskaidrot, kādi zaķi sanākuši nometnē vai kādas peles noķertas krātiņā un sākuši skaidrot ne vien personīgas dabas jautājumus, aicinot gūstekņus uz sarunām, bet arī, kā katrs nokļuvis karotāju pulkā. No 37. barakas pirmos uz iztaujāšanu izsauca abus austriešu tankistus vīnieti Stenglu un grācieti Kempu. Arī viņus uzskatīja par ārzemniekiem, kam bez izvēles bijis jāpadodas uzvarētāju pavēlēm. Kad abi pēc dažām stundām atgriezās no pratināšanas, lielākā daļa barakas iemītnieku vēlējās zināt, kas prasīts un kā veicies. Bet abi austrieši tikai apliecināja, ka nekas vairāk par personīgas dabas jautājumiem neesot prasīts.

Kādu vakaru holandietis Irps paziņoja Intam, lai nākamajā rītā viņš būtu to pulkā, kam pie dzeloņžoga vārtiem jāgaida angļu sardzes ierašanās, lai dotos uz iztaujājamo baraku.

„Tavs grēku mērs, Int, lielāks nekā citiem, tāpēc tev pirmajam jāiet uz šķīstīšanos," Vilis ierunājās. „Mūs, mazos gariņus, vēl liek mierā."

„Mans noziegums ir lielāks laikam tikai tāpēc, ka man uzvārds sākas ar sākuma burtu, un līdz ar to arī mans gūstekņa numurs ir mazāks nekā tavs, Vili," Ints mēģināja iebilst, bet varēja manīt, ka viņa parastā bravūra zudusi. „Nu redzēs, kādos noziegumos viņi mani apsūdzēs."

Bet cietā koka guļas lāviņa laikam Intam šai naktī bija kļuvusi vēl cietāka. Nakti viņš grozījās no vieniem sāniem uz otriem, nevarēdams aizmigt. No rīta viens no pirmajiem skrēja uz mazgātuvi. Ints devās uz pulcēšanās vietu pusstundu pirms noteiktā laika, bet tur jau gaidīja krietns pulciņš bijušo karotāju. Ieradās četri angļu karavīri, kas pēc vārdiem un numuriem pārbaudīja gūstekņus. Gaidītājus nostādīja rindā. Divi angļi gājiena priekšgalā, divi beigās ar šautenēm rokās palīdzēja gūstekņiem atrast pareizo ceļu pie pratinātājiem.

Jāgaida bija lielā uzgaidāmā telpā, un katra paša ziņā bija atstāts gaidīšanas veids: varēja sēdēt uz grīdas, staigāt pa lielo telpu vai atspiesties ar plecu pret sienu. Laiku pa laikam blakustelpas durvīs parādījās kāds angļu karavīrs un izsauca numuru un vārdu. Izsauktajam tad bija jāseko aiz durvīm.

Pienāca arī Inta kārta sekot angļim aiz nākamās istabas durvīm. Telpā bija četri galdi, aiz kuriem sēdēja vīri angļu armijas tērpā. Arī iztaujājamam bija krēsls, un anglis Intam māja atsēsties. Sākumā anglis vēlējās zināt vārdu, dzimšanas datus, kādās skolās mācījies. Uz galda atradās aktu vāki ar Inta papīriem. Anglis šķirstīja viņa karavīra grāmatiņu —

(Nobeigums sekos)

Malnavieši, sasauksimies!

1977. gadā no 12. — 14. augustam Gaŗezerā, Dziesmu dienās malnavieši salasīsies no maliņu maliņām. Par uzturēšanos pašiem jāgādā.

Informāciju sniedz Vera Vilciņa, dz. Ozoliņa — 1628 N. 49th Str., Milwaukee, Wis. 53208.

Pēc š. g. 6. augusta V. Vilciņas adrese būs: Echo Resort Three Rivers, Rt. 3, P.O. Box 154; Mich. 49093. „Atbalsīs" — tel. (1-616) 244-5141. Gaŗezerā.

Malnaviete Anna Velika

Lieltoronto internacionālā Karavāna beigusies, izskan pēdējie aplausi. Dažādo paviljonu pārstāvju vidū redzama arī „Miss Rīga" — Aija Fogele (aizmugurē ar latvisko vainadziņu galvā). Priekšā, pirmais no labās — Rīgas paviljona galva Andris Kaļiņš citu paviljonu galvu vidū talāros.
Foto: Aleksandrs Kalniņš

Sēsim patiesības sēklu

(Turpinājums no 2. lp.)

gu latviešu sanāca kopā un lepnēma Rīgu. Radās gars, kas izraisīja svarīgāko notikumu latviešu tautas vēsturē šinī gadsimtā — savas valsts nodibināšanu.

Šodien Latvija ir okupēta un tauta nebrīvībā. Vai tautas gars var palikt dzīvs un izturēt vēl nekad nepiedzīvotos garīgās nebrīvības un kontroles apstākļos? Tas var, ja katrs latvietis, par spīti ārējiem apstākļiem, pats sevī uztur gara brīvību. Bet gars ilgu laiku ieslēgts sevī var sākt nīkuļot. Tas grib izteikt savas domas un izjūtas; tas grib atrast domu biedrus un izmainīties domām. Gars — varam to saukt par intellektu, apziņu, ticību, pārliecību — grib brīvību, un tas grib augt, uzņemot jaunas vērtības un radot jaunus darbus. Tā ir dienišķā vajadzība katram domājošam cilvēkam. Gars grib būt patiess un pateikt literātūrā, mākslā, zinātnē, kultūrā un jebkurā darbā savas īstās domas, izjūtas, patiku un nepatiku.

Bet brīvs gars un domājošs cilvēks, kas grib radīt un strādāt pēc savas labākās apziņas, ir vislielākais drauds padomju režīmam. Tāpēc katru radošu cilvēku kontrolē, mēģina ielikt dogmatiskā Prokrusta gultā. Par paklausību dod atalgojumu un par nepaklausību soda. Tā ir mūsu tautas traģiskā konflikta situācija — griba dzīvot un radīt brīvi, kam pretim stāv padomju režīma ierobežojumi, draudi un sodi.

Šī situācija rada tautā iekšēju konfliktu kā Latvijā, tā arī brīvajā pasaulē. Radošais latvietis okupētajā Latvijā grib dzīvot, bet viņam ir jādzīvo ar meliem un māņiem. Tas grib dot tautai jaunas kultūras vērtības, bet kā lai pasaka tautai, kas ir īsts un kas ir neīsts šajā dzīvumā. Šāda situācija ir morāli graujoša, tā ir jāpārvar un jāizbeidz. Padomju sistēma, kas balstās uz māņiem, ir vāja un laika gājumā savos pamatos ir jau satrunējusi. No gāšanās režīmam tā katru dienu jāstutē ar draudiem un labākas dzīves solījumiem. Padomju režīms, kā to cer katrs režīms, grib savas varas turpinājumu. Tā atbalstītāji saņem privilēģijas un mantiskus labumus, nemaz neatskārstot, ka brīvā sistēmā viņu spējām dzīves standarts būtu daudz augstāks nekā to dod piederība pie padomju privilēģētās šķiras. Bet ar pieredzi šī izpratne sāk pieaugt arī režīma atbalstītājos. Padomju režīms, pazaudējis kaut tikai dažas no savām māņu stutēm, sāks grīļoties un gāzīsies ļoti strauji. Tas neizbēgami notiks un, uz pasaules šodienas straujām pārmaiņām un attīstībām skatoties, tas var sākt notikt tuvākajos gados.

Lai tas notiktu pēc iespējas ātrāk, teiksim šeit brīvajā pasaulē visur un vienmēr patiesību par apstākļiem okupētajā Latvijā, kā mēs to zinām un redzam, un aicināsim citus darīt to pašu. Ja patiesību par padomju režīmu Latvijā teiks tikai daži cilvēki, viņi kļūs par upuriem. Ja teicēju kļūs aizvien vairāk un vairāk, tad padomju vara sabruks un patiesības un gara brīvības spēki uzvarēs. Sēsim patiesības sēklu savā vidū un visur, kur mēs ejam, arī šodienas Latvijā. Nekļūsim pesimisti, ja mūsu sētās sēklas nerada acumirkļa pārvērtības. Brīvības sēklas ir ļoti izturīgas, tās pārdzīvo visbargāko politisko klimatu, lai, pareizam laikam rodoties, sāktu strauji dīgt.

Kultūra nav politisks temats, bet kultūras brīvība ir politisks jautājums. Gara brīvība ir politisks jautājums. Vai tas, kam kultūras jautājumi tuvi, drīkst atturēties no kultūras brīvības jautājuma? Protams, nē!

Šodienas pasaule mostas ar brīvības jautājumu uzmanības degpunktā. Rakstīti un pateikti vārdi ir politiskie līdzekļi kultūras, gara un visu cilvēku brīvību sasniegšanai. Tiem ir lielāks potenciāls spēks nekā visiem militāriem ieročiem kopā. Tie ir mūsu līdzekļi — vērst pasaules uzmanību uz Latviju, latviešu tautas nebrīvību un tās centieniem kļūt par brīvu tautu Latvijā citu pasaules brīvu tautu vidū. Lai latviešu tautas cerības un centieni aug plašumā mūsu dzimtajā zemē un visur, kur dzīvo šodien latvieši, jo pasaules notikumu attīstība rāda, ka tie ir reālizējami vēl mūsu laikā.

Dziesmu svētkos sadosimies rokās no tuvienes un tālienes mīlestībā uz savu tautu un zemi. Tie ir atdzimšanas spēki, kuŗos piedzīvojam sava kopīga gara pagātni un tagadni un paņemam līdz sapni par brīvu un skaistu Latviju nākotnē. Lai tas ir sapnis, kas nedod mums mieru dzīvot bez darba un cīņas par Latviju."

Savdabīgu grāmatnieka atceroties

Vaverlī, Aijovas pavalstī ASV, nesen mira apgāda Latvju Grāmata īpašnieks Eduards Dobelis, piedzīvodams tikai 61 gadu. Cik populārs šis grāmatnieks bija pirms savas nāves, tik skopi viņu pieminēja pēc aiziešanas no šīs pasaules. Viņš mira 1. aprīlī pēc divu nedēļu noslimošanas Vaterlū slimnīcā, apbedīts 21. aprīlī Vaverlī pilsētas Sv. Paula draudzes luterāņu kapsētā. Vairāk nekā 200 vietējo amerikāņu atsūtījuši naudu un līdzjutības apliecinājumus bēdu piemeklētajai ģimenei — dzīvesbiedrei Metai, vecākai meitai Silvijai ar mazdēlu dzimtenē, Vācijā dzimušai meitai Gundegai, kas strādā kādā uzņēmumā Milvokos, kā arī ASV dzimušajam dēlam Edmundam, kas pabeidzis kolledžu un strādā par skolotāju amerikāņu skolās.

Grāmatnieks Eduards Dobelis savā darba istabā īsi pirms savas nāves.

Eduards Dobelis bija savdabīgs trimdas grāmatnieku vidū. Autori sūdzējās, ka tas neievēro viņu tiesības, „labo" izdodamos darbus, pierakstīdams arī pats kaut ko klāt, kas liktos iederīgi. Daļa autoru tāpēc Ed. Dobeli ignorēja, dažas grāmatnīcas atteicās pat izplatīt viņa grāmatas. Apgāds Latvju Grāmata tomēr ieies latviešu trimdas vēsturē kā vairāku lielu, mums nepieciešamu darbu izdevējs. Lai miņam tikai Latviešu tautas teikas un pasakas, kas iznāca 15 sējumos ar prof. Dr. Biezā zinātnisko rādītāju angļu valodā, tad Blaumaņa kopotie raksti un lugas atsevišķā sējumā, Aspazijas raksti — dzeja, lugas un autobiografiskais darbs Zilā debess, Latviskie baltie un krāsainie raksti divos sējumos, mīlestības stāstu un noveļu izlase — Dzintara gredzens, Latviešu valodas sinonimu vārdnīca, pārspiests no okupētās Latvijas uzdevuma u.c.

Dobelis izdeva arī dažas monografijas par mākslu un māksliniekiem: Jāni Rozentālu, Zigismundu Vidbergu, Latviešu baletu. Šie izdevumi pārspiesti, jo savā laikā izdoti Latvijā, vai arī nesen, kā monografija par gleznotāju Rozentālu. Jaundarbu izdevumā minami Vēsture dzejās (4 grāmatas), Antona Rupaiņa romāns Māra mostas (3 grāmatas), J. Jaunsudrabiņa Zaļās grāmatas otrs iespiedums, Oļģerta Liepiņa romāni — Stirnas pār kalniem un Gustavs Vāza trimdā, I. Lesiņas bērnības atmiņu grāmata Ede, Ž. Unama Karogs vējā, O. Akmentiņa Vidzemes auna zīmē u.c. Dobelis pārspiedis arī dažus tulkojumus, arī Šekspīra rakstus no Latvijas uzdevuma, gan tikai iznācis viens sējums. Dažus darbus Dobelis izdeva angļu valodā.

Eduards Dobelis bija sava veida nerimtīgs cīnītājs, nebaidoties lietot pat asus vārdus un draudus. Vēl viņa dzīves pēdējā mēnesī—februārī šī kontinenta jaunatnes AKKA 5. numurā bija ievietota Ed. Dobeļa vēstules kopija, kuŗa bija adresēta CBS televīzijas raidītājam Ņujorkā, protestējot pret „žīdu komūnistu pagrīdes konspirāciju,', apvainojot latviešus kaŗa noziegumos. Vēstulē piezīmēts, ka tādas pašas vēstules nosūtītas arī Aijovas republikānim Čarlijam Groslejam, senātoram Džonam Kalveram, Henrijam Kisingeram, iepriekšējam ASV prezidentam Džeraldam Fordam un tagadējam Džimijam Kārteram un „tūkstošiem citiem ASV, Kanadā, Rietumeiropā un Austrālijā, tāpat arabu zemju vēstniecībām Vašingtonā un arabu valstīm.

Ed. Dobelis savā vēstulē apgaismojis Baigo gadu Latvijā, 14. jūnija deportācijas, nogalinātos, kas samesti masu kapos Juglā, Biķerniekos, Litenē un citur, kā arī žīdu komūnistu līdzdarbību NKVD, kuŗas priekšnieks Latvijā bija Šustins, kas parakstījis deportācijas un slepkavības pavēles. Minēdams skaitļus par Baigajā gadā izsūtītiem un nogalinātiem latviešiem, Ed. Dobelis „60 Minutes, CBS TV—News" raidījuma vadītājam Maikam Volesam savā vēstulē minējis, ka viņš neuzdrošināsies to nolasīt savā 60 minūšu raidījumā, nedz arī vēstules sūtītāju intervēt, bet „man ir labas iespējas to darīt bez jums", jo: „Lūk, es esmu latviešu grāmatu izdevējs, tūkstošiem manu grāmatu atkārtotos izdevumos izplatās visā valstīs, gan starp privātiem lasītājiem, gan publiskajās un universitāšu bibliotēkās šeit un ārzemēs. Pārbaudiet ikvienu bibliotēku Ņujorkā! Es esmu lepns uz savu darbu, ko esmu jau veicis un to veikšu arī turpmāk — manas dzimtenes, mājas un, manas ģimenes labā, kas nozīmē arī Amerikas labā."

Eduards Dobelis tagad apklusis uz mūžu, savdabīgs, nopulgots, brīžiem arī atzīts. Vai viņa darbu kāds turpinās? Viņa apgāda vārds tomēr saglabāsies izdotajās grāmatās.

Šīs atskats tomēr būtu nepilnīgs, ja neminētu īsumā arī dažus Ed. Dobeļa biografiskos datus. Dzimis 1915.g. 11. jūnijā Liepājas apriņķa Dunikas pagasta Strungu mājās, tikai 1 klm no Lietuvas robežas. Tēvs jau agri miris meža darbos Bermontā laikā, dēls uzaudzis mātes gādībā. 1940.g. 30. novembrī Liepājas Annas draudzes mācītājs V. Sanders Ed. Dobeli salaulājis ar Metu Palapu. Kad 1944.g. jūlija beigās Jelgavā ielauzās krievi, aiz frontes palikusi viņa vienu gadu vecā meitiņa Silvija pie savas vecmāmuļas. Abas 1949.g. sākumā deportētas uz Sibiriju un atgriezušās Latvijā tikai Chruščova varas laikā. Dobelis ar ģimeni iecelojis ASV 1949. gadā, apmetoties Vaterlī pilsētiņā, kas bija arī nelaiķa pēdējā dzīves vieta. Kā pirmo grāmatu viņš izdeva Jāņa Klīdzēja Grēks uz pusēm, kas iesniesta Libekā, jo tad vēl pašam sava apgāda nebija.

Ed. Dobeļa veikums mūsu grāmatniecībā jau minēts šī raksta sākumā. Lai vieglas svešas zemes smiltis apklusušajam grāmatniekam!

R. DUNIKS

(38. turpinājums

Labdienu nepadevis, kā šeit jau parasts, Ceriņš tūliņ nostājās Stefānijas portreta priekšā un rūpīgi pētīja savu darbu, ko aizvien mēdza darīt, kad iegāja kādā latviešu mājā, kur bija kāda no viņa gleznām. Mākslinieks savus gara bērnus mīlēja. Viņš bija kā ražīga kaķene, kas bērnus gan bieži dzemdēja, bet neatcerējās, kas kuro reizi tos pievācis. Visi darbi bija aizgājuši par pliku paldies vai kādu stiprāku lāsi.

„Ko stāvi kā pie svētbildes, nāc, nomērī uz krēsla savu bikšu dibenu," Kalums labsirdīgi pazobojās. Stefānijas attēls viņam jau bija sabeidzis nervus. Ja tas vēl ilgi karāsies pie sienas, nervi drīz būs čupā! Vajadzēja satikt pašu oriģinālu, kaut vai tikai pārmainīt dažus vārdus, tāpēc Kalums bija visai iepriecināts, ka Ceriņu jau tūliņ mudināja doties uz Žirbinska māju, kur viņu gaidīja darbs. Ja to vēl tīši pastiepa garumā, poļa mājā varēja nokasīties lielu laiku, jo Stefānija ar pacienāšanu nebija skopa, par ko mākslinieks jau bija pārliecinājies viņas portretu gleznojot.

No autobusa piestātnes, kas, liekas bija arī gala punkts, jo Ceriņš un Kalums šeit bija palikuši tikai divi vien, vēl bija ejams labs gabals kājām. Kad Stefānija pirmo reizi veda Kalumu savā mašīnā uz Žirbinska māju, ceļš likās ļoti iss. Tagad caur parku bija jāsoļo laba pusstunda.

Žirbinska māju apēnoja lieli koki, kuŗos bija paslēpušās citas tādas pašas mājas lielā attālumā viena no otras. Uz ielām šeit neredzēja neviena gājēja. Tikai pa retam kāda spoža mašīna paslīdēja garām un nozuda ielas līkumā. Stūres ratu grozīja kāda balti cimdota roka, vai pie tā sēdēja tukls vīrs ar resnu Havaņas cigāru mutē. Otro pasaules karu tie bija sākuši drusku apjēgt, kad dažus gadus vēlāk no Eiropas sāka ierasties dzimteni zaudējušie bēgļi, bet viņu stāsti nikās tik neticami un nesaprotami, ka drīzāk tos uzskatīja par dēkainiem laimes meklētājiem vai neizdibināmiem dīvainuļiem.

Kalums atminējās vecā Prieduļa stāstu, ka iecelošanas sākuma gados te daudzas latvietes bija pelnījušas savus pirmos dolarus par māju aptīrītājām un kalponēm. Arī dzejniece Lūcija Vāvere bija strādājusi kādā no šādām mājām, lai izkalpotu savu līguma gadu. No tā daži mēneši tomēr bija pietrūkuši, jo kundze nevarējusi paciest, ka dzejniece savās izejamās dienās pat nekaunējās nokrāsot nagus un lūpas un, pārsviedusi pār savu zilās angļu drānas kostīmu lapsas ādu ar divām astēm, spītīgi sakniebtām lūpām devusies uz pilsētu kā liela dāma. Tai nebija patikuši arī daudzie Lūcijas viesi, kas darba laikā bieži zvanīja pie mājas parādes durvīm un lauzītā vai dažs pat gluži labā angļu valodā prasīja pēc viņas kalpones. Šie Eiropas klaidoņi nekautrējās pat stāstīt, ka esot diplomēti inženieŗi, juristi, tautsaimnieki un tmlīdzīgi augsti mācīti vīri un sievas. Nebija jābrīnās, ka karš Eiropā daudziem sagrozījis prātus, ka dažs no tiem varēja pat būt bīstams. Lūcijai darbs bija jāizbeidz, jo trakie to sāka apsēst arvien vairāk.

„Man šis rajons labi pazīstams, jo vairākiem bagātiem latviešiem šeit esmu gatavojis sienas gleznojumus," Ceriņš pēkšņi ieminējās, pārtraukdams Kalума kavēšanos Prieduļa atmiņās.

„Vai te tagad dzīvo arī kādi latvieši?" Kalums interesējās.

„Vairāki: inženieris Margods Rājums, kāds latviešu ārsts, rūpnieks un vēl daži citi," mākslinieks visus zināja nosaukt vārdā.

„Tu šeit esi pirmo reizi?" viņš pēc brīža iejautājās.

„Pirmo gan," Kalums noņurdēja, apzinādamies, ka runā saltus melus, jo Žirbinska mājā Stefānija to jau reiz bija atvedusi un iebāzusi vannā.

„...un tanī mājā es kādreiz apgriezu dzīvžogu. Tā bija mana pirmā darba vieta," Ceriņš atminējās... „un tajā dzīvoja Latvijas goda konsuls, jau kopš mūsu valsts neatkarības laika, tagad miris," mākslinieks rādīja uz kādu citu māju, kuŗas platais kamīna skurstenis bija redzams starp kokiem. „Tur arī reiz biju."

„Biji pie konsula pieņemšanā?" Kalums interesējās.

„Tā gan rakstīju saviem Eiropas draugiem, bet patiesībā mazgāju konsula virtuvē traukus. Tovakar viņam bija viesības un mājā daudz viesu. Toreizējais Latviešu biedrības priekšnieks aizsūtīja. Domāju, ka patiesi būšu konsula viesis, bet man iedeva plastikas priekšautu un ieveda virtuvē," Ceriņš atminējās savas pirmās gaitas svešajā zemē. Konsuls pratis pateikt latviski „Labdien!" un „Sveiki!" Tas bijis arī viss, ko vecais angļu biznesmenis zinājis latviski. Ceriņš pratis traukus nomazgāt arī bez angļu valodas zināšanas, sasitis tikai vienu kafijas krūzīti. Namamāte gan vaimanājusi, ka nu visa angļu servīze izpostīta, bet desmit dolaru pirmajam atbalstam iedevusi, vairāk nekā tagad skopais Žirbinskis.

Pie masīvajām Žirbinska mājas priekšdurvīm Ceriņš nospieda zvana pogu. Iekšā noskanēja kaut kas līdzīgi Parīzes Dievmātes katedrāles zvaniem, kas vēl skanēja, kad Stefānija jau stāvēja durvīs. Ieraudzījusi Kalumu, viņa uz brīdi samulsa. Žirbinskis bija sievai teicis, ka Ceriņam būs arī palīgs, bet neminējis — kas. Arī Kalums neveikli samiņājās. Stefānija aicināja abus virtuvē un atnesa aizsāktu Žirbinska pudeli, kuŗu uzlika uz virtuves galda un, uzaicinājusi abus darbiniekus apsēsties, atstāja tos vienus.

„Nu ir tāpat kā pie Latvijas goda konsula, mums tikai nebūs jāmazgā trauki," Ceriņš tūliņ satvēra pudeli ar spožu, noskrūvējamu korķi un lielā labsajūtā devīgi piepildija abas glāzes, pielēja atšķaidītāju un apmaisīja skanošos ledus kubikus.

Kalums šinī brīdī apskauda Ceriņu, kas tagad tiešām jutās kā septītās debesīs, kur eņģeļi sākuši pūst visas bazūnes. Arī viņam pēc neveiksmīgā ievada šinī pašā mājā šāda debess bija pavērusies Pastalnieka vasarnīcā pie ezera, bet tagad tā bija sagriezusies kopā ar zemi un ūdeni nejēdzīgā vētrā. Viņš jutās kā uz kuģa klāja, kas satrakotajā jūrā valstījās un šūpojās.

„Tu nejūties vesels?" Ceriņš norūpējies jautāja.

„Laikam būšu saaukstējies," Kalums izvairīgi atbildēja.

„Izdzersim šo pudeli, tad ej kaut kur nosnausties, es pa to laiku sagatavošu krāsas, lai rīt varētu sākt darbu," mākslinieks pamācīja.

„Jā, tā būs labāk, iziešu tepat dārzā svaigā gaisā," Kalums teica, kad pudelē vēl bija atlikušas dažas unces. „Tās tu pabeidz viens"...

Kalums atlaidās Žirbinska dārzā zem kāda platlapaina koka. Sajūta tiešām nebija laba. Sirds smagi strādāja, deniņos juta spiedienu, piere bija auksta un mitra. Viņš aizvēra acis un centās nekā nedomāt. Stefānija bija apsēdusies cieši blakus un turēja savu silto roku uz viņa aukstās pieres. Kalums negribēja atvērt acis, lai illūzija pēkšņi nepagaistu.

(Turpinājums sekos)

Edvarts Tūters

SONETS

Nu esi sveicināta
mana Vidzeme!
Žogžogus pārvarējis nāku
es pie tevis,
Tev nesdams labdienas no
draugiem un no sevis —
No visiem, visiem tiem,
kam tu vēl mīļule.

Bet tie, kas aizvesti prom
vergot pazemē,
Un kam pat cerību šis laiks
vairs nebij devis, —
Tai skumjā stundā kad tos
apkampa jau velis,
Par tevi aizlūdza vēl —
mīļā tēvzeme.

Šo vēsti pavēstīt jums,
kas vēl esat dzīvi,
Ir svēts man pienākums un to
es saku jums:
Neviens lai neaizmirstam
sargāt tautas brīvi!

Kopš mūžības tā bijis un
tas jāzin mums:
Kas aizmirst zobenu vai
arklu savu, —
Ir velti cerēt tam gūt
uzvaru un slavu!

Austra Balode

MIRĀŽA

Kad tevīm sārtu rožu klēpi
Sniedz mīlā aizsapņojies pāžs,
Tev acīs, kuŗās ilgas slēpi,
Atviz spožs laimes miriāžs.

Tu sārtos ziedus glāsti klusi,
Prieks lepnās lūpas smaidā liec,
Tu staigā tiksmē noreibusi,
Un skumju kausu neaiztiec.

Tu slīdi gaišā gaismas lokā,
Kur ēnu pāršalc saules prieks,
Tu ej ar sapni roku rokā,
Un sirds ir prāta valdinieks.

Vīst rozes zieds, gaist
smarža kaira,
Un tālu laimes atspulgs māj —
Sirds skumju kausu neatvaira,
Un priekam vietas neatstāj...

Alma Richtere

GRĒKU VĒRMELES

Kas īslaicīgu baudu tvīkst,
Tas īstu mīlestību nepazīst.
Tam skūpsts ir paradums,
Un tāls ir mīlas svētums.

Tas lētos maldu glāstos reibst,
Tam grēka ābolā tīk kost...
Par salda grēka īso mirkli
Pats samin savu dvēseli.

Bet saprāts reizi modīsies,
Un grēka saldums mainīsies...
Kā rūgtas vērmeles kļūs
saldais grēks
Uz sirdsapziņas gulsies
maldu rēgs...

Valentīne Hermane

CIK VĒL, ILGI?

Senču zeme, mana zeme,
Latvju tautai atņemtā,
Vai tā tagad mazāk mīļa
Svešas varas verdzībā?

Nē! Ik pēda dzimtās zemes
Kļuva svēta apsedzot
Tos, kas sevi upurēja
Tēvu zemi aizstāvot.

Seno vaidelošu teikās
Domas meklē atbildi:
Vai mums jāgaida vēl ilgi,
Lai mēs redzam atkal brīvu
Latvju zemē latvju cilti?!

Māc. P. Nesau

Jēzus

Jēzus popul
bības sākumā
jas apgabalā
Marka ev. 1,2
slava izgāja
Galilejas apkā
bija iegriezies
dā namā, tad
jās, tā ka ti
durvīm nebija
Liels ļaužu p
sekojis Viņam
gājis. Marka
sām: „Bet Jē
viem mācekļi
liels ļaužu p
Viņam gāja l
viem mācekļi

JA T

Ja ti
tu D
Viņs
Tu z
kamē
tu at
Viņš
un vi
pats
Ja na
Viņš
ja sa
tu ne
Dievs
kas

Ja ti
tu ce
Tu s
tai b
uz k
un,
tu dz
Un j
uz to
zem
tu to
jo zi
nevie

Ja ti
tu el
kaut
tu ne
Tu p
Jo ta
dot g
Tu z
no p
Gan
Viņš
Ja ar
no u
un t
tu to
un se
tu sa
ne la
jo zi
un a

RELIĢISKĀ DZĪVE

Māc. P. Nesaule

Jēzus evaņģelija cilvēku skatījumā

Jēzus populāritāte Viņa darbības sākumā — īpaši Galilejas apgabalā — ir ļoti liela. Marka ev. 1,28 lasām: „...Viņa slava izgāja visapkārt pa visu Galilejas apkārtni". Kad Viņš bija iegriezies Kapernaumā kādā namā, tad „daudzi sapulcējās, tā ka tiem ir ārā priekš durvīm nebija vietas" (Mrk.2,2). Liels ļaužu pulks neatlaidīgi sekojis Viņam visur, kur Viņš gājis. Marka ev. 3,7 un 3,9 lasām: „Bet Jēzus aizgāja ar saviem mācekļiem pie jūras, un liels ļaužu pulks no Galilejas Viņam gāja līdz... Un Viņš saviem mācekļiem sacīja, lai tie Viņam apgādātu kādu laivu ļaužu dēļ, ka tie Viņam nespiestos virsū." Kad Jēzus ir iegriezies Sīmaņa Pēteŗa namā, Marks atzīmē: „Un visa pilsēta bija sapulcējusies durvju priekšā" (1,33). Viņam sekojuši ļaudis ne tikai no Galilejas, bet arī no citiem apgabaliem: „Un no Jūdejas un Jeruzālemes, un no Idumejas, un no viņpus Jordānas un no Tīras un Sidonas apkārtnes liels pulks nāca pie Viņa (Mrk. 3,8). Jāņa evaņģelijā atrodas ziņas, ka ļaudis gribējuši Viņu pat par ķēniņu darīt: „Kad nu ļaudis redzēja, kādu zīmi Viņš bija darījis, tie sacīja: Šis tiešām ir tas pravietis, kam jānāk pasaulē. Bet Jēzus, manīdams, ka viņi taisās nākt, lai Viņu ar varu ņemtu un celtu par ķēniņu, viens pats atkal uzkāpa kalnā" (6,14.15). Arī Viņa darbības beigu cēlienā, ceļā uz Jeruzālemi, kur Viņam nācās ciest un tapt nonāvētam, Viņu pavada ļaužu pulki: „Bet ļaudis, kas gāja Viņam priekšā un nopakaļ, kliedza un sauca: Ozianna (burtiski nozīmē: „Ak, palīdzi, Dievs!" — jūdu tauta Jēzus dienās tā sauca, slavēdama Dievu) Dāvida dēlam, slavēts, kas nāk tā Kunga vārdā! Ozianna visaugstākās debesīs! (Mat. 21,9).

No kādām aprindām veidojās šie evaņģelijos minētie ļaužu pulki, kam Jēzus nebija vienaldzīgs? Protams, vairākumā no vienkāršiem, parastiem ļaudīm. Bet to starpā allaž bija arī kādi Jēzus laikā Palestīnā pastāvošo dažādo partiju vai nošķirojumu piederīgie. Vispirms farizeji (farizejs nozīmē „atšķirtais"), kas bija lielākā partija, kurā bija apvienojušies jūdi, kas centās izpildīt visus bauslības un rakstu mācītāju priekšrakstus. Tālāk saduķēji, priesteŗa Sadoka (Cadoka) pēcnācēji, kuŗa vārdā arī šī partija apzīmēta. Tie no tautas tā nenošķīrās kā farizeji. Tie sadarbojās pat ar romiešiem. Viņi ievēroja tikai Mozus dotos bauslības noteikumus un atmeta rakstu mācītāju izstrādātos papildnoteikumus un priekšrakstus. Saduķēji neticēja gariem, eņģeļiem un augšāmcelšanai. Viņu piekritēju skaits bija daudz mazāks nekā farizejiem. Trešā ievērojamākā sekta, kas eksistēja Palestīnā Jēzus laikā, bija esēņi, skaitā ap četri tūkstoši. Tie norobežojās no tautas ar stingri askētisku dzīves veidu. Tie ticēja dvēseles nemirstībai un ļauno mūžīgai sodīšanai. Ir izteiktas domas, ka Jānis Kristītājs piederējis pie esēņu apvienības. Bez iepriekš uzskaitītajiem vēl jāpiemin zēlotu sekta, kas no farizeju partijas atšķīrās tikai ar to, ka turējās pie uzskata, ka Mesijas valdīšana ir jānodibina ar varu. Ir izsacītas domas, ka Jēzus māceklis Jūda Izskariots ir piederējis pie šīs sektas. Vīlies Jēzū, viņš kļuvis par Viņa ienaidnieku un nodevēju. Tautas lielais vairums ar šīm minētajām partijām un nogrupējumiem tomēr nebija saistījies, kaut arī bija daudzi, kas tām simpatizēja, jo sevišķi farizejiem, kuŗi veidoja lielāko un ietekmīgāko partiju jeb grupu.

Varētum jautāt, kas tad bija tas, kas lielo daļu vienkāršo un parasto cilvēku saistīju pie Jēzus? Vispirms, tie Jēzū saskatīja kaut ko lielu, varenu, neparastu, vienreizīgu. Tālāk — neiedomājamu drošsirdīgumu cīņā pret ļaunuma varām, patiesības saskatīšanu un bezbailīgu atklāšanu. No otras puses,

(Turpinājums 18. lp.)

JA TICĒSI

„Jēzus atbildēja un sacīja: Ticiet Dievam." — Marka 11:22.

Ja ticēsi,
tu Dieva balsi dzirdēsi,
Viņs runās un tev atklāsies.
Tu zināsi, —
kamēr vien zvaigznes mirdzēs debess lokā,
tu atradīsies Viņa rokā.
Viņš tevi svētīs simtkārtīgi
un visos tavos gājumos
pats vadīs lēnprātīgi.
Ja nakts pār tevi satumsīs,
Viņš tava gaisma būs;
ja saules versme tavā ceļā līs,
tu nesaļimsi nespēkā,
Dievs būs tavs spēka avots dzīvs,
kas bula laikā neizžūs.

Ja ticēsi,
tu celsies un iesi kā Abrāms reiz gāja.
Tu savu telti apsolītās zemes kalnos celsi,
tai blakus altāri,
uz kuŗa rītos, vakaros degs tavi upuŗi,
un, zvaigznēs lūkojoties,
tu dzīves cīņām spēku smelsi
Un ja tev ilgi nāksies gaidīt
uz to, ko Dievs tev solījis,
zem gadu nastas pats kaut būsi salīcis,
tu tomēr ticēsi pret cerību uz cerību,
jo zināsi — nemūžam Dievs
nevienu nav vēl pievīlis, kas Viņam ticējis.

Ja ticēsi,
tu elku priekšā nezemosies,
kaut visi viņus pielūgtu, —
tu nē!
Tu paliksi pie savas stājas.
Jo tam, kas Dievam tic,
dot godu elkiem nepieklājas.
Tu zini, ka tavs Dievs ir spēcīgs
no posta glābt un pasargāt.
Gan ūdeņos, gan ugunīs
Viņš solījies tev pats būt klāt.
Ja arī Viņš to nedarītu —
no uguns briesmām neizglābtu,
un ūdeņi pār tavu galvu kāptu, —
tu tomēr citus dievus nepielūgsi
un sevi vergu važās neiejūgsi,
tu savam Dievam kalposi,
ne laimi meklēdams, bet mīlestības dzīts,
jo zini tu, ka visos ceļos
un dienās baltās, nebaltās nāk Dievs tev līdz.

— V. Dzelmītis

BAZNICU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cres., Toronto 21, Ont., tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Sv. Jāņa draudzes māc. I. Gaide vasaras mēnešos sastopams baznīcā pirms un pēc dievkalpojumiem, vai citā laikā pēc iepriekšējas sazināšanās. Mācītāja mājas tālrunis 766-5525, Saulainē — 1(705) 424-1118. No 23.jūnija līdz 16. jūlijam mācītājs būs atvaļinājumā, kad vajadzības gadījumā jāsazinās ar draudzes priekšnieku J. Konci, tālr. 741-3378 vai draudzes kanceleju, kur darbiniece A. Konce sastopama otrdienās un ceturtdienās no pl. 12. — 8 vak., izņemot laiku no 20. jūl. līdz 19. augustam, kad kanceleja būs slēgta. Māc. I. Gaidi atvaļinājuma laikā aizstās archibīskaps A. Lūsis — 26. jūlija dievkalpojumā un māc J. Cālītis 10. jūlija dievkalpojumā.

17. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums dievnamā. Māc. I. Gaide

17. jūlijā pl. 10.30 no rīta dievkalpojums Saulainē, vada archibīskaps A. Lūsis.

24 jūlijā pl. 7.30 vak. dievkalpojums dievniemā. Sakarā ar bērnu svētkiem Sidrabenē Saulainē dievkalpojums nenotiks.

28. jūlijā pl, 7.30 ceturtdienas vakara dievkalpojums dievnamā.

Māc: J. Cālītis. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont., M4G 1V5. Tālr. Toronto. Mājā 8 Rolland Road, 482-5743.

Māc. J. Cālītis vasaras mēnešos būs sastopams pēc iepriekšējas sazināšanās. Mācītāja mājas tālr. 482-5743 vai Sidrabenē, tālr. 1-335-2030.

17. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums dievnamā.

24. jūlijā pl. 11 no rīta Sidrabenes nometnes bērnu svētku dievkalpojums.

31. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums dievnamā. Māc. Ā. Čops.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

17. jūlijā pl. 11 no rīta dievkalpojums Tālavā. Piedalīsies viesis prāv. Dr. V. Sanders no Rietumvācijas.

31. jūlijā pl. 11 no rīta dievkalpojums Tālavā.

Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 pēcp. — Bībeles studijas trešdienās pl. 8 vakarā Walmer Road baptistu dievnamā.

Lūgšanas trešdienas vakaros jūnijā, jūlijā un augustā nenotiks. Atsāks atkal septembrī.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 109 Sunnyside Ave., tālr. 533-9456 Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pl. 1 dienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze 18 Victoria Avenue South. Māc. K. Kuškēvics, 213 East 15th Street, Hamilton, Ont. L8A 4G1; tālrunis 385-9838.

Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 7.30 —9.30. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

Jūlijā un augustā dievkalpojumi būs vienu stundu agrāk nekā parasts — pl. 10 no rīta. Dievkalpojumi baznīcā nebūs 17., 24. un 31. jūlijā, kā arī 7. augustā pārbūves darbu un mācītāja atvaļinājuma dēļ. Šinī laikā vajadzības gadījumā sazināties ar dr. priekšnieku V. Dāboliņu, tel. 383-8138.

17. jūlijā dievkalp. nebūs.

MONTREĀLA

Prāv. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trisvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

17. jūlijā pl. 11 no rīta dievkalpojums Tērvetē.

17. jūlijā pl. 7 vak. dievkalpojums.

31. jūlijā pl. 7 vak. dievkalpojums.

14. aug. pl. 11 no rīta Brīvības cīņu piemiņas dienas dievkalkalpojums Ezerkalnos. Māc. E. Lange. Dziesmu lapiņas.

28. augustā pl. 7 vak. dievkalpojums.

11. septembrī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums.

OTAVA

Māc. E. Lange, 384 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudzes Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks Iela.

17. jūlijā pl. 11 no rīta Kapu svētku dievkalpojums „Beechwood" kapsētā 24. sekcijā. Lietainā laikā dievkalpojums baznīcā pl. 7.30 vakarā. Dziesmu lapiņas.

Latviešu misijas radio raidījums
„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"
Nepārtraukti 22. gadagājumā
Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM
No Niagaras WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborogh, Ont. Tālrunis 261-4218

PRIEKA VĒSTS
Kristīgs latviešu radio raidījums
katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS
107.7 un TV 29. staciju
pl. 11.30 no rīta.
Tuvāka informācija,
700 CLUB, CBN FM radio tel. 889-3126.

„Cilvēks nedzīvo no maizes vien, bet no katra vārda, kas iziet no Dieva mutes". Mateja ev. 4—4.

Klausaities latv. radio raidījumu katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja. Vilnis 1270.

Ja esat nodomājuši iegādāties

Jaunu 1977. gada automašīnu,

apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS

CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY II - VEGA

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6.

A. Eglītis - TV RENTALS

161A Roncesvalles Ave., Toronto M6R 2L3

Tel. 537-1401

BROADVIEW DELIKATESU VEIKALS

141 DANFORTH AVE.

Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

PAVASARA **LE 1-7353**

DELIKATEŠU VEIKALS UN KONDITOREJA

261 RONCESVALLES AVE. **Īpašnieks St. ČUKULS**

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19¾ märc. netto

LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ

Biroja laiks — pirmd., otrd., ceturtd. un piektdien no pl. 9.00 — 7.00, sestdienās no pl. 9.00 — 5.00, trešdienās birojs slēgts.

Baltic Exporting Co.

482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.

M6R 2N5 Tālr.: 531-3098.

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. — Arnolds Bērziņš
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA UN NOTĀRS

226-6359
5385 Yonge St. Suite 20,
(Northtown Shopping Plaza)
Willowdale, Ont.

445-5325
72 Northdale Rd.
Willowdale, Ont.

sovereign GENERAL INSURANCE COMPANY
LIFE ASSURANCE COMPANY

PĀRDODAMA VASARNĪCA

100 pēdas uz Muskoka North upes krasta, liels mežs, puķu un sakņu dārzs, ābele un ogu krūmi, pilnīgi mēbelēta, 3 guļamistabas, 30 x 20 pēdu, izolēta koka māja 8 g. veca, ar slēgtu verandu. Zemes platība 1 akrs, 0,8 jūdzes no 11. lielceļa, pie Bracebridge. Laiva, motors, elektr. ūdenspumpis un traktors. Cena $26.000. Zvanīt J. Sveķis, 762-4190, vai rakstīt 36 Ellis Ave., Toronto M6S 2X1.

Iznākusi Krišjāņa Ozoliņa atmiņu grāmata

CELIES AUGŠĀ

Grāmata rakstīta raitā, saistošā valodā, kurā autors, pēc profesijas skolotājs, veltījis sirsnīgas rindas saviem vecākiem, sevišķi mātei, kas aizgājusi pāragrā nāvē, priekšvārdos aicinot: „Mīlējiet, godājiet savas mātes! Un ja arī viņas būtu kapā — viņu dvēseles vēl mūžīgi nebeidz sūtīt jums savu īsto, dziļo svētību!" Autors notēlojis savu ļoti smago pusbāra bērnību, ganu gaitas, vēlāk jaunekļa gadus, grūto izglītības ceļu un beidzot pirmo skolotāja darbu Līvbērzē, ģimenes dzīves nodibināšanu. Latvijai jau pietuvojies Pirmais pasaules karš, pie Daugavas baigi rūc lielgabali. Grāmata sevišķi varēs interesēt mūsu tā laika vecāko paaudzi, bet tikpat labi ar vēlākās audzes. Tai 294 lappušu, un tā iznākusi glītā iesējumā, ar Dainas Skujas ilustrācijām, Amber Printers and Publishers Ltd. iespiedumā Toronto. Grāmata maksā tikai $7.50. Dabūjama Daugavas Vanagu grāmatnīcā Toronto.

LAIKRAKSTAM **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKA uz

☐ **vienu gadu** **$25.—**

☐ **6 mēnešiem** **$13.50**

☐ **3 mēnešiem** **$ 6.50**

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese .....

Jauns abonents ☐ **pagarinājums** ☐

Čekus lūdzam rakstīt uz

LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārdā

IEGĀDĀJIETIES JAUNO ILGSPĒLĒJOŠO (41 min.)

SESTO

LATVIEŠU KARAVĪRU DZIESMU

SKAŅU PLATI

Cena $7.50, iesk. pasta izdevumus. Tālākpārdevējiem 20% atlaide. Plate pasūtināma pie DV vīru koŗa dalībnieka:

Mr. I. Helguts,
10 Muirhead Rd., Apt. 2302,
Willowdale, Ont. M2J 4P9, Canada.

Lūdzu piesūtīt sesto latviešu karavīru dziesmu

skaņu plati ..... eks.

Vārds Uzvārds .....

Adrese .....

.....

Pievienoju čeku, M/o, skaidrā naudā .....

Paraksts .....

Rīga, skatīta . . .

(Turpinājums no 5. lp.)

sūtījumā, mans brālis K. desmit gadus. Kad Staļins nomiris, tad it kā piešķirta pusotra gada amnestija, atlaists ātrāk mājā.

No Rīgas patiesībā daudz neredzēju. Kad nebiju pie radiem, bija jāceļo kopā ar tūristu grupu, jāiet, kur viņi mūs vadāja. Ārpus Rīgas nedrīkst ne soli spert. Reiz bijām Siguldā. Es tik ļoti vēlējos aizbraukt pie vecāku kapa un apskatīt vecākā brāļa mājiņu, bet nekā. Var jau atlauju prasīt izbraukšanai ārpus Rīgas, bet es nezinu neviena, kas tādu būtu dabūjis. Aizgāju uz atlauju izsniegšanas biroju, tur kāds latvietis no Amerikas bija prasījis atlauju apmeklēt tēva mājas pie Valmieras. Noraidīts bez kādiem komentāriem. Žēl bija cilvēka, kad redzēju vīrietim acīs asaras.

Atceļā mūs autobusā vadāja pa Maskavu, bija pēcpusdiena — autobusā ļoti karsti — vadītāja stāstīja, skaidroja, kas kur rā ēkā notiek, kas par piemineklī un kas tas un tas; visi tūristi saldi gulēja. Šī sadusmojusies izsvieda mūs no autobusa, lai mēs atsvirgstam, bet mēs gulējām tālāk. Kad Maskavā iekāpām vācu lidmašīnā un pacēlāmies gaisā, visi kā viens teicām: „Paldies Dievam!" Arakšā gan vēl ir Krievija, bet mēs esam vācu lidmašīnā un pār mums mīlais Dieviņš. Viss brauciens uz Rīgu bija kā viens vienīgs sapnis.

E. Gaigala

Helmuts Balderis - labākais hokejists

Pad. savienības hokeju apvienība pasludinājusi latvieti Helmutu Balderi par padomju 1976./77.g. hokejistu. 25g. vecais latvietis, kuram tikai pirms diviem gadiem bija izdevība spēlēt pad. valsts vienībā, īsā laikā sasniedzis slavenības godu un tagad ir padomju augstākās pakāpes sporta zvaigzne. Balderis ir ne vien jaunākais no visām padomju slavenībām, bet arī vienīgais nekrievs padomju valsts vienībā. Balderis ieguvis 40 vārtus paredzētās 36 padomju līgas spēlēs. Tradicionāli visas sporta slavenības spēlē Maskavas vienībā un katru izcilus spēlētāju no citām vienībām pārceļ uz Maskavas vienību, tāpēc reti kad kādas citas vienības spēlētājs iegūst „gada sportista" titulu. Bet Balderis stingri atteicies pārcelties uz Maskavas vienību no savas Dinamo vienības Rīgā. Balderi ieskaitīja padomju sporta slavenību sarakstā pēc pasaules meistarsacīkstēm maljā Vīnē.

LATVIEŠU NAMS

491 College St., Toronto

IZIRĒ TELPAS

sarīkojumiem - viesībām
klāj viesību galdus

Tel. 922-2931

Schizofrenijas laika romāns

(Turpinājums no 3. lp.)

Romāna nodaļu kaleidoskopam mainoties, esam ar Gunti Auduli gan cietumā, gan slimnīcā, gan dzimtenes dienās, gan latviešu sanāksmēs, gan pie Auduļa brāļa, kas atgriezies no Sibirijas verdzības gadiem. Šīs interesantās grāmatas izstāstījumā ir pieminēti īstajos vārdos daudzi latviešu rakstnieki un dzejnieki, tāpat politiķi. Tāpat vairāki pasaules slavenības gan rakstos, gan mākslās, gan arī cilvēku slepkavošanā ir izteiksmīgi izainavoti un raksturoti.

Gribas pieminēt, ka Eduards Freimanis turpina to tradīciju latviešu prozā, ko sekmīgi bija pasācis pāragri mirušais rakstnieks Guntis Zariņš. Eduards Freimanis nekopē Gunti Zariņu, bet gan viņa pasāktos meklējumus formā un zemapziņas ievijumā ir padziļinājis.

Apceri par šo Eduarda Freimaņa romānu „Divas pasaules" nobeidzot, gribu atkārtot vārdus, ko esmu teicis par kādu citu viņa grāmatu — „Daigās rotaļas": „Eduards Freimanis ir iegājis latviešu rakstniecībā ar savu patstāvīgo balsi, ar savu redzēšanu un ar drosmi — neietīt kokvilnā cilvēka iekšējo stiklu asmeņus un ikdienas pasaules klabošos zobus tikai tāpēc, lai šie literārie *iepakojumi izskatītos* apaļāki un mīkstāki. Ar šādu godīguma īstenību viņš gan ar savu dzeju, gan ar prozu latviešu gara dzīves budžetā ir nodibinājis un paturējis savu neatkarīgu posteni, kas ir bagāts ar rūgto, pievilto ideālistu tēliem, kas meklē sevi, savu identitāti šinī beznoteikumu šodienā, kur par visu dievu dievu kļūst — eksistence."

Guntis Auduls no eksistences skāviena neizlaužas. Romāna beigās viņš raksta savai sapņu Irisai šādas rindas: „Vakarā, rīt un parīt rakstīšu daudz vēstuļu — tev, Iris, un draugiem šaipus un viņpus jūrām. Pēc tam sākšu somas saiņot un sacīt ardievas šai zemei, kas bijusi laba pamāte, tomēr ne īstā māte.

Uz redzēšanos, Iris; uz redzēšanos." (332)

Ar to, ka viņš saka Irisai — uz redzēšanos, jāpieņem, ka Guntis Auduls vēl kaut cik tic kādai nemirstības daļai. Rodas jautājums: Ja viņš būtu spējis kādā vietā savā dzīvē apstāties krustceļos, izvilkt savu roku un dvēseli no ticēšanas tīkla tikai eksistencei un pamēģināt iet pa to ceļu, par kuru gāja Auduļa vectēvi un tēvi, ticēdami savam latviešu Dieviņam un reizē arī kristiešu Dievam, ļoti iespējams, ka Guntim Audulim viņa dzīves ceļš būtu bijis pavisam citāds. Viņam nebūtu bijis tik bieži jākrīt, jo būtu bijis kaut kas stabilāks pie kā pieturēties nekā svešā un svešumā atrastā — eksistence.

Var jau būt, ka tas ir tikai tāds minējums.

JAUNAS GRĀMATAS

A. Voitkus — Vēja nestas lapas, rom.		$9.00
U. Ģērmanis — Tālu tālumā, lielā plašumā		$9.00
V. Mobergs — Zaldāts ar salauztu šauteni		$8.00
Alf. Dziļums — Plosti sēklī		$ 7.50
G. Janovskis — Kaijas kliedz vētru, rom.		$ 8.50
A. Michelsons — Gambija, rom.		$ 7.50
Confrontations with tyranny, sešas lugas angļu valodā sak. A. Straumanis		$15.00
Archīvs I — V un XI — XVI	katrs	$10.00
E. Dunsdorfs — Latvijas vēst. atlants		$12.00
V. Klīve — Vai jums ir filozofija?		$ 7.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5.
Tālr. 921-7121
Pasta sūtījumiem jāpieskaita 10%

BROADVIEW WOOLS, ARTS & CRAFTS
Īpašn. Elza Avots
Veikali Toronto:
674 Broadview Ave., pie Danforth, tel. 469-2005
9 Queen St. East, pie Yonge ielas 368-5011
Lielā izvēlē īstas un sintētiskas vilnas dzijas, vietējās un ārzemju; aužamās dzijas, vilnas dzīpari. Materiāli dažādu latvisku rokdarbu sagatavošanai, linu materiāli, diegi, audekli, kaneva visādos rupjumos. Dāvanām dažādi rokdarbi un audumi, atsevišķi tautas tērpu gabali. Padomi rokdarbu jautājumos.
Veikali atvērti:
Pirmd., otrd. un trešd. no 9 rītā — 6 vak.;
ceturtd. un piektd. no 9 rītā — 8 vak;
sestdienās no 9.30 rītā — 4 pēcp.

Skyline Real Estate Ltd.
2100 Dundas St. West,
Toronto M6R 1W9
Tel. 533-8553
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI
AUTO UN MĀJU
APDROŠINĀŠANA
Tel. 533-8553 Ilmārs Jankovskis

Vai vecie sumērieši bija latviešu radi?
Vai latviešu valoda ir vecāka par grieķu un latīņu valodu? Vai dainas runā par tūkstoš gadu senu astronomisku gadījumu?
THE BALTIC:
ORIGIN OF THE INDO-EUROPEAN PEOPLES AND LANGUAGES
By ANDIS KAULINS
(J. D. Stanford University)
$5.00 (brošēta, 100 lpp.), pasts pēc tarifa.
Pasūtināma:
Mr. Andis Kaulins
c/o Arvids Kaulins
1565 So. 26th Str.
Lincoln, Nebraska 68502

LOTUS FLOWERS
792 Bathurst St.,
(pie Bloor St.) Toronto
Ont. M5R 3G1
TEL. 533-3334
PUĶES - GRĀMATAS
DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTRĀDĀJUMI
Vienalga, kur dzīvojat: Sidnejā, Stokholmā vai Sanfrancisko — rakstiet, telegrafējiet, telefonējiet, un jūsu puķu pasūtinājumu izpildīsim nekavējoties. Māra un Arvids Tīrums

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen)
Peru pieniņš (Royal Jelly) no
ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson St., Toronto 17. Tālr. 534-0563
EGLĒSNES

LATVIEŠU CEĻOJUMU BIROJS
rīko
GRUPU LIDOJUMU UZ
AUSTRĀLIJU
no 16. dec. '77 — 13. janv. '78, sakarā ar
27. Austrālijas Latviešu Kultūras dienām
11. Latviešu skautu Džamboreju un
2. Latviešu rakstnieku kongresu
$ 863.00 W/COAST
Pieprasiet brīvu katalogu
Travel Service
Latvian Vacation Club
12636 S. E. 161 St., Renton, Wash. 98055, U.S.A.
Tel. (206) 255-6082
Pārstāvis Kanadā:
Mr. P. RATNIEKS — DV BOOKSTORE,
491 College St., Toronto, Ont., Canada M6G 1A5.
Tel. (416) 921-7121

PAVADIET ATVAĻINĀJUMU un
NEDĒĻAS NOGALES
skaistajā Nipissing ezera 10,5 akru salā
SANALULU CAMP
PRIEŽU MEŽS, ZIVJU BAGĀTĪBA, PELDĒŠANĀS SMILŠU LĪCĪ
Tuvākai informācijai lūdz zvanīt: K. SUNTAŽS Toronto, (416) 751-6829 — Nipissing (705) 724-5910, vai rakstīt — 51 Wexford Blvd., Scarborough, Ont. M1R 1L2

MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJA
uzņem
visās klasēs
JAUNUS SKOLĒNUS
1977./78. mācību gadam,
kas sākas 22. augustā.
Lūgums pieteikties laikus, atsūtot arī pēdējās liecības kopiju skolas direktoram E. Silkalnam,
LETTISCHES GYMNASIUM,
Wienburgstr. 52-54,
4400 Münster/Westf. - Germany.

LATVIEŠU DRAUDŽU DIENAS
SAULAINĒ 8/21–28

programma

sestdien 20.

IERAŠANĀS UN REĢISTRĒŠANĀS

5:30 Vakariņas
7:30 DRAUDŽU DIENU IESKAŅA:
"Tu seko man" –
Prāv. A. Voitkus

Iepazīšanās ar mācītājiem un viesiem.
Vada M. Vilka

SVĒTVAKARA DIEVKALPOJUMS

svētdien 21.

11:00 DIEVKALPOJUMS
12:00 LDD/77 ATKLĀŠANA

Pusdienas

2:30 LITERĀRI-MŪZIKĀLA PĒCPUSDIENA
Vada Irma Grebzde
Helēna Mangale
4:00 IEPAZĪŠANĀS AR SAULAINI
Pēc kopējas Saulaines apskates, noslēgums Archibīskapa kalnā ar draudžu dienu iedziedāšanu.
Vada: G. Tannis un I. Gaide
7:30 "KĀ LASĪT SV. RAKSTUS"
Māc. P. Urdze
Pārrunas

VAKARA DZIESMA/SVĒTBRĪDIS

	pirmdien 22.	otradien 23.	trešdien 24.	ceturtdien 25.	piektdien 26.
RĪTĀ 9:15 – 10:15	BĪBELES STUNDAS: "TU SEKO MAN" vada Pauls Urdze no Vācijas apcerot evaņģeliju vielu.				
10:45 – 11:15	TICĪBAS PAMATI: KAS MAN JĀZINA PAR...				
	1. DZĪVES JĒGU DIEVA RADĪTĀ PASAULĒ. Māc. Ādolfs Čops	2. PESTĪŠANU UN PESTĪTĀJU Prof. Ed. Šmits	3. SVĒTO GARU KRISTĪGĀ DZĪVĒ. Māc. J. Mednis	4. DIEVA ŽĒLASTĪBAS LĪDZEKĻIEM. Māc. K. Kuškevics	5. "JAUNĀM DEBESĪM UN JAUNO ZEMI". Prof. V. Klīve
PĒCPUSDIENA	TICĪBAS DZĪVES SEMINĀRI -- INTERESU LOKI				
3:00 – 5:00	KĀ LŪGT? J. Mednis	PERSONĪGĀ LIECĪBA Ž. Kristbergs	PERS. RELIĢISKĀS DZĪVES IZKOPŠANA Ž. Kristbergs	KĀ PALĪDZĒT CITIEM Ž. Kristbergs	LAIKS, SPĒJAS UN LĪDZEKĻI. U. Cepure
4:00 – 5:00	KĀ DZĪVOT? A. Rautenšilds	LUTERISKĀS BAZN. PAMATI UN UZDEVUMS. K. Kuškevics un V. Vārsbergs	PAKĻAUTĪBA BAUDU VIEĻĀM. M. Ķirsons		ĀRMISIJA P. Nesaule un V. Klīve (arī V. Klīves uzņēmumi)
4:00 – 5:00	KRISTĪGĀS JAUNATNES VADĪTĀJU KURSI V. Vārsbergs, V. Grīnvalds, M. Ķirsons, L. Lagzdiņa				
	KRISTĪGĀ DZĪVES ZIŅA BĒRNIEM – vada A. Kurse un citi				
VAKARĀ 7:30	BRĀĻU DRAUDŽU SVĒTĪGAIS DEVUMS. Māc. T. Gulbis Koref.: Prāv. A. Veinbergs, māc. I. Gaide	PROBLĒMU ATRISINĀŠANA LATVIEŠU ĢIMENĒS UN SABIEDRĪBĀ. Prof. Ed. Šmits	ATBRĪVOŠANAS TEOLOĢIJA. Archib. A.Lūsis	JAUNATNES VAKARS Ugunskurs un jauniešu progr.	DZĪVĀ DRAUDZE – PANELIS: Māc.Ž.Kristbergs māc. A. Dūmiņš, L. Lagzdiņa. Vada:Dr.T.Šmits
8:30	DZIMTENES DRAUDZES UN DIEVNAMI.	Pārrunas	PA JĒZUS PĒDĀM SVĒTĀ ZEMĒ. Prāv.A.Veinbergs		SKAISTĀ DIEVA PASAULĒ
9:30	VAKARA DZIESMA	SVECĪŠU DIEVK.	VAKARA DZIESMA	VAKARA DZIESMA	VAKARA DZIESMA

sestdien 27.

9:15 BĪBELES STUNDA
Māc. Pauls Urdze
10:15 TICĪBAS JAUTĀJUMI – PANELIS: Prof. E. Šmits, Prof. V. Klīve, māc. P. Urdze, K. Kuškevics.
Vada: Juris Cālītis.

Plkst. 12:00 – 4:00
LELBA KANADAS APGABALA
KONFERENCE
TĀLAVĀ

2:00 "DĀMU KOMITEJAS DARBS"
Tekla Kristberga
4:30 BAZNĪCA DZIMTENĒ
Māc. M. Grīvāns
Ievada: Archib. A. Lūsis
7:30 KONCERTS
9:30 BIKTS DIEVKALPOJUMS

svētdien 28.

7:00 AGRAIS RĪTA DIEVKALPOJUMS AR SVĒTO VAKARĒDIENU
11:00 SVĒTKU DIEVKALPOJUMS -- MŪZIKĀLĀ IZSKAŅA
Svētruna: Māc. M. Grīvāns
12:30 DRAUDŽU DIENU NOSLĒGUMS
1:00 Pusdienas

Jēzus evaņģelija cilvēku skatījumā

(Turpinājums no 15. lp.)

tie dziļi izjuta, ka Jēzus nedistancējas no viņiem, kā to darīja lepnie rakstu mācītāji un citi virsšķiras pārstāvji. Mazie ļaudis Jēzu uzskatīja par vienu no savējiem. Jēzu viņi saskatīja īstu dievbijību, izjuta izpaužamies līdzjutību pret pazemotajiem, atstumtajiem, slimajiem, nabagajiem. Lielās daļas vienkāršo jūdu acīs ne tikai Jēzus personība izraisīja apbrīnošanu, bet arī tas, kā tā izpaudās, piem., Viņa runas veidā. Jāņa ev. 7,46 par to lasām: „Nekad vēl neviens cilvēks nav tā runājis, kā runā šis cilvēks." Kad Jēzus ir beidzis savu slaveno Kalna runu, Mateja evaņģelija autors atzīmē ļaužu reakciju: „Un notika, kad Jēzus šos vārdus bija beidzas runāt, ļaudis izbrīnījās par Viņa mācību. Jo Viņš tos mācīja kā tāds, kam ir vara, un ne kā viņu rakstu mācītāji" (7,28.29).

Vairāk nekā sludināšana ļaudis pie Jēzus saistīja Viņa noslēpumainā spēkā darītie darbi, kas viņu acīs bija liels brīnums. „Akli redz, tizli iet, spitālīgi top šķīstīti, kurli dzird, miroņi ceļas augšām..." (Mat. 11,5). Redzot Jēzus lielo spēku, kas jo sevišķi izpaudās fiziski un psīchiski slimo dziedināšaā kuŗu tad Palestīnā bija ļoti daudz, pat rakstu mācītāji bija spiesti teikt: „To mēs ne mūžam vēl neesam redzējuši!" (Mrk. 2,12). Tā ļaudis sāka Viņu uzskatīt par brīnumdari. Tas bija pretēji Jēzus gribai. Viņa mērķis bija tiem rādīt, ka Viņš nācis no Dieva, un modināt ļaudīs ticību Dievam un Dieva spēkam. Jāņa evaņģelijā Jēzus šai sakarā liecina, kad ir runa par Viņa vārdiem un darbiem: „No cilvēkiem Es godu nepieņemu" (5,41) un: „Mans ēdiens ir darīt Tā gribu, kas Mani sūtījis, un pabeigt Viņa darbu" (4,34). Ļaudis, ieskaitot Viņa mācekļus, tikai ar retiem izņēmumiem saprata Jēzus misiju — pasludināt pestīšanas vēsti un izglābt visus, kas gaida un ilgojas pēc pestīšanas. Tāpat — cik bija to, kas atskārta, ka Jēzus ir Kristus, dzīvā Dieva Dēls? To redzam arī no mācekļu atbildes, kad Jēzus viņiem apjautājās, ko ļaudis par Viņu saka: „Un Jēzus... vaicāja saviem mācekļiem ceļā, tiem sacīdams: Ko ļaudis saka Mani esam? Bet tie Viņam atbildēja, sacīdami: Tu esot Jānis Kristītājs; un citi: Tu esot Elija; un citi: viens no praviešiem" (Mrk. 8,27.28). Nespēdami Jēzū saskatīt un atzīt Dieva sūtīto Pestītāju ne tikai savai tautai, bet visām tautām zem debess, ļaudis, kas ap Viņu pulcējās, tomēr Viņā bija spējuši saskatīt lielu pravieti, brīnumu darītāju, skolotāju, izpratīgu draugu, apspiesto aizstāvi un ar lielu spēku apveltītu personību. Daudzi no viņiem pat cerēja, ka Viņš būs arī tas, kas atbrīvos no apspiestības un pazemotības, kuŗā jūdu tauta Jēzus laikā atradās, pakļauta romiešu virskundzībai.

Ļaudis, kas Poncija Pilāta pils pagalmā kliedza, prasīdami sist Jēzu krustā, pēc vairāku Jaunās Derības pētnieku domām nav visumā bijuši tie paši, kas ap Viņu pulcējās Viņa dzīves un darbības laikā, bet, iespējams, uzpirkti un uzkūdīti no tiem, kas bija nolēmuši Viņu nonāvēt. Lūkas ev. 22,2 par to lasām: „Un augstie priesteŗi un rakstu mācītāji prātoja, kā Viņu nonāvēt". Bez šiem naidīgi noskaņotajiem ļaudīm evaņģelijos atrodam ziņas par cilvēkiem, kas savu uzticību un mīlestību Jēzum apliecinājuši līdz pat Viņa nāves brīdim. Mateja ev. lasām: „Bet tur bija daudz sievu, kas no Galilejas bija sekojušas Jēzum un Viņam kalpojušas, tās skatījās no tālienes. Starp tām bija Marija Magdelēna un Marija, Jēkaba un Jāzepa māte, un Cebedeja dēlu māte. Bet vakarā nāca kāds bagāts cilvēks no Arimatijas, vārdā Jāzeps, kas arī bija kļuvis par Jēzus mācekli. Šis nogāja pie Pilāta un izlūdzās Jēzus miesas" (Mat. 27, 55-58). Pareizo skatījumu, kas Kristus ir, daudzi jo daudzi ieguva tikai pēc Lieldienas rīta notikuma. Sevišķi spilgts piemērs tam arī viens no Viņa mācekļiem— Toms. Īsto skatījumu viņš iemanto tikai tad, kad ir sastapies ar augšāmcelto Kristu. No šīs sastapšanās ir arī atkarīgs mūsu dienu cilvēka pareizais skatījums uz Jēzu Kristu.

(Ceļa Biedrs)

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502
ZIEDI KATRAI VAJADZĪBAI
LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS
V ^kals atvērts ceturtdienu vakaros līdz pl. 8. vakarā.
Māra Gugāns-Lūsis

Iznācis
ANNAS E. OZOLIŅAS
dzejoļu krājums
ATMIŅU ZIEDI
autores izdevumā. Grāmata iesieta greznos audekla vākos. Tajā sakopoti turpat 150 dzejoļu, kuŗos silti notēlota dzimtenes daba un tēvu sēta, paužot dziļu mīlestību pret mūsu tēvu zemi. Ļoti piemērota dāvāna katram gadījumam.
Maksā 5 dolari.
Dabūjama DV grāmatnīcā Toronto

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENAS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

125 BROADVIEW AVE.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmd. līdz ceturtd., iesk., no pl. 12. dienā — 12 naktī,
piektdienās un sestdienās no pl. 12. dienā līdz 1 naktī,
svētdienās no pl. 12 dienā līdz 9 vakarā.

kas? kur? ko?

Town & Country RE Ltd., Realtor
V. PALMA - pārstāvis

41 Heathcote Ave., Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot un pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

Alcan Building Products
Authorized Dealer
ALCAN

Māju īpašnieki!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem

Ir trīs veidi, kā varat ietaupīt ar ALCAN SIDING:
1) **Ietaupa darba un laiku 2) Izolāciju un apkures izdevumus**
3) **Uzlabo izskatu un līdz ar to mājas vērtību, turklāt ALCAN 20 gadu garantiju.**

△ LIETUS NOVADA CAURULES
△ LOGI
△ DURVIS
△ MARĶĪZES (Awnings)
△ JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

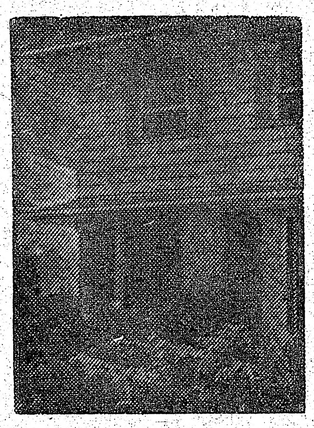

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864
Īpašnieks Arturs Mimo
2226 Dundas St. W. Toronto, M6R 1X3

RATAS
— KAUNU OPTIĶIS
247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251
Gatavo brilles pēc receptēm
Zeiss ● Rodenstock ● Crist Dior rāmji
Speciālitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft)
Pulksteņi: Omega, Tissot Bulova.
Latviešiem atlaide.

Torland Real Estate Limited
264-2391
Pārstāvis: Konst. KARKLIŅŠ
691-3873

8 istabu ķieģeļu māja ar visām ērtībām. Iemaksa $5000.
— Palīdzam ar iemaksu un obligāciju sagādi par zemiem procentiem.

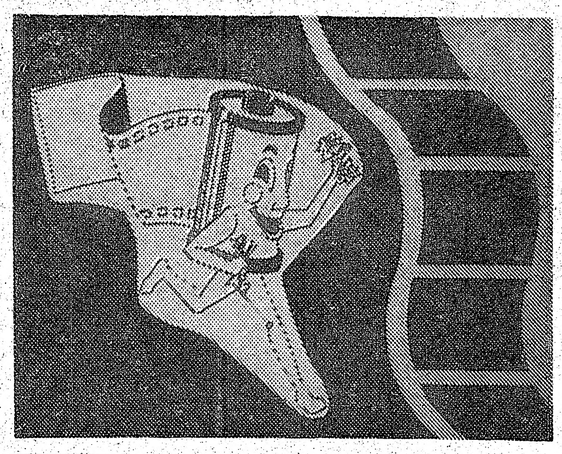

Fotografisku darbu lieluzņēmums ar atzītu kvalitāti un reputāciju pat ārpus Kanadas
Atlaide
Benjamiņa filmu laboratorija
247 RICHMOND ST. E.
TORONTO, ONT.
M5A 1P2
Tel. (416) 863-1166

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

VALUTE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkalis
Aldonas ĶIVLENIEKS - KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto Ont. M6H 1L6. Tālr. 533-2837

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Iepriekš pieteikties
Tālr. 921-3924
470 College St. (Pie Bathurst)
Toronto M6G 1A5

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI
- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- AVĪZES
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM
- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber
PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4M 2E9
(416) 466-1514

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

R·S· KANE Ltd·
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
221-1180

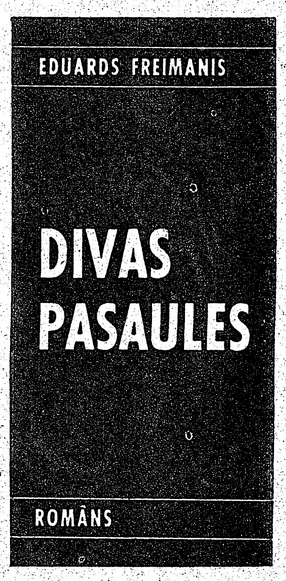

Amber Printers & Publishers Ltd. Toronto nupat iespiedusi Eduarda Freimaņa romānu Divas pasaules, glītā kabatas formāta izdevumā (Paperback), kas latviešu trimdas grāmatniecībā līdz šim nebija praktizēts. Grāmatai 332 lappuses un tā maksā $3.50. Atkalpārdevējiem 20 proc. atlaide, un tā pieprasāma apgādam.

Tā sākās Rietumkrasta dziesmu svētki

OSVALDA KĻAVENIEKA ZIŅOJUMS NO LOSANDŽELOSAS

Septītajiem ASV Rietumu krasta dziesmu svētkiem Losandželosā, kuŗus atklāja 6. jūlijā, bija dota mude: No pagātnes nākotnē dziesma mūs ved. To svētku atklāšanas uzrunā īpaši vēl pasvītroja rīcības komitejas priekšsēdis J. Taube Pasadenas centra auditorijā. Viņš sveicināja svētku viesus no tuvienes un tālienes un lielo dziesmu saimi un atminējās pirmos šī krasta dziesmu svētkus pirms 15 gadiem Sietlā. Mērķis palicis tas pats — mūsu tautas brīvības atgūšana. Pagātni nosoda tikai tie, kas no tās bīstas, — uzsvēra runātājs un aicināja nenogurstoši risināt mūsu dziesmu svētku kamolu. Pēc uzrunas spēcīgi atskanēja Latvijas valsts himna.

Archibīskaps Arnolds Lūsis aizkustinošā lūgšanā izlūdzās Dieva svētību latviešu tautai un tiem, kas par viņas brīvību cīnās, pieminot mūsu tautas bargo likteni. Archibīskaps aicināja augsti turēt latvietības apziņu un latviešu valodu, būt vienotiem un stipriem ticībā, vienojoties dziesmā, kas dziedāta Pirmajos latviešu dziesmu svētkos: Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils. Ap 400 klātesošie svētku viesi izjustā pacilātībā vienojās mūsu baznīcas himnā.

Pasaules brīvo latviešu apvienības valdes priekšsēdis Dr. I. Spilners savā svētku runā saistīja gara brīvību ar politisku jautājumu. Dziesmu svētkos par jaunu pārdzīvojam sava kopīgā gara pagātni un tagadni un paņemam līdz sapni par brīvu un skaistu Latvijas nākotni. Lai tas ir sapnis, kas nedod mums mieru dzīvot bez darba, bez cīņas par mūsu Latviju. (Dr. I. Spilnera runu skat. šī laikraksta 2. lappusē).

Rietumu krasta dziesmu svētku padomes priekšsēdis Helmuts Brauķis savā apsveikumā apzīmēja dziesmu par saucēja balsi, kas sasaucas no Losandželosas līdz Ziemeļanglijai un no Sanfrancisko līdz Baltijas jūŗai. Kamēr runāsim savu latviešu valodu, vienmēr skanēs arī latviskā dziesma.

Igaunijas konsuls Losandželosā Ernests Laurs savā apsveikumā norādīja uz tautu tieksmēm pēc brīvības, kas tagad tik spēcīgi izpaužas Baltijas tautās. Viņš minēja arī brīvajā pasaulē nokļuvušos Igaunijas prezidenta Konstantina Petsa vēsturiskos dokumentus.

Igauņu komitejas priekšsēde Ulme Mulda dziesmu svētku viesus sveica igauņu valodā, tāpat arī lietuviešu komitejas priekšsēdis Čekonovskas, savu apsveikumu sakot lietuviski un cildinot latviešu dziesmu garu.

Tautas deju apvienības priekšniece Lidija Zariņa, suminot dziesmu svētku rīkotājus, minēja tautas dziesmas un tautas dejas, kas rosina latvietības draudzības saites — Dziedādami, dancodami mēs darbiņu darījām.

Nobeigumā Losandželosas latviešu jauktais koris Dairas Cilnes vadībā nodziedāja Pūt, vējiņi, Olafam Stumbrim lasot Jāņa Raiņa Pūt, vējiņi fragmentu. Klavieŗu pavadījumu dziesmām spēlēja Daira Cilme. Skatuves dekorējumu bija veidojis mākslinieks Jānis Gorsvāns. Programmas norisi vadīja Daira Stumbra. Viņa arī ziņoja, ka šai brīdī bijuši kavēti ierasties Latvijas sūtniecības vadītājs Dr. A. Dinbergs un ALA valdes priekšsēdis J. Riekstiņš.

No pirmās dziesmu svētku dienas redzamākiem notikumiem 6. jūlijā, vakarā bija garīgais koncerts Pasadenas metodistu baznīcā, pulcinot vairāk nekā 500 dalībnieku. Ap pusotras stundas ilgais koncerts bija liels garīgs pārdzīvojums. Programmu ievadīja Losandželosas jauktais koris diriģentes Dairas Cilmes vadībā, nodziedot 23. Dāvida dziesmu (A. Kalniņa) un Lūgšanu no Garīgās kantātes (A. Jurjāns / T. Ķeniņš).

Soprāns Milda Grimma-Štrausa dziedāja septiņas dziesmas, no kuŗām trīs bija latviešu komponistu darbi: Par katru stundu — J. Kalniņš, Atmožaties — J. Vītols un Ave Maria. Baritons Andrejs Kurmiņš savā repertuārā bija izvēlējies divas dziesmas — āriju no Mesija un Dievs, Tu Kungs. Ar ērģeļu solo debitēja jaunās paaudzes ērģelnieks Aldis Lagzdiņš no Ņujorkas Koncertā piedalījās arī iecienītais mākslinieku pāris Norma Auziņa . Leonarda (vijole) un Ronaldo Leonards (čello), kas jau labi pazīstami arī Kanadas koncertu publikai. Ērģeļu pavadījumus spēlēja lietuviešu ērģelniece Raimonda Apeikis.

Pasadenas centra konferences ēkā 6. jūlijā sāka darboties arī gleznu un daiļamatniecības darbu izstādes. Pēdējo bija iekārtojusi Elza Rozena, bet gleznu izstādi mākslinieks Arturs Damroze. Izstādē ar gleznām, grafiku un foto mākslas darbiem piedalījās 40 mākslinieki, visi no ASV, pārstāvot 108 darbus. Pieteikto darbu skaits bija vēl lielāks, bet žūrijas komisija turpat 30 darbus izstādē nebija pieļāvusi, tie bija izstādīti savrup. Žūrijas komisijā darbojās rakstnieks Anšlavs Eglītis, Ivars Hiršs, A. Damroze un Helene Hofmane, kas pārstāvēja foto mākslas uzņēmumus. Žūrijas komisija savā izvēlē galvenokārt bija vadījusies no darbu kvalitātes, neatkarīgi no dažādām ievirzēm. Mākslas un daiļamatniecības izstāžu atklāšana bija apvienota ar dziesmu svētku atklāšanas aktu, jo viss norisa vienā svētku namā.

Pirmajā svētku dienā notika arī iepazīšanās vakars ar „Vakariņu danci" Pasadenas centra auditorijā, pulcinot vairāk nekā 300 viesu, to vidū respektējamu skaitu jauniešu. Tos galvenokārt interesēja Portlandes Dzintara programma. Dzintars bija tikko ielidojis tiešā ceļā no Austrālijas un Jaunzēlandes turnejas. Kā izteicās tā vadītājs Dr. A. Ritmanis, Austrālijas turneja labi izdevusies, pieminot Austrālijas latviešu viesmīlību un atsaucību. Reizē ar Dzintaru Rietumkrasta dziesmu svētkos bija ieradušies arī 18 Austrālijas tautiešu. Melburnas latviešu nama kooperātīva dāmu komitejas priekšniece Milda Trulle nodeva arī Austrālijas latviešu sveicienus. Publika aplaudēja arī diviem ciemiņiem no Brazilijas. Bija ieradušies daudz viesu arī no Kanadas un citām zemēm. Dzintars ar savu mūzikālo vadītāju Brigitu Ritmani - Osi iejūsmināja klausītājus. Dzintarieši nodziedāja arī veltījumu Austrālijai ar dzejnieka Olafa Stumbra tekstu un Lolitas Ritmanes mūziku, tāpat arī jaunāko dziesmu par godu Rietumkrasta dziesmu svētkiem un to rīcības komitejas priekšsēdim Jānim Taubem. Liekas, tas arī bija kulminācijas punkts Dzintara programmas sniegumā.

Kuplejas un ārijas dziedāja Andrejs Kurmiņš (baritons) lietuviešu pianistes Raimondas Apekis klavieŗu pavadījumā. Programmas nobeigumā „Losandželosas sievas" (Zelma Ābele, Dz. Lejnieka un E. Rozena), iepriecināja ar satiriskiem priekšnesumiem — deklamācijām un apcerot dziesmotās dienas. Vakara programmu vadīja tikai pirms 2 gadiem no Latvijas iecelojušais šķēpmetis Jānis Doniņš, kas šeit ieradās no dzimtenes pie savas amerikāņu tautības (arī sportistes) dzīvesbiedres, kas jau iemācījusies latviešu valodu.

Sakarā ar dziesmu svētkiem šejieniešiem bija izdevība noklausīties un skatīt televīzijas raidījumu (Lunsheem at Music Center). Par latviešu dziesmu un latviešiem Losandželosā stāstīja dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēdis Jānis Taube ar svētku informācijas daļas vadītāju Īnāru Reini. Piedalījās arī dziedonis Andrejs Kurmiņš. Bija arī izdevība runāt par mūsu dzimtenes pašreizējiem apstākļiem zem okupācijas varas. Raidījuma komentātors liekas jau iepriekš bija informēts par mūsu tautas ciešanām okupācijas jūgā. Apm. stundu ilgajā raidījumā dzirdējām arī skaņu plašu atskaņojumus ar koŗu un solistu dziesmām.

Osvalds Kļavenieks

Tiesībniekam V. Eglītim 70 gadu

Austrālija un Zviedrija ģeografiski atrodas turpat vai pasaules abos galos, taču šajā džetu laikmetā, kad visi plašie tālumi sarūk, nebija brīnums, ka Austrālijas latviešu apvienības prezidija bij. priekšsēdis un Austrālijas latviešu pārstāvis Brīvās pasaules latviešu apvienībā mag. iur. Vilis Eglīte savus 70 šūpļa svētkus klusi atzīmēja draugu vidū Stokholmā, pie dzimtās zemes jūŗas. V. Eglīte dzimis 1907. g. 28. jūnijā Burtniekos, strādājis Pasta krājkasē Rīgā un studējis Latvijas universitātē, kur 1939. g. ieguvis tiesību zinātņu maģistra gradu. No bēgļu mītnes Detmoldā pārcēlies uz Austrāliju, kur pārstudējis tieslietas. Tagad viņam pašam savs advokāta birojs Melburnā. Pašreiz ar dzīvesbiedri Sofiju, kas ilgus gadus bijusi Kanbēras latviešu biedrības priekšniece, pēc Kanadas apmeklēšanas apceļo Vecās pasaules ziemeļus. Savā laikā, kad baltieši cīnījās pret Austrālijas valdības lēmumu, kas atzina Baltijas zemju iekļaušanu Pad. savienībā, V. Eglīte vadīja HELLP (Help Estonian, Latvian, Lithuanian People) akciju, prezidēja 1000 galvainajā baltiešu lielsanāksmē, kas guva ievērību visā brīvajā pasaulē, kā arī rediģēja angļu valodā izdoto dokumentu un atzīmju krājumu par Austrālijas valdības padevību Kremlim. Šīs baltiešu aktīvitātes izraisīja 7 stundu nepārtrauktas debates Austrālijas parlamentā. Baltijas valstu aneksijas atzīšanu īpso facto anullēja. Kopš studentu gadiem V. E. ir korporācijas Letgallia loceklis.

Novēlam rosīgajam cīnītājam starptautiskā forumā par mūsu Dzintarzemes brīvību vēl daudz spara un dievpalīgu!

Vanagu Kārlis

Pikaso bagātība

Cīņa par Pikaso bagātību, ko vērtē 230 milj dol., nesen beidza četru gadu traģēdiju, pilnu humoru, vilšanās un rūgtuma. Tagad viņa atraitne, seši pēcnācēji un Francijas valdība dalīsies vislielākajā mākslas mantojumā vēsturē.

Laimīgais nokārtojums laikam būtu pārsteidzis pašu mākslinieku, jo viņš atteicās rakstīt testamentu, atzīt savus bērnus un bērnubērnus. Vajadzēja 7 advokātus ar pilnu darba laiku, lai izkārtotu 1885 gleznu, 7089 zīmējumu, 1228 skulptūru, 3222 keramiku un vairāk nekā 30.000 skeču un piezīmju novērtēšanu, ko viņš atstāja savās 3 pilīs un 2 mājās Francijā.

Ir jau izkārtots, ka viņa sieva Džakelīna saņems 48 milj. un bērnubērni Bernhards un Marina saņems darbus 60 milj. dol. vērtībā katrs. Trīs bērni Paloma, Klods un Maija saņems 20 milj. dol. katrs un par 2 milj. sadali vēl lems. Francijas valdība saņems 16 proc. no katŗa mantinieka.

Pikaso apprecējās 1918. g. ar Olgu Kohklovu, kuŗas dēls Paulo ir 27. g.v. Marinas un 17 g. v. Bernharda tēvs. Paulo mira 1975 g., divus gadus pēc Pikasso. Mākslinieks vēlāk dzīvoja ar Mariju Terēzu Valteri, kuŗai 1935. g. piedzima meita Maija. Tad nāca viņa draudzība ar Fransuā Gilotu, kas ir 30 g. v. Kloda un 28. g. v. Palomas māte. Pēdīgi, 1961. g. viņš apprecējās ar Džakelīnu Roku, kas tagad ir 51 g. veca un kuŗai bērnu nav.

Francijai tagad pieder mazāk dēļam no pirmās laulības aizliedza piedalīties Pikaso bērēs ģimenes nesaskaņu dēļ, tas, pārgājis mājās, iedzēris ziepjuzāles un miris pēc dažiem mēnešie. Šī traģēdija tad nu arī traucējusi mantojuma kārtošanu daudzajās tiesas prāvās.

Francijai tagad pieder mazāk Pikaso gleznu nekā Pad. savienībai. 1944. g. Francijas mūzejos bija tikai 1 glezna un vēl tagad mazāk par 100, no kuŗām tikai 50 esot kvalitātes darbu.

et

ČIKAGA

● Gadskārtējā Apspiesto tautu parāde paredzēta 16. jūlijā pl. 12 dienā State ielā. Pulcēšanās parādei plkst. 11 no rīta Wacker Drive, pie La Salle ielas. Pēc parādes pl. 2 dienā speciāla programma un pusdienas Palmer House viesnīcā. Par runātājiem aicināti ASV kongresa locekļi un citas amatpersonas. Parādē piedalīsies un uzrunu sarīkojumā teiks mācītājs M. Grīvāns. **V. J.**

Vai būs jaunie . .

(Turpinājums no 1. lp.)

botā Poseidon. Jaunā Trident zemūdenes ar laiku aizstās Polaris un būs apbruņota ar 24 raķetēm, ku kuŗām katra ar 4500 jūdžu darbības attālumu.

Šajā aizsardzības trīsvienībā trešā ir bumbveži — visvairāk B-52 un FB-111 un 30 proc. no bumbvežiem ir pastāvīgā trauksmes stāvoklī.

Jaunajā stratēģiskajā plānā apsvērums ir, ka B-52 varētu operēt ārpus Pad. savienības *territorijas, jo ar atombumbām* ielidot un izlauzties cauri tās aizsardzības sistēmai, pēc mititāro lietpratēju domām, būtu pašnāvība. Tātad, ja arī Pad. savienība būtu atpalikusi aiz ASV 10 gadu, B1 tomēr drīz novecotu..

Pēc 1980. g. amerikāņi varēs gulēt pavisam mierīgi. Bet patlaban arī pašam Kārteram esot šaubas, vai satikšanās ar Brežņevu varēs notikt. Jaunais prezidents Brežņevs savā lielummanijā, kā ASV sūtnis Maskavā Malkoms Tūns (Toon), ziņojis Vašingtonai, pieprasot kādu progresu stratēģisko ieroču ierobežošanā un ratificēt dažus jau zemākas pakāpes ierēdņu izstrādātus nolīgumus.

Tā kā līdz 1980. gadam ir vēl ilgs laiks, ASV aizsardzības ministrija plāno 18 mēnešu laikā apbruņot savus spēkus Rietumvācijā un NATO ar neitrona bumbām, ja kongress un prezidents Kārters dos savu piekrišanu.

Šis ierocis attīstīts, lai iznīcinātu ienaidnieka karavīrus, nesagraujot celtnes un citas iekārtas un atļautu pašu karavīriem okupēt šīs vietas dažu stundu laikā.. Šī bumba ierobežo postījumus no 200 līdz 300 jardiem. Tagadējo atombumbu sprādzieni izposta visu un cilvēks sprādziena joslā nevar ieiet mēnešiem. Liekas, šī ārkārtīgā un īslaicībā radioaktīvitāte ir tie nāves stari, pa ko pēdējā laikā runā. **et**

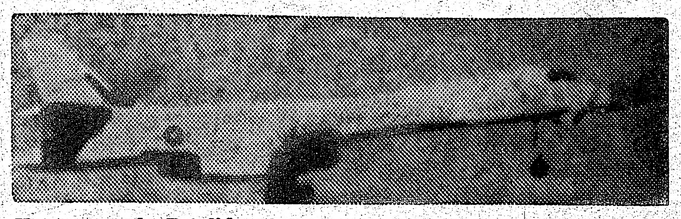

Kontroversālā B-1 lidmašīna